Kulturutskottets betänkande 1983/84:18

om anslag till kulturverksamhet m. m. (prop. 1983/84:100 bil. 10 delvis)

Inledning

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels de förslag m. m. i proposition 1983/84:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet F. Kulturverksamhet m. m. lagts fram under följande rubriker, nämligen

Allmän kulturverksamhet m. m. (anslag F 1—F 10),
Teater, dans och musik (anslag F 11—F 21),
Bildkonst (anslag F 22—F 25),
Arkiv (anslag F 26—F 30),
Kulturminnesvård (anslag F 31—F 33),
Museer och utställningar (anslag F 34—F 51),

dels motioner med anknytning till de angivna delarna av propositionen och motioner som avser vissa övergripande kulturfrågor.

Av innehållsförteckningen sist i betänkandet framgår vilka anslag som behandlas och deras plats i betänkandet, m. m.

Ett i propositionen framlagt lagförslag om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde fogas vid betänkandet som *bilaga 1*.

I *bilaga 2* lämnas en redovisning över motionerna innehållande dels en sammanställning av motionärernas/huvudmotionärernas namn och resp. motionsnummer, dels en tabell som visar var i betänkandet de olika motionerna behandlas.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas de förslag regeringen lagt fram i budgetpropositionen om teater, dans, musik, bildkonst, arkiv, kulturminnesvård, museer och utställningar. Ett stort antal motioner behandlas i sammanhanget. I vissa av dessa tas upp övergripande kulturfrågor, som bl. a. avser eller har nära samband med 1974 års kulturpolitiska beslut.

Utskottet tillstyrker i huvudsak regeringens förslag i budgetpropositionen. Då det gäller ersättningen till författare för utlåning på bibliotek föreslår utskottet att ersättningen höjs med totalt 3 öre till 40 öre för hemlån av originalverk. Regeringen hade föreslagit en höjning med 1 öre. För att inte Drottningholmsteaterns föreställningsverksamhet skall behö-

va skäras ner instundande sommar föreslår utskottet enhälligt en uppräkning av anslaget till verksamheten. Utskottet föreslår ett tillkännagivande om sponsorskap.

Flertalet motioner avstyrks. I anslagsfrågor sker detta i regel under hänvisning till den rådande budgetsituationen. En motion om tillsättande av en parlamentarisk utredning för utvärdering av 1974 års kulturbeslut avstyrks under hänvisning till pågående eller planerad utredningsverksamhet inom olika kultursektorer.

Vid betänkandet fogas ett stort antal reservationer. Beträffande dessa kan, utan att fullständighet åsyftas, nämnas följande. Socialdemokraterna reserverar sig till förmån för regeringens förslag då det gäller bibliotekersättningen. De avger också en reservation om s. k. sponsring. Företrädarna för moderata samlingspartiet, centerpartiet och folkpartiet reserverar sig i fråga om finansieringen av kulturverksamheten. Företrädarna för moderata samlingspartiet reserverar sig till förmån för riktlinjer för kulturpolitiken, vilka syftar till att främja frihet, mångsidighet och kvalitet, samt för en rad yrkanden som framställts av bl. a. besparingsskäl. Centerpartiets företrädare vill ha en parlamentarisk utredning som skulle utvärdera resultatet av 1974 års kulturpolitiska beslut. Folkpartiets företrädare vill på en rad områden öka medelsanvisningen utöver regeringens förslag eller införa nya stödformer. Detta gäller bl. a. visningsersättningen, de regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutionerna, Dramaten och de regionala museerna. Vänsterpartiet kommunisternas företrädare reserverar sig till förmån för anslagshöjningar till bl. a. fria grupper, vissa centrumbildningar och kulturverksamhet bland språkliga minoriteter. Han har vidare avgivit bl. a. en reservation om försöksverksamhet med kommunal kulturskola.

Allmän kulturverksamhet m. m.

1. Övergripande frågor

Motioner

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen beslutar att de centrala teater-, musik-, musei- och arkivinstitutionerna skall undantas från tillämpningen av det s. k. huvudförslaget fr. o. m. budgetåret 1984/85.

I motion 1983/84:638 av Eva Hjelmström (vpk) yrkas att riksdagen uttalar att sponsring ej är förenlig med de av riksdagen uppsatta kulturpolitiska målsättningarna.

I motion 1983/84:788 av Ingegerd Elm m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att inom kulturbudgetens ram vad avser anslagen till teaterinstitutioner (företrädesvis ur anslagen F 17 och F 12) omfördela medel så att ytterligare grundbelopp tillförs Jönköpings länsteater.

I motion 1983/84:792 av Bertil Måbrink (vpk) och Eva Hjelmström (vpk) yrkas att riksdagen hemställer hos regeringen om att den snarast skall lägga fram förslag om en försöksverksamhet med kommunal kulturskola för barn och ungdom.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om riktlinjer för kulturpolitiken,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om statens kulturråd,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna sin positiva inställning till sponsorskap i kulturlivet.

I motion 1983/84:1654 av Margareta Hemmingsson (s) och Nils Svensson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av ett mer riktat stöd till barnteatern.

I motion 1983/84:2266 av Karl Boo m. fl. (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en allsidigt sammansatt parlamentarisk utredning angående utvärdering av 1974 års kulturpolitiska riksdagsbeslut och mål för framtida kulturpolitiska insatser,
2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att de i motionen framförda tankegångarna beaktas i direktiven till utredningen.

I motion 1983/84:2268 av Karl Boo m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen hos regeringen begär vidgad översyn av de centrala kulturinstitutionerna i enlighet med vad som anförs i motionen,
2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av arbetsgivarorganisationen på kulturområdet i enlighet med vad som anges i motionen,
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till en viss strukturrationalisering av administrationen på det kulturella området i enlighet med vad som anges i motionen,
5. att riksdagen hos regeringen begär en utvärdering av det kulturpolitiska stödets fördelningspolitiska effekter,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs rörande sponsring,
7. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att ta fram ett vidgat kunskapsunderlag i lokalfrågor i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen.

I motion 1983/84:2274 av Marie-Ann Johansson m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om hur stödet till den regionala kulturverksamheten bör utformas med beaktande av vad som anförts i motionen.

I motion 1983/84:2277 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående kulturrådet och RFSU:s verksamhet.

Utskottet

Inledning

Vissa övergripande kulturpolitiska frågor, som aktualiserats i ett antal motioner, behandlas i detta avsnitt. Utskottet återkommer direkt eller indirekt till vissa av frågorna i samband med behandlingen av olika anslagsposter, nämligen i fall då krav också framställs om omedelbara resursförändringar.

Frågan om tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner, m. m.

Trots den rådande budgetsituationen har regeringen funnit det möjligt att föreslå riksdagen vissa satsningar på kulturområdet. Utskottet vill här särskilt nämna betydligt ökade resurser för konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader.

Myndigheterna har sedan år 1978 ålagts att i sina anslagsframställningar redovisa ett besparingsalternativ motsvarande en tvåprocentig real nedskärning av anslaget från närmast föregående år, det s. k. huvudförslaget. Utskottet framhöll år 1983 att det särskilt för små institutioner kan vara mycket svårt eller omöjligt i fortsättningen att varje år åstadkomma en tvåprocentig rationalisering. Institutionerna inom kultursektorn är i många fall mycket små och har en anslagsstruktur som innebär att de fasta kostnaderna relativt sett är stora medan de rörliga kostnaderna är små. Detta innebär att verksamheten drabbas hårt då procentuella nedskärningar av anslaget måste göras, eftersom besparingarna går ut över de rörliga kostnaderna, anförde utskottet bl. a. (KrU 1982/83:24 s. 11).

I budgetpropositionen har tillämpningen av huvudförslaget av kulturpolitiska skäl lindrats för en rad kulturinstitutioner, i vissa fall med betydande belopp. En grov beräkning ger således vid handen att — om man inte räknar med Operan — huvudförslaget för samtliga myndigheter, som hör till utbildningsdepartementets kulturenhet, skulle innebära en nedskärning med ca 13 milj. kr. men att det faktiska uttaget enligt regeringens budgetförslag stannat vid något mer än 5 milj. kr.

Utskottet anser sig av budgetskäl inte kunna förorda ett generellt frångående av huvudförslaget för institutioner inom kulturområdet eller för viss grupp av dessa. Utskottet avstyrker därför motion 495 (fp), såvitt däri

föreslås att de centrala teater-, musik-, musei- och arkivinstitutionerna skall undantas från tillämpningen av huvudförslaget fr. o. m. nästa budgetår (yrkande 1). Utskottet vill dock understryka att svårigheterna för kulturinstitutionerna att göra årliga procentuella nedskärningar ökar successivt. Regeringen måste därför även i fortsättningen för varje institution noga överväga konsekvenserna för verksamheten av en tillämpning av huvudförslaget.

1974 års kulturpolitiska beslut, m. m.

Som bakgrund till behandlingen av flera motionsyrkanden i det följande vill utskottet här erinra om att i 1974 års kulturpolitiska beslut målet för kulturpolitiken sammanfattades i åtta punkter (se bl. a. KrU 1974:15 s. 3). Dessa är allmänt hållna. Yttrandefriheten skall garanteras. Människorna skall ges möjligheter till eget skapande. Kommersialismens negativa verkningar inom kulturområdet skall motverkas. Decentralisering av verksamhet och beslutsfunktioner skall främjas. Eftersatta gruppers erfarenheter och behov skall beaktas. Konstnärlig och kulturell förnyelse skall möjliggöras. Äldre tiders kultur skall tas till vara och levandegöras. Internationellt kulturutbyte skall stimuleras.

Innan utskottet tar upp motionsyrkandena till närmare prövning finns det anledning att här hänvisa till vad som anförs i budgetpropositionen om 1974 års kulturpolitiska beslut (s. 9). Det erinras om att någon konkret och heltäckande utbyggnadsplan inte antogs i samband med det kulturpolitiska beslutet. Beslutet om mål och riktlinjer var avsett som ett startskott för successiva statliga och kommunala insatser. Trots det reformarbete som steg för steg har genomförts under de gångna tio åren återstår mycket att göra. I några regioner är resurserna goda, i andra alltför begränsade. Inom vissa sektorer av kulturlivet är förhållandena tillfredsställande, på andra håll finns många återstående problem att lösa, uttalas det i propositionen. Vidare anförs följande.

Den ekonomiska situation som landet befinner sig i ger dock inte utrymme för en lika expansiv kulturpolitik som den som fördes under 1970-talet. Den utveckling som kan ske måste i största utsträckning åstadkommas genom omprioriteringar. Strävan måste dock vara att inom kulturområdet, lika väl som inom utbildningen eller det sociala området, skapa sådana basresurser att människor oberoende av bostadsort, uppväxtmiljö och erfarenhetsbakgrund får goda möjligheter att ta del i kulturlivet.

Efter vissa synpunkter i fråga om sponsring — till vilka utskottet återkommer i det följande — anför föredragande statsrådet följande.

Ibland påstås det att 1974 års kulturpolitiska riktlinjer har förlorat sin giltighet i 1980-talets ekonomiska klimat. Jag delar inte denna uppfattning. Strävandena att åstadkomma de förändringar som målformuleringarna

ger uttryck för är lika angelägna i ekonomiskt kärva tider. Däremot kan det vara motiverat att — inom den ram som de kulturpolitiska målen anger — precisera vilka insatser som bör ges förtur i ett läge då resurserna är begränsade. Under de närmaste åren bör strävandena framför allt inriktas på att i den nya mediesituationen slå vakt om mediernas kulturpolitiska roll, att stimulera kulturen i skolan, föreningslivet och på arbetsplatserna samt att bygga ut kulturverksamheten i underförsörjda regioner.

Vissa frågor om de kulturpolitiska målen

Företrädare för moderata samlingspartiet utvecklar i motion 1361 (yrkandena 1 och 3) sina synpunkter i fråga om nyckelorden för moderat kulturpolitik — frihet, mångsidighet och kvalitet. De anger vidare vissa riktlinjer för kulturpolitiken, däribland i fråga om sponsring. Kulturlivet skall i högre grad än nu styras av de enskilda människornas önskemål och i mindre utsträckning av de offentliga organens ekonomiska prioriteringar. Den enskildes betalning för att delta i kulturlivet måste vara kulturlivets viktigaste finansieringskälla. Så långt det är möjligt bör kulturlivet göras oberoende av offentligt stöd och mer beroende av sin publik. Kulturverksamhetens bidrag bör minskas och utrymme bör skapas för bidragsgivare som styrs av skilda bedömningar, ambitioner och värderingar. Genom sponsorskap — av enskilda och företag — kan kulturlivets ensidiga ekonomiska beroende av statliga och kommunala myndigheter minska, vilket medverkar till att öka kulturlivets frihet, mångfald och oberoende. Kulturinstitutionerna bör uppmuntras att ha en mer marknadsanpassad prissättning, finna nya distributionskanaler, finna nya former för publikkontakt och sträva efter en högre grad av avgiftsfinansiering.

Motionärerna framhåller vidare att stöd och bidrag kan vara nödvändiga för att säkra utbudet inom smala sektorer och för att minska skillnader mellan kulturfattiga och kulturrika miljöer. Stat och kommun bör stödja kulturellt nyskapande. Det allmänna skall också bidra till att bevara gemensamma kulturvärden. Slutligen framhåller motionärerna vikten av att skolan låter eleverna komma i kontakt med olika typer av kulturverksamhet.

Även i motioner från företrädare för centerpartiet (motion 2268) och vänsterpartiet kommunisterna (motion 638) framställs yrkanden som berör frågan om sponsring.

I centermotionen anförs mot bakgrund av det rådande statsfinansiella läget att det är naturligt att kulturens företrädare ser sig om efter kompletterande finansiärer och att det inte finns skäl motsätta sig sponsring. Vidare anförs följande.

Det är emellertid viktigt att eventuell sponsoring får en sådan utformning att den sponsorerade verksamheten är möjlig att identifiera i förhållande till annan verksamhet. Utformningen måste vara sådan att den sponsorerade verksamheten kan avbrytas när stödet upphör. Sponsoring som innebär att exempelvis en kulturinstitution mottar medel på ett sådant

sätt att det binder offentliga anslagsgivare vid högre bidrag om ett enskilt företag drar sig ur ett åtagande bör inte accepteras. Det är ur samhällsekonomisk synpunkt oacceptabelt samtidigt som det innebär en icke önskvärd förskjutning i fråga om initiativ och ansvar från de samhällsorgan som har kulturpolitiska funktioner.

I motionen från företrädare för vänsterpartiet kommunisterna yrkas att riksdagen skall uttala att sponsring inte är förenligt med de kulturpolitiska målsättningarna.

Då det gäller frågor om *finansieringen av kulturverksamheten* vill utskottet inledningsvis framhålla att enligt den enda mer övergripande kulturstatistik som hitintills publicerats (Kulturstatistik, Verksamhet, ekonomi och kulturvanor 1960—1979, publicerad år 1981 av kulturrådet och statistiska centralbyrån) var de samlade kulturutgifterna år 1978 14,6 miljarder kronor och av dessa utgjorde 77 % privata utgifter. Relationen mellan de offentliga och de privata kulturutgifterna var mycket olika inom skilda kulturområden. Kostnaderna för biblioteken, teater- och musikinstitutionerna bärs till allra största delen av samhället. I fråga om böcker och fonogram dominerade de privata utgifterna. Genom att TV- och radioverksamheten finansierades via mottagaravgifter som tas ut för TV-innehav redovisades utgifterna för dem som privata kulturutgifter. Under perioden 1970—1978 ökade de offentliga kulturutgifterna procentuellt sett mer än de privata.

Motionärerna bakom motion 1361 synes främst avse att aktualisera finansieringen av den kulturverksamhet, där huvuddelen av kostnaderna i dag bekostas av det allmänna. Utskottet vill med anledning härav anföra följande synpunkter, som överensstämmer med vad utskottet anfört i frågan vid flera tillfällen under de senaste åren (KrU 1982/83:10 och 1982/83:24 s. 4 och 5).

Avgifter för att finansiera kulturverksamhet förekommer på en rad områden. För en rad statliga institutioner regleras inkomsterna i särskilda inkomststater. För nästa budgetår beräknas enligt budgetpropositionen att institutionerna måste öka sina inkomster relativt mycket. Sålunda beräknas en tioprocentig ökning för bl. a. Dramaten och Nordiska museet. Även för Riksteatern och Regionmusiken ställs krav på ökade inkomster. Utskottet anser att höjda avgifter knappast torde medföra en väsentlig ökning av kulturinstitutionernas inkomster. En ökad avgiftsfinansiering skulle enligt utskottets mening kunna komma i konflikt med de kulturpolitiska målen då främst de resurssvaga grupperna skulle komma att drabbas av en avgiftshöjning. Vid överväganden om eventuella avgiftshöjningar är det viktigt att man noga väger in de följdverkningar som dessa kan medföra. I detta sammanhang är även en diskussion som förs om avgifter vid folkbiblioteken värd att notera. Utskottet har vid flera tillfällen kraftigt betonat betydelsen av att man slår vakt om principen att bibliotekens samlingar skall vara fritt tillgängliga utan avgift. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motion 1361 yrkande 1, såvitt avser finansieringen av kulturverksamheten.

Då det gäller *sponsorverksamhet* anför föredragande statsrådet i budgetpropositionen följande (s. 9).

Det statsfinansiella läget har lett till att ett antal kulturinstitutioner har blivit mer benägna att söka kompletterande medel hos näringslivet.

Inom vissa områden, exempelvis industriminnesvården och kultur i arbetslivet, kan det vara motiverat att företagen stöder eller helt svarar för kulturverksamheten. Inom andra delar av kulturområdet får vi inte underskatta riskerna för att näringslivsbidrag kan snedvrida kulturinstitutionernas verksamhet, t. ex. genom att tillfälliga evenemang gynnas på bekostnad av basarbetet. Det får naturligtvis inte heller bli så att näringslivet av kortsiktiga intressen engagerar sig i uppbyggnaden av verksamheter där förutsättningen är att staten — om näringslivet drar sig ur sitt engagemang — då skulle ta över ansvaret.

Det kan vara naturligt att näringslivet eller andra sponsorer går in i och medverkar i olika projekt. Det är emellertid viktigt att staten och kommunerna behåller ansvaret för kulturens "basresurser" så att institutionerna kan agera självständigt gentemot intressen utifrån.

Utskottet vill erinra om att sponsorverksamhet och annan bidragsgivning från enskilda och företag till kulturverksamhet förekommer i betydande omfattning i vissa länder. På åtskilliga håll stimuleras detta av att viss avdragsrätt vid beskattning medgivits för gåvor och bidrag till kulturändamål.

Gåvor, donationer och depositioner vilka ej är förenade med belastande villkor samt en riktigt utformad sponsorverksamhet som ej står i strid med de kulturpolitiska målen bör enligt utskottets uppfattning välkomnas inom kulturområdet. Sådant stöd kan ge ökat utrymme för exempelvis gästspel, internationellt utbyte och inköp av eljest svåröverkomliga nyförvärv.

Viss försiktighet måste naturligtvis iakttas då det gäller stöd till basresurserna för kulturinstitutioner. Stat eller kommun får nämligen inte bli bundna av att fortsätta en verksamhet eller att hålla den på viss nivå som en följd av att en sponsor drar tillbaka sitt stöd.

Det sagda hindrar naturligtvis inte att det finns fall där stöd till en basresurs bör kunna accepteras. Om en huvudman bedömer att den aktuella verksamheten är kulturpolitiskt motiverad och att det budgetmässigt kommer att bli möjligt att efter en tid fortsätta verksamheten utan sådant stöd utifrån, kan det enligt utskottets mening inte finnas några vägande invändningar mot ett sponsorskap. I ett sådant fall leder sponsringen till att utbyggnaden av basresursen tidigareläggs, vilket måste hälsas med tillfredsställelse.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motion 638. Vad utskottet anfört om sponsring bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna med anledning av motion 1361 yrkande 3 och motion 2268 yrkande 6.

Vad som anförs i motion 1361 om vikten av stöd och bidrag från det allmänna för att säkra *kulturutbudet inom smala sektorer* och för att minska skillnaden mellan kulturfattiga och kulturrika miljöer står helt i överens-

stämmelse med de kulturpolitiska målen. Detta gäller också uttalandena i motionen om att stat och kommun bör stödja kulturellt nyskapande och bidra till att bevara gemensamma kulturvärden. Något särskilt riksdagens uttalande i dessa avseenden erfordras enligt utskottets mening inte.

I budgetpropositionen understryks utomordentligt starkt vikten av att *kulturen får en stark ställning i skolan.* Kulturarbetet måste bli ett normalt inslag i undervisningen (prop., särskilt s. 12 och 42). Utskottet — som med anledning av motioner under förevarande avsnitt och under avsnitt F 1 återkommer till vissa frågor om kulturen i skolan — anser att något särskilt riksdagsinitiativ inte heller i denna del är erforderligt.

Utskottets ställningstagande innebär att utskottet avstyrker motion 1361 i här aktuell del (yrkande 1 delvis).

Frågan om utvärdering av effekterna av 1974 års kulturpolitiska beslut, m. m.

I motion 2266 (c) begärs att riksdagen skall besluta att hos regeringen hemställa om en allsidigt sammansatt parlamentarisk utredning för utvärdering av 1974 års kulturpolitiska beslut och de då fastställda målen för framtida kulturpolitiska insatser. I motionen anförs att det nu är tio år sedan principerna och riktlinjerna för den statliga kulturpolitiken lades fast. Mot bakgrund av delvis förändrade förutsättningar — ekonomiskt, sysselsättningsmässigt, synen på individualismen m. m. — går motionärerna genom de kulturpolitiska målen och ställer frågor om hur kulturpolitiken har fungerat. I detta hänseende kan nämnas följande. Motionärerna ställer upp frågor om hur de kulturpolitiska insatserna nått ut till olika grupper, vilka avvägningar som behöver göras för att i ökad utsträckning tillgodose de svaga gruppernas behov, och vilka prioriteringar som bör göras på 1980- och 1990-talen då det gäller olika kulturinsatser. Motionärerna tar vidare upp bl. a. frågor om hållningen till sponsring, om kulturpolitiken lyckas då det gäller att främja kulturell aktivering i stället för kulturdistribution, om landstinget och kommunernas insatser, folkrörelsernas roll, om hur kultur- och mediepolitiken skall förenas, om bokens ställning, om kulturpolitikens betydelse för de professionella kulturarbetarnas möjligheter till utveckling och trygga arbetsförhållanden, om amatörism kontra professionalism, om hur decentralisering och regionalisering lyckats, om avvägningen av resurser till folkbildningen, om kulturpolitikens betydelse i samhällsplaneringen, bl. a. då det gäller samlingslokaler, och om betydelsen och inriktningen av det nordiska kultursamarbetet. Motionärerna vill att de i motionen framförda tankegångarna skall beaktas i direktiven till den förordade parlamentariska utredningen.

Då utskottet skall ta ställning till frågan om riksdagen bör förorda en så övergripande utredning som motionärerna bakom motion 2266 föreslår vill utskottet peka på bl. a. följande utredningsverksamhet m. m. som pågår eller planeras.

Enligt vad utskottet inhämtat kommer kulturrådet att i sin anslagsframställning för budgetåret 1985/86 beröra frågan om utveckling av kultur-

verksamheten, ändrade kulturvanor m. m. sedan 1974. Rådet kommer att ge förslag om ökningar och prioriteringar av bidragen till kultur och i fråga om andra utvecklingsinsatser utifrån denna översikt. Denna kommer till vissa delar att grundas på den senaste och ännu inte publicerade undersökningen av svenska folkets levnadsvanor (ULF) som innehåller siffror om bl. a. kulturvanor för 1982. Frågan om sponsring av verksamhet vid de stora kulturinstitutionerna kommer också att belysas i anslagsframställningen.

Inom kulturrådet pågår ett utredningsarbete i vilket under arbetsnamnet KOSK — Kommunerna, staten och kulturen behandlas de kommunala insatserna och samspelet mellan stat, landsting och primärkommun på kulturområdet. KOSK:s arbete är i slutskedet. Enligt vad utskottet inhämtat kommer KOSK:s slutrapport att innehålla ett avsnitt med en statistisk redovisning för verksamhets- och kostnadsutveckling på kulturområdet, ett avsnitt om den kommunala kulturverksamheten och ett avsnitt med en beskrivning och diskussion rörande de statliga bidragen med tyngdpunkt på bidragen till de regionala institutionerna.

Riksrevisionsverket (RRV) kommer inom kort att avge rapporten Utbud av teater och dans — En granskning av statlig förvaltning av kultur. Rapporten innehåller, enligt vad utskottet inhämtat, dels en riksstudie, dels en specialstudie som avser Jämtland, där en fast teaterinstitution saknas, och Östergötland. Riksteaterns roll kommer att belysas, liksom Dramatens, Operans och stadsteatrarnas i de tre storstäderna. Kulturrådet kommer att vidare analysera de frågor som RRV tar upp i rapporten.

Då det gäller museerna kommer regeringen, enligt vad utskottet inhämtat, att ge kulturrådet ett uppdrag som innebär att kulturrådet skall överväga bl. a. vilka krav det kan finnas anledning att ställa på de statliga museerna i deras egenskap av centrala organ på museiområdet.

En proposition om den regionala musikpolitiken — inkl. Rikskonserters och Regionmusikens framtid — är aviserad till innevarande riksmöte.

Under våren beräknas 1982 års bokutredning (U 1982:02) och folkbiblioteksutredningen (U 1979:17) lägga fram sina huvudförslag. Enligt vad utskottet inhämtat beräknar kulturrådet bl. a. att kunna belysa frågan om litteraturförsörjningen för barn och ungdom ytterligare.

Frågan om invandrarnas kultursituation behandlas av invandrarpolitiska kommittén (A 1980:04) som avger sitt slutbetänkande under sommaren 1984.

Kulturrådet håller fortlöpande kontakt med studieförbund, länsbildningsförbund och kulturarbetarorganisationer i fråga om bidrag till kulturverksamhet inom studieförbunden. Under hösten börjar rådet planeringen av en utvärderande studie som kommer att genomföras verksamhetsåret 1985/86.

Även i övrigt avser kulturrådet enligt vad utskottet inhämtat att i ökad utsträckning försöka göra utvärderande studier på olika delområden — i den utsträckning det finns metoder som faktiskt mäter eller indikerar

förändringar i kulturvanor — och i den takt rådets resurser medger.

Här bör också nämnas att statistikutredningen nyligen avgivit sitt slutbetänkande (SOU 1983:74) Framtida statlig statistik i vilket bl. a. lagts fram förslag om hur kulturstatistiken skall ordnas.

Mot bakgrund av den lämnade redovisningen anser utskottet att det inte är motiverat att förorda en sådan parlamentarisk utredning som föreslås i motion 2266. Den utredningsverksamhet som pågår eller planeras kommer, såvitt utskottet nu kan bedöma, att i väsentliga avseenden belysa de centrala frågeställningar som motionärerna tar upp. Det är också uppenbart att en så omfattande utredning som förordas skulle bli inte bara resurskrävande utan även ta relativt lång tid. Därigenom skulle otvivelaktigt viss risk uppstå för att angelägna delreformer på kulturområdet i praktiken skulle skjutas på framtiden i avvaktan på resultatet av den mer övergripande utredningen. Erfarenheterna från andra samhällsområden visar på faran i detta hänseende. Det kan också ifrågasättas om det är lämpligt att med den nuvarande resursknappheten ta i anspråk utredningskapacitet av den omfattning som skulle krävas. Vid sin bedömning beaktar utskottet också att utredningen, såvitt framgår av motionen, inte skulle syfta till en omprövning av 1974 års kulturpolitik utan närmast vara avsedd för att ligga till grund för ställningstagande till fortsatta insatser på kulturområdet i enlighet med de fastlagda målen. Som angetts i budgetpropositionen och som redovisats i det föregående kan det vara motiverat att — inom den ram som de kulturpolitiska målen anger — precisera vilka insatser som bör ges förtur i ett läge då resurserna är begränsade.

Utskottet avstyrker således motion 2266.

Även motion 2268 (c) avstyrks av utskottet, såvitt däri yrkas att riksdagen skall begära en utvärdering av det kulturpolitiska stödets fördelningspolitiska effekter (yrkande 5). Utskottet hänvisar till att frågan om bl. a. kulturkonsumtionen är föremål för överväganden i olika sammanhang. I det föregående har nämnts förslag av statistikutredningen. Vidare har utskottet inhämtat att överväganden pågår om publicering under nästa år av en motsvarighet till den övergripande redovisning, Kulturstatistik, Verksamhet, ekonomi, kulturvanor, som utgavs år 1981 av statistiska centralbyrån (SCB) och kulturrådet. Vidare beräknar SCB under nästa år ge ut en rapport om bl. a. kultur i serien om levnadsförhållanden, som grundar sig på levnadsnivåundersökningar under åren 1982 och 1983 (ULF). Den tidigare rapporten i serien, som avser bl. a. kultur, utgavs år 1981 och avser förhållandena år 1976 (rapport nr 17: Fritidsaktiviteter).

Vissa frågor om regional kulturverksamhet

Mot bakgrund av en omfattande genomgång av det statliga stödet på teater-, dans-, musik- och museiområdet vill företrädare för vänsterpartiet kommunisterna i motion 2274 att regeringen skall lägga fram förslag om hur stödet till den regionala kulturverksamheten bör utformas. De anser att

om inte det statliga stödet till regionerna stärks det finns risk för en kulturell utarmning. Motionärerna pekar på olika alternativ för att stärka det regionala stödet; antalet grundbelopp för olika institutioner kan ökas, bidragsprocenten kan höjas och man kan indela landet i ett antal kulturcentra med en centralort där en mera heltäckande kulturverksamhet skulle kunna erbjudas.

Ett av de mål som år 1974 ställdes upp för kulturpolitiken innebär att denna skall främja en decentralisering av verksamhet och beslutsfunktioner inom kulturområdet. Det är i enlighet med vad motionärerna anför av vikt att statsmakterna strävar efter att leva upp till detta mål. Samtidigt måste starkt framhållas att det primära ansvaret för den regionala kulturverksamheten åvilar landstingen och kommunerna.

Det nuvarande statsbidragssystemet för sådana teater-, dans- och musikinstitutioner, som upprättats efter lokala eller regionala initiativ, tillkom år 1974. Bidrag utgår på grundval av visst antal grundbelopp för institutionen i fråga. Senare har motsvarande stödsystem inrättats på musei- och biblioteksområdena. Statsbidragssystemet har inneburit en stimulans för landsting och kommuner att starta regionala och lokala institutioner. I detta hänseende kan som aktuella exempel nämnas att år 1983 bildades en regional teater i Örebro, och vid halvårsskiftet i år bildas en regional teater i Kronobergs län. Utvecklingen sedan 1974 visar att i den mån ytterligare grundbelopp tillkommit dessa med ett fåtal undantag beräknats för institutioner utanför storstadsområdena.

Med anledning av att det i den nu aktuella motionen hävdas att det regionala stödet har förlorat i "köpkraft" i jämförelse med anslagen till de helt statligt finansierade institutionerna vill utskottet framhålla följande. Det regionala kulturstödet räknas om med hänsyn till de statliga löneavtalen och förändrade sociala avgifter. Det ger stödformen en värdebeständighet som är bättre än den som gäller för statliga myndigheter, som normalt helt eller delvis faller under tillämpningen av det s. k. huvudförslaget.

Som utskottet framhöll år 1983 råder det enighet inom utskottet om att de ytterligare resurser som kan tillföras institutioner som omfattas av grundbidragssystemet bör fördelas under stort hänsynstagande till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken. Utskottet är däremot inte berett att förorda att nuvarande resurser omfördelas från institutioner i storstadsområdena för att tillgodose detta mål. I sammanhanget bör framhållas att när det gäller de stora regionala teaterinstitutionerna huvudmännens åtagande vida överstiger statens (se vidare härom KrU 1982/83:10 s. 20). Att i syfte att tillgodose decentraliseringsmålet skära ned verksamheten vid centrala institutioner, som står utanför grundbidragssystemet, bör inte heller komma i fråga. Verksamheten vid de centrala institutionerna är av vital betydelse för att stimulera utvecklingen inom kulturlivet. För undvikande av missförstånd bör understrykas, att det inte heller är motionärernas syfte att en omfördelning av resurser från Stockholm till andra orter skall göras. En

konsekvens av den angivna ståndpunkten är emellertid i det nuvarande budgetläget — där resurser ofta måste skapas genom omfördelningar — att decentraliseringssträvandena måste ses i ett relativt långt tidsperspektiv. Utskottet delar dock den uppfattning som framförs i budgetpropositionen, nämligen att utbyggnad av kulturverksamheten i underförsörjda regioner tillhör de uppgifter som måste prioriteras under de närmaste åren (prop. s. 9, se även ovan s. 6).

Med anledning av motionen vill utskottet också hänvisa till den i ett tidigare avsnitt lämnade utförliga redovisningen för pågående utredningsverksamhet m. m. Utskottet vill särskilt nämna utredningsprojektet inom kulturrådet KOSK — Kommunerna, staten och kulturen, riksrevisionsverkets väntade rapport Utbud av teater och dans och den aviserade propositionen om vissa musikfrågor, som bl. a. syftar till en väsentlig decentralisering på området.

Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att motion 2274 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I detta sammanhang behandlar utskottet även motion 788 (s). Motionärerna vill att genom omfördelning inom kulturbudgetens ram av resurser som går till teaterinstitutioner — företrädesvis Operan och teatrar som får grundbidragsstöd — Jönköpings länsteater, som har endast 14 grundbelopp, skall tillföras ytterligare grundbelopp.

Utskottet anser att det är viktigt att inte bara nyetablerade institutioner får stöd utan att särskild vikt läggs vid att även institutioner som har endast ett fåtal grundbelopp tillförs flera sådana. I enlighet med det tidigare sagda kan utskottet emellertid inte förorda en omfördelning av resurser från Stockholm till andra regioner. Med hänsyn i första hand härtill och till att det ankommer på kulturrådet att fördela grundbelopp, för vilka medel anvisas under anslaget F 17 Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner, kan utskottet inte biträda motionsyrkandet.

Frågan om möjligheterna för kommunerna att bl. a. utnyttja redan befintliga lokaler även för kulturändamål tas upp i motion 2268 (c). Många anläggningar som byggs för idrottsändamål torde också kunna nyttjas för turnéverksamhet, musik, teater och dans. Motionärerna framhåller att kunskapsunderlaget är begränsat om vilka lokaltyper skilda verksamheter erfordrar och hur de eventuellt kan samordnas. Regeringen bör enligt motionärerna ge exempelvis byggforskningsrådet i uppdrag att i samarbete med kulturrådet ta fram ett vidgat kunskapsunderlag som bör ställas till kommunernas förfogande. Ett sådant underlag bör om möjligt också innehålla ombyggnadsförslag för byggnader som redan existerar.

Utskottet kan helt ansluta sig till motionens syfte att man måste sträva efter att få ett så mångsidigt och effektivt utnyttjande av lokaler i kommunerna som är möjligt. Då det gäller att nå detta mål gör dock utskottet den bedömningen att man i första hand genom exemplets makt kan åstadkomma resultat inom rimlig tid. Utskottet vill erinra om att man i Junsele vid byggandet av en sporthall utnyttjade möjligheterna att anpassa sporthallen

för musikaliska ändamål. Detta skedde bl. a. genom komplettering av sporthallens inredning och demonterbart orkesterpodium och gradiner, högtalaranläggning och extra skyddsgolv. Hallen har använts vid olika musikevenemang, bl. a. av Rikskonserter. Utskottet är inte berett att förorda ett riksdagsinitiativ av så övergripande karaktär som motionärerna förordar utan avstyrker motionsyrkandet (yrkande 7).

Den centrala kulturorganisationen m. m.

Företrädare för moderata samlingspartiet anser att statens kulturråd på sikt bör kunna avskaffas (motion 1361 yrkande 2 delvis). Motionärerna anser att myndighetens ställning som bidragsgivare hotar mångfalden inom kulturlivet och att alternativa bidragsgivare vid sidan av kulturrådet måste få förekomma. Så länge myndigheten finns kvar bör möjligheten att utkräva politiskt ansvar av den ökas. Kulturrådets styrelse bör därför ges parlamentarisk sammansättning (yrkande 2 delvis).

Förra året behandlade utskottet motionsyrkanden med i huvudsak samma krav som de nu aktuella, dock att endast en partiell avveckling av kulturrådet förordades.

I sitt av riksdagen godkända betänkande (KrU 1982/83:24 s. 5—7) framhöll utskottet behovet av administrativa förenklingar i syfte att skapa utrymme för den rena kulturverksamheten. Utskottet tog vidare upp frågan om begränsning av kulturrådets medverkan då det gällde att ta fram beslutsunderlag till kulturbudgeten.

I årets budgetproposition erinras i ett särskilt övergripande avsnitt om statens kulturråd (s. 46) om att då regeringen i juni 1983 utsåg ny styrelse för myndigheten också vissa ändringar i rådets organisation med syfte att uppnå förenklingar i arbetet genomfördes. Vidare redovisas utförligt på vad sätt kulturrådets budgetarbete kommer att förenklas. Utskottet, som också utgår från att fortsatta ansträngningar görs för att effektivisera kulturrådets administration, kan inte biträda förslaget om avveckling av myndigheten. Lika väl som på andra samhällsområden är det viktigt att det på kulturområdet finns en central myndighet. En sådan behövs bl. a. för att regeringen skall kunna avlastas ärenden av verkställighetsnatur, för att statens åtgärder inom kulturområdet skall kunna samordnas, för att planer för statliga insatser för att förverkliga de kulturpolitiska målen skall utarbetas och för att utredningar skall genomföras som syftar till att kartlägga behovet av reformer som kan utgöra underlag för beslut om nya samhälleliga insatser på kulturområdet. Då det gäller kulturrådets uppgifter att svara för fördelningen av olika bidrag vill utskottet erinra om att fördelningen av medel i betydande utsträckning sker inom de olika nämnder som är knutna till kulturrådet och att i nämnderna ingår företrädare för olika intressegrupper för olika delar av de områden som nämnden täcker (jfr F 1 nedan om ökade delegationsmöjligheter till bl. a. direktören eller annan tjänsteman).

Då utskottet förra året behandlade frågan om sammansättningen av

kulturrådets styrelse anförde utskottet — efter att ha lämnat utan erinran förslag av regeringen om minskning av antalet ledamöter i styrelsen — bl. a. följande.

Utskottet anser för sin del att det under de gångna åren varit av mycket stort värde att det, som utskottet förordade år 1974, funnits ett betydande inslag i styrelsen av personer som på riks-, regional- eller lokalplanet varit politiskt verksamma. Utskottet är emellertid inte berett förorda att till ledamöter i styrelsen skulle utses endast personer som är partipolitiskt verksamma. Det är däremot viktigt att antalet styrelseledamöter med en sådan bakgrund inte minskar i samband med att antalet personer i styrelsen skärs ned.

Utskottet, som vill erinra om att det nämnda önskemålet iakttagits av regeringen vid utseendet av den nya styrelsen, vidhåller sin ståndpunkt att riksdagen bör ställa sig avvisande till kravet på en parlamentarisk sammansättning av kulturrådets styrelse.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motion 1361 yrkande 2.

Även i motion 2268 (c) tas frågan upp om den centrala organisationen på kulturområdet. Motionärerna uttalar sig för en övergripande översyn av kulturrådet samt anför att en viss strukturrationalisering bör vara möjlig. Således torde författarfondens och konstnärsnämndens kanslifunktioner med fördel kunna inordnas i kulturrådets administration (yrkande 3). Motionärerna anknyter vidare till den rapport som riksrevisionsverket kommer att publicera inom någon vecka (se ovan) och som avser bl. a. de regionala och lokala teater- och dansinstitutionerna. Det är angeläget att rapporten snarast följs upp genom kulturpolitiska överväganden. Bl. a. bör Dramaten, Riksteatern och Riksutställningar göras till föremål för översyn enligt samma modell som den av kulturrådet gjorda översynen av Operan (yrkande 1).

Som utskottet framhöll förra året utgår utskottet (KrU 1982/83:24 s. 7) från att regeringen vid sina kommande överväganden om inriktningen av de statliga insatserna på kulturområdet inte begränsar sig till att undersöka verksamheten vid statens kulturråd utan också tar i beaktande möjligheterna att åstadkomma administrativa rationaliseringar hos andra organ på kulturområdet. Utskottet anser sig också kunna utgå från att regeringen därvid överväger behovet och lämpligheten av att i fråga om andra institutioner göra översyner motsvarande den som gjorts beträffande Operan. I första hand kulturrådet har också möjlighet att ta initiativ i detta hänseende. Med anledning av vad motionärerna bakom den nu aktuella motionen anfört finns också skäl nämna att, enligt vad utskottet inhämtat och som i det föregående redovisats, kulturrådet kommer att gå vidare i analysen av de i riksrevisionsverkets rapport behandlade frågorna. Med hänsyn till det anförda är någon riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandena inte erforderlig.

Kulturrådet har i en skrivelse till regeringen tagit upp frågan om en översyn av ansvarsförhållandena på arbetsgivarsidan inom det statsunder-

stödda kulturområdet (se närmare härom KrU 1982/83:6). Efter remissbehandling av skrivelsen bereds ärendet f. n. inom regeringskansliet. Även inom Teatrarnas riksförbund pågår ett arbete på området bl. a. med utgångspunkt i att riksdagen uttalat sig för att statliga bolag inte bör vara medlemmar i Svenska arbetsgivareföreningen (NU 1982/83:25). Med hänsyn till det anförda påkallar motion 2268 inte någon riksdagens åtgärd i den mån den nämnda frågan tas upp däri (yrkande 2).

Kultur för barn och ungdom

I flera motioner tas upp frågor med inriktning på kultur för barn och ungdom.

Företrädare för folkpartiet framför i motion 495 (fp) en rad synpunkter beträffande barnens kultur. De anför att det är glädjande att det råder bred enighet om att en större del av insatserna för kultur av god kvalitet bör komma barn och ungdomar till godo. Mot denna bakgrund anser de att krav på omprioriteringar till förmån för barnkulturen måste kunna ställas såväl på de fasta kulturinstitutionerna som har omfattande offentligt stöd som på den övriga kulturverksamhet som får samhälleligt stöd i olika former. Motionärerna noterar med tillfredsställelse de åtgärder som aviseras i budgetpropositionen för att förbättra skolans möjligheter att göra barnen bekanta med t. ex. god litteratur och musik. Enligt motionärernas mening bör man i större utsträckning än hittills knyta samman kulturlivet och skolan bl. a. genom att ge konstnärer, författare, musiker och andra kulturarbetare möjlighet att delta i skolans vardagsverksamhet. Motionärerna uttalar emellertid att de är medvetna om att många skolor upplever resursknapphet. Mot denna bakgrund yrkar de att utöver vad som föreslås i budgetpropositionen det under en treårsperiod årligen skall anvisas 5 milj. kr. för projekt av olika slag, i vilka enskilda kulturarbetare eller grupper av sådana knyts till skolor och andra ungdomsmiljöer. Kulturarbetarna skall tillsammans med lärare och annan fast personal stimulera elevernas kulturintresse framför allt genom egna aktiviteter. Medlen bör fördelas av kulturrådet i samarbete med skolöverstyrelsen. Ansvaret för projekten bör dock i första hand och i största möjliga utsträckning ligga på lokal nivå (yrkande 6).

Utskottet anser det med anledning av motionen motiverat att här återge följande uttalande av föredragande statsrådet i ett avsnitt i budgetpropositionen som avser kultur i skolan (s. 43).

De centrala resurser som ställs till förfogande för barnkultur skall i första hand ge effekt i form av stimulans och idéspridning. En verksamhet som ger genomslagseffekter kan bara åstadkommas genom ett utvecklingsarbete på lång sikt som innebär att allt fler som arbetar med barn och ungdomar ger kulturfrågorna särskild uppmärksamhet. För budgetåret 1984/85 bör arbetet framför allt inriktas på ökade insatser för konst, musik och teater i skolorna. Extra resurser till Riksutställningar, Riksteatern och

Rikskonserter — de tre R:en — ska stimulera skolarbetet på dessa områden.

R:en har redan en omfattande verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar. Riksutställningar bedriver ett konstpedagogiskt arbete genom bildkonstutställningar i skolorna. Skolteaterverksamheten är etablerad och uppskattad, skolkonserterna likaså. R:ens arbete i kontakt med skolorna har på senare tid kompletterats med projektarbete i syfte att stimulera skolorna själva att ge kulturaktiviteterna en mer framträdande plats i undervisningen. Jag anser att detta projektarbete bör utvecklas ytterligare. Det handlar framför allt om att vara idégivare och kunskapsbank för skolorna. R:en bör fungera som samarbetspartners under en uppbyggnadsperiod och utnyttjas av skolorna genom t. ex. temadagar för lärarna, konkreta projekt och kontinuerligt rådgivningsarbete. Arbetet bör bedrivas med sikte på att erfarenhet och kompetens skall kunna byggas upp lokalt. De centrala resurserna kan då satsas på nya projekt.

Utskottet ansluter sig till de sålunda redovisade synpunkterna. Det finns också skäl att, likaledes i överensstämmelse med vad som anförs i budgetpropositionen, framhålla att satsningen på kulturen i skolan inte bara får bli en fråga om att tillföra extra resurser. Risken finns då att kulturen ses som en avgränsad verksamhet i skolan riktad till vissa elever med speciella intressen. Kulturarbetet i skolan får inte enbart bli något vid sidan av den vanliga verksamheten utan måste också bli ett normalt inslag i undervisningen. Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet. Av formella skäl redovisas detta under anslaget F 1.

Behovet av ett mera riktat stöd till barnteatern tas upp i motion 1654 (s).

Utskottet vill med anledning av motionen erinra om att regeringens förslag till medelsanvisning innebär bl. a. att de fria teatergrupperna får ökade resurser för teaterverksamhet för barn och ungdom. Förslaget innebär också att Riksteatern får 1 milj. kr. för att öka sina insatser på barnteaterområdet. Dessa satsningar på barnteatern är betydelsefulla. Utskottet delar det synsätt som kommit till uttryck i motionen om vikten av att barnen tidigt kommer i kontakt med teater. I likhet med motionärerna anser utskottet det inte vara acceptabelt att, trots de satsningar som gjorts, barnen i genomsnitt får möjlighet att se teater mindre än en gång om året. Det är mot den angivna bakgrunden viktigt att skolorna gör fortsatta insatser för att ge barnen tillfälle att se bra barnteater. Utskottet är f. n. inte berett förorda några stödinsatser utöver de ovan redovisade. Utskottet vill mot bakgrund av det ovan anförda erinra om att kulturrådet har en skyldighet att bl. a. översiktligt belysa effekterna av de samhälleliga insatserna inom kulturområdet. Utskottet anser således att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion 792 (vpk) vill motionärerna att regeringen skall lägga fram förslag om en försöksverksamhet med kommunal kulturskola för barn och ungdom. De vill se en utvidgning av den nuvarande kommunala musikskolan till en kulturskola där eleverna erbjuds möjligheter att utveckla sin

skapande förmåga. Utbudet skulle anpassas efter lokala förutsättningar. Det föreslås också att särskilda medel skall anvisas för försöksverksamheten.

Utskottet har i en rad olika sammanhang framhållit angelägenheten av att man främjar barns kulturaktiviteter. Då det gäller bedömningen av motionsyrkandet bör enligt utskottets mening följande beaktas. I de flesta kommuner finns en kommunal musikskola som är ett frivilligt kommunalt åtagande. I vissa kommuner omfattar musikskolan inte bara musik utan även teater och dans. Inom ramen för gällande läroplan för grundskolan ges bl. a. via fria aktiviteter utrymme för en närmare samverkan mellan skolan och det lokala kulturlivet. Inom ramen för tillval kan eleverna mer ingående få utveckla sina intressen inom olika kulturområden. Utskottet anser det angeläget att kulturarbetet blir ett normalt inslag i skolan, något som starkt understryks i årets budgetproposition. I rapporten Kultur på skolans villkor som avgetts av kulturrådet redovisas en undersökning av skolans samarbete med kulturlivet utanför skolan och förutsättningarna för detta samarbete. Utskottet vill här också erinra om kulturrådets rapport Kultur i förskolan. Utskottet anser på grund av det anförda att det nu finns möjligheter att nå motionens syfte utan att någon särskild försöksverksamhet sätts i gång. Utskottet vill i sammanhanget erinra om den satsning som görs enligt förslaget i budgetpropositionen på de tre R:en — Riksutställningar, Riksteatern och Rikskonserter — för att stimulera skolarbetet då det gäller konst, musik och teater (prop. s. 43). Utskottet vill också peka på att kulturrådet sedan år 1979 disponerar särskilda medel för barnkulturprojekt som kan användas för att stärka kulturen i de miljöer där barn vistas. Regeringen har vidare beslutat anslå 30 milj. kr. under en treårsperiod för projektverksamhet med anledning av det internationella världsungdomsåret. Medlen kan användas bl. a. för kulturprojekt. Utskottet som anser att det är angeläget att värna om kommunernas självständighet på området avstyrker med hänvisning till det anförda motionen.

Med utgångspunkt i en teaterföreställning som ges på ett antal skolor av en fri teatergrupp, som erhållit stöd enligt beslut av kulturrådet, vill motionären bakom motion 2277 (c) att riksdagen skall uttala sin otillfredsställelse med grupper som med sina teaterframträdanden och information om preventivmedel och sexualkunskap kränker åskådare. Motionären utvecklar utförligt sin kritik och angriper bl. a. språkbruket hos skådespelarna. Motionären kritiserar också Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU), som samarbetat med teatergruppen, för att organisationen inte arbetat seriöst i sammanhanget.

Som statsrådet Bengt Göransson framhållit i svar på en fråga (RD 1983/84:61) rörande statsbidraget till den i motionen åsyftade teatergruppen bestämmer de fria teatergrupperna helt självständigt sin repertoar, och det är viktigt att de behåller sin konstnärliga frihet.

Med anledning av den problematik som tas upp av motionärerna finner utskottet det angeläget framhålla att de enskilda skolorna som beställer viss teaterföreställning har stort ansvar gentemot eleverna och att det därför är nödvändigt att de skaffar sig en mer grundläggande information om de aktuella teatrarnas föreställningar än vad som nu i vissa fall torde ske. Det är bl. a. viktigt att föreställningar väljs som passar till elevernas ålder och utveckling. Då det gäller RFSU:s verksamhet vill utskottet endast konstatera att organisationen bedriver en allmänt erkänd upplysningsverksamhet och att utskottet inte med anledning av motionen kan gå in i någon bedömning av organisationens handlande i enskilt fall. Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:495 yrkande 1,
2. beträffande *finansieringen av kulturverksamheten*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1361 yrkande 1 i motsvarande del,
3. beträffande *sponsring*
   att riksdagen dels avslår motion 1983/84:638, dels med anledning av motionerna 1983/84:1361 yrkande 3 och 1983/84:2268 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
4. beträffande *riktlinjer för kulturpolitiken, i den mån frågan inte behandlats under mom 2,*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1361 yrkande 1 i motsvarande del,
5. beträffande *en parlamentarisk kommitté för utvärdering av 1974 års kulturpolitiska beslut*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:2266,
6. beträffande *en utvärdering av det kulturpolitiska stödets fördelningspolitiska effekter*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:2268 yrkande 5,
7. beträffande *regional kulturverksamhet*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:2274,
8. beträffande *ytterligare grundbelopp till Jönköpings länsteater*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:788,
9. beträffande *utnyttjande av lokaler för kulturändamål*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:2268 yrkande 7,
10. beträffande *avveckling av statens kulturråd*
    att riksdagen avslår motion 1983/84:1361 yrkande 2 i motsvarande del,
11. beträffande *sammansättningen av styrelsen för statens kulturråd*
    att riksdagen avslår motion 1983/84:1361 yrkande 2 i motsvarande del,

12. beträffande *den centrala organisationen på kulturområdet samt översyn av vissa centrala kulturinstitutioner*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2268 yrkandena 1 och 3,
13. beträffande *ansvarsförhållandena på arbetsgivarsidan på kulturområdet*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2268 yrkande 2,
14. beträffande *riktat stöd till barnteatern*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1654,
15. beträffande *försöksverksamhet med kommunal kulturskola för barn och ungdom*
att riksdagen avslår motion 1983/84:792,
16. beträffande *vissa skolteaterföreställningar*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2277.

2. **Statens kulturråd.** Regeringen har i proposition 1983/84:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkt F 1 (s. 285—287)

1. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen dels i fråga om handläggningen inom statens kulturråd av ärenden om fördelning av medel, dels i fråga om vissa utredningsuppdrag,

2. föreslagit riksdagen att till Statens kulturråd för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 15 398 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:462 av Kerstin Anér (fp) yrkas att arkitektkompetens tillförs statens kulturråd.

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

6. att riksdagen till kulturprojekt inom skolan för budgetåret 1984/85 under anslaget Statens kulturråd anvisar 5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

Utskottet har under avsnittet Övergripande frågor behandlat vissa motionsyrkanden om kulturrådet, nämligen om avskaffande av myndigheten och om styrelsens sammansättning. Utskottet hänvisar till vad som anförts i nämnda avsnitt (s. 14).

I propositionen anförs att kulturrådets styrelse bör ha möjlighet att överlämna till ordföranden, direktören eller annan tjänsteman att avgöra ärenden om fördelning av medel.

Föredragande statsrådet anför också att han anser att några särskilda statliga utredningsinsatser f. n. inte är aktuella då det gäller vissa frågor om folklig dans- och musikverksamhet vilka riksdagen begärt skall utredas. Han anser inte heller att ett till kulturrådet år 1976 lämnat uppdrag att utreda frågan om inrättandet av ett särskilt jakt- och fiskemuseum har tillräcklig aktualitet för att genomföras.

Utskottet anser att vad sålunda anförts i propositionen dels i fråga om handläggningen inom statens kulturråd av ärenden om fördelningen av medel, dels i fråga om vissa utredningsuppdrag inte bör föranleda något riksdagens uttalande.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under Övergripande frågor (s. 16) avstyrker utskottet yrkande 6 i motion 495 (fp). Yrkandet avser medelsanvisning till kulturprojekt i skolan.

I motion 462 (fp) tas upp en rad frågor som rör arkitektyrket. Motionärerna utvecklar närmare den stora betydelse utövarna av arkitektyrket har och kan ha för byggnadskulturen i vårt land. Motionärerna föreslår att arkitektkompetens skall tillföras statens kulturråd. Utskottet har i sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1983/84:7 för kort tid sedan utförligt behandlat frågan om kompetenskrav för arkitekter inom byggnadsvården. I betänkandet ges en utförlig beskrivning av den grundläggande arkitektutbildningen och av vidareutbildningen för arkitekter. Vidare redovisas bl. a. vissa synpunkter som Sveriges arkitekters riksförbund (SAR) anför i skrivelse till utskottet om bl. a. arkitekternas betydelse för vår byggnadskultur.

Utskottet anser att både det tidigare behandlade ärendet och den nu aktuella motionen visar på behovet av väl utbildade arkitekter både för vården av våra äldre byggnader och kvaliteten på nybyggnader och ombyggnader. Riksdagen bör inte uttala sig om vilken formell kompetens tjänstemännen vid kulturrådet skall ha. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda motionen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beslutar att vad som anförts i proposition 1983/84:100 dels i fråga om handläggningen inom statens kulturråd av ärenden om fördelning av medel, dels i fråga om vissa utredningsuppdrag inte skall föranleda något riksdagens uttalande,
2. beträffande *beräknande av medel under anslaget till kulturprojekt inom skolan*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:495 yrkande 6 i motsvarande del,
3. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 6 i motsvarande del till *Statens kulturråd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 15 398 000 kr.,
4. beträffande *arkitektkompetens inom statens kulturråd*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:462.

3. **Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer m. m.** Regeringen har under punkt F 2 (s. 288—290) föreslagit riksdagen att till Bidrag till

kulturverksamhet inom organisationer m. m. för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 13 325 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:732 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas — med hänvisning till vad som anförts i motion 1983/84:730 — såvitt nu är i fråga

1. att riksdagen under anslaget Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 000 000 kr. förhöjt belopp avseende kulturverksamhet bland språkliga minoriteter,

2. att riksdagen uttalar att medlen för kulturverksamhet bland språkliga minoriteter bör fördelas av en särskild nämnd inom statens kulturråd där invandrarorganisationerna bör vara företrädda.

I motion 1983/84:1656 av Per Olof Håkansson (s) yrkas, såvitt nu är i fråga,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om dispositionen av anslaget Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer m. m.

I motion 1983/84:1675 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen med ändring av proposition 1983/84:100 beslutar att under anslaget Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer m. m. uppta ett i förhållande till regeringens förslag med 3 500 000 kr. förhöjt belopp avseende centrumbildningar inom teaterns, dansens, musikens, filmens, litteraturens och bildkonstens områden.

I motion 1983/84:2272 av Kerstin Göthberg (c) och Sivert Carlsson (c) yrkas att riksdagen beslutar att medel till centrumbildningarna skall utgå på sätt som anges i motionen.

Utskottet

Under anslaget utgår från ett antal anslagsposter bidrag dels direkt till organisationer som bedriver en omfattande kulturverksamhet, dels till statens kulturråd för fördelning till olika kulturprojekt inom organisationslivet m. m.

I propositionen föreslås att kulturrådet i fortsättningen skall få ett större ansvar i fråga om bidragsgivningen på kulturområdet. Bakgrunden härtill är i korthet dels att kulturrådet nu har en stor erfarenhet av och god kännedom om de olika kulturella behoven i landet, dels att det finns skäl att avlasta regeringskansliet den relativt omfattande handläggningen av enskilda bidragsärenden under löpande budgetår som är en följd av att regeringen fortfarande fungerar som en central myndighet vid bidragsgivningen. Regeringen föreslår att 1,5 milj. kr. förs över till en ny anslagspost — Till kulturrådets disposition för kulturella ändamål — under förevaran-

de anslag från anslagsposten Till regeringens disposition: Övriga kulturella ändamål under det anslag som behandlas i nästa punkt i betänkandet (F 3). Även medel från vissa andra anslagsposter under detta och under annat anslag (F 20) föreslås bli överförda till den nya anslagsposten. Sammantaget föreslås att anslagsposten Till kulturrådets disposition beräknas till 2 795 000 kr.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att medel beräknas under en ny anslagspost under anslaget och att kulturrådet får bestämma användningen av medlen för kulturella ändamål. Frågan om storleken av medlen berörs i det följande.

I flera motioner framställs yrkanden som avser förstärkning av anslagsposten Centrumbildningar på teaterns, dansens, musikens, filmens, bildkonstens och litteraturens områden. Anslagsposten räknas i propositionen upp med 95 000 kr. till 3 185 000 kr. Motionärerna bakom motion 1675 (vpk) vill att det skall göras en uppräkning med ytterligare 3,5 milj. kr. Motionärerna framhåller att centrumbildningarna under senare år drabbats av kraftiga hyres- och andra kostnadshöjningar för sin verksamhet. I motion 2272 (c) föreslås att vissa centrumbildningar skall tillföras ytterligare medel i enlighet med vad kulturrådet föreslagit, nämligen Teatercentrum, Författarcentrum och Konstnärscentrum med 100 000 kr. vardera samt Danscentrum och Fotograficentrum med 50 000 kr. vardera. Motionärerna vill att resurserna skall tas från den anslagspost, som enligt det inledningsvis sagda skall ställas till kulturrådets disposition.

Utskottet vill erinra om att den av regeringen föreslagna uppräkningen av anslagsposten för bidrag till vissa centrumbildningar är av samma storleksordning som motsvarande uppräkning av andra likartade anslag eller ca 3 %. Det finns också skäl erinra om att arbetsmarknadsstyrelsen ställer särskilda arbetsförmedlare till centrumbildningarnas förfogande för förmedling av arbete på området i fråga.

Utskottet är mot bakgrund av det anförda och med hänsyn till den rådande budgetsituationen inte berett förorda en sådan höjning av anslagsposten som föreslås i motion 1675 och som skulle innebära en motsvarande höjning av medelsanvisningen under anslaget. Utskottet kan inte heller tillstyrka att den nya anslagsposten Till kulturrådets disposition för kulturella ändamål begränsas för att möjliggöra en uppräkning av anslagsposten avseende centrumbildningar, eftersom förstnämnda post bör vara av inte alltför obetydlig storlek om kulturrådet skall få en reell möjlighet att stödja kulturella ändamål som är angelägna men som inte får stöd i annan ordning. I enlighet med det anförda avstyrks motionsyrkandena.

Förra året behandlade utskottet — liksom föredragande statsrådet i budgetpropositionen — ingående frågan om en särskild anslagspost under anslaget för kulturverksamhet bland språkliga minoriteter (KrU 1982/83:24 s. 19). Förslag härom som framställts av kulturrådet och i en vpk-motion avvisades. Därvid erinrades om de betydande insatser som

görs för invandrare och språkliga minoriteter, bl. a. genom hemspråksundervisning, organisationsstöd, stöd till tidningar m. m. för att invandrarna skall kunna bibehålla och utveckla sina språk och sitt kulturarv. Vidare ställde sig utskottet bakom uttalanden i budgetpropositionen om att det är självklart att de resurser som står till förfogande för kulturaktiviteter disponeras så att de i rimlig omfattning kommer invandrare och språkliga minoriteter i Sverige till del. Därvid erinrades särskilt om bidraget till kulturverksamhet i folkbildningen vilket ger utrymme för kulturella aktiviteter i former som kan anpassas till olika gruppers behov. Det gör det möjligt att inrymma också kulturverksamhet med och för invandrare och språkliga minoriteter. Vidare erinrades om att invandrarpolitiska kommittén (A 1980:04) har i uppdrag att överväga frågor rörande bl. a. invandrares och språkliga minoriteters kulturverksamhet.

Utskottet, som vill nämna att kommittén beräknas avge sitt huvudförslag inom en nära framtid, vidhåller då det gäller nästa års budget sitt tidigare ställningstagande till frågan om en särskild anslagspost för kulturverksamhet bland språkliga minoriteter. Detta innebär att utskottet avstyrker motion 732 (vpk), såvitt däri föreslås att för nästa budgetår ett belopp om 3 milj. kr. skall anvisas för ändamålet (yrkande 1).

Motionärerna vill också att det för fördelning av det yrkade stödet skall inrättas en särskild nämnd inom kulturrådet, vari invandrarorganisationer skulle vara företrädda. Som en följd av det tidigare ställningstagandet avstyrks motionen även i denna del (yrkande 2).

I motion 1656 (s) tas upp vissa musikfrågor. Flertalet av dem kommer att behandlas i samband med den av regeringen aviserade propositionen om vissa musikfrågor. I detta sammanhang behandlar utskottet ett yrkande som syftar till att det från förevarande anslag skall ges tillräckligt stöd till olika organisationer som gör insatser för musiklivet, bl. a. viss verksamhet för dirigentutbildning och aktiviteter för repertoarförnyelse, som genomförs av Sveriges orkesterföreningars riksförbund (SOR).

Utskottet vill erinra om att det under anslaget finns en anslagspost för bidrag till centrala amatörorganisationer, från vilken SOR erhåller stöd, och att, som ovan angivits, fr. o. m. nästa budgetår en anslagspost tillkommer, vilken skall stå till kulturrådets disposition för kulturella ändamål. Till posten överförs från anslaget Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (F 20) medel som hitintills anvisats för Teater och musikorganisationer m. m. Det ankommer på kulturrådet att disponera de angivna anslagsposterna under förevarande anslag. Utskottet vill också här nämna att det under anslaget F 20 utgår bidrag till arrangerande musikföreningar från en särskild anslagspost. Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet (yrkande 4).

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med

avslag på motionerna 1983/84:732 yrkande 1 och 1983/84:1675 yrkande 1 till *Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 13 325 000 kr.,

2. beträffande *inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till kulturverksamhet bland språkliga minoriteter*
att riksdagen avslår motion 1983/84:732 yrkande 2,
3. beträffande *stöd till vissa centrumbildningar*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2272,
4. beträffande *vissa insatser för musiklivet*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1656 yrkande 4.

4. **Bidrag till särskilda kulturella ändamål.** Regeringen har under punkt F 3 (s. 291—293) föreslagit riksdagen att till Bidrag till särskilda kulturella ändamål för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 37 960 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:794 av Bengt Silfverstrand (s) och Axel Andersson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående visst anslag till Immigrantinstitutet inom ramen för bidrag till särskilda kulturella ändamål.

I motion 1983/84:985 av Sven Henricsson (vpk) yrkas att riksdagen uttalar sig för att fortsatt statsbidrag bör utgå till försöksverksamhet med teater i Jämtlands län.

I motion 1983/84:1226 av Karin Andersson (c) och Inger Josefsson (c) yrkas att riksdagen uttalar sig för att av disponibla medel under anslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål ett anslag bör utgå till Immigrantinstitutets arkiv- och dokumentationsverksamhet.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

5. att riksdagen till Bidrag till särskilda kulturella ändamål för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 36 960 000 kr.

Vissa uppgifter om anslaget

I följande tabell redovisas fördelningen av anslaget på olika anslagsposter för innevarande budgetår.

Ändamål	Belopp
1. Stiftelsen Gerlesborgsskolan för verksamheten i Gerlesborg	460 000
2. Riksförbundet Invandrarnas kulturcentrum för verksamheten	170 000
3. Skolöverstyrelsen för utvecklingsarbete för handikappade	100 000
4. Engångsanvisningar till arkiv, kulturminnesvård, museer och utställningar	2 831 000
5. Statens kulturråd för bidrag till film- och videogramproduktion inom museerna	750 000
6. Till regeringens disposition	
a) bidrag till arkiv, kulturminnesvård, museer och utställningar	685 000
b) övriga kulturella ändamål	3 106 000
	8 102 000

Av budgetpropositionen och av uppgifter som utskottet inhämtat framgår att beträffande de olika anslagsposternas storlek m. m. följande kommer att gälla om riksdagen bifaller regeringens förslag att anvisa 37 960 000 kr. under anslaget.

Anslagsposterna 1 och 2 avses få mindre uppräkningar. Medel för ändamål som avses under anslagsposten 3 finansieras ur anslaget Forskning och centralt utvecklingsarbete inom skolväsendet. För engångsanvisningar till arkiv, kulturminnesvård, museer och utställningar utgår tillhopa 3 621 000 kr., varav under posten 4 ett belopp om 3 010 000 kr. och under posten 6 a 611 000 kr. Medel för bidrag till film- och videogramproduktion inom museerna beräknas under anslaget Bidrag till vissa museer (F 48). För tillgodoseende av tillfälliga bidragsbehov på kulturområdet (posten 6 b) kommer ett belopp av ca 1,6 milj. kr. att finnas tillgängligt. I anslutning härtill bör erinras om att särskilda medel fr. o. m. nästa budgetår ställs till kulturrådets disposition för olika kulturändamål (se F 2), vilket är motivet till minskningen av förevarande anslagspost.

Utöver medel för de sålunda redovisade anslagsposterna beräknas ett engångsbelopp om 32 milj. kr. Detta är avsett för att bl. a. de åtaganden snabbare skall kunna fullgöras som har gjorts då det gäller bidrag till ny- och ombyggnader av regionala teater-, konserthus- och museibyggnader. Medel härför har hittills utgjorts av överskottet från ett årligt lotteri till förmån för kulturella ändamål (se prop. s. 45 och 292).

Utskottet

Motionärerna bakom motion 1361 (m) vill att medelsanvisningen under anslaget skall skäras ned med 1 milj. kr. i förhållande till det belopp som regeringen föreslagit. Motionärerna vill härigenom begränsa det belopp som ställs till regeringens disposition för icke specificerade ändamål.

Utskottet anser att det är av värde att regeringen har vissa medel till sin disposition för tillgodoseende av tillfälliga bidragsbehov på kulturområdet, bl. a. för att insatser skall kunna göras då ett angeläget bidragsbehov uppstår och särskild medelsanvisning över statsbudgeten eller tilläggsbudget inte kan avvaktas. En särskild anslagspost ställs visserligen till kultur-

rådets förfogande för olika kulturändamål men, som anförs i propositionen, kulturrådets myndighetsansvar omfattar inte hela kulturområdet. Något hinder bör dock inte föreligga för regeringen att disponera de här aktuella medlen även inom kulturrådets ansvarsområde. Utskottet anser storleken av det belopp som kommer att stå till regeringens förfogande — ca 1,6 milj. kr. eller, om man medräknar belopp som rör vissa engångsinsatser för arkiv, kulturminnesvård m. m., ca 2,2 milj. kr. — vara lämpligt avvägd. Motionsyrkandet avstyrks därför (yrkande 5).

Frågan om stöd till försök med regional teaterverksamhet tas upp i två motioner, nämligen i motionerna 985 (vpk) och 495 (fp).

Regeringen har för regional försöksverksamhet med barn- och ungdomsteater beviljat Jämtlands läns landsting bidrag dels med tillhopa 225 000 kr. som utgått under budgetåren 1981/82 och 1982/83, dels med 160 000 kr. som utgår för innevarande budgetår. En ansökan om fortsatt bidrag har gjorts hos regeringen. Motionärerna bakom motion 985 vill att riksdagen skall uttala sig för bidrag i enlighet med den nämnda ansökningen. I den andra motionen, 495, som i formellt hänseende tas upp vid anslaget F 20, yrkas att riksdagen för nästa budgetår skall anvisa 500 000 kr. för försök med regional teaterverksamhet för bl. a. barn och ungdom i län som f. n. saknar fast teaterensemble.

Utskottet vill här nämna att regeringen även har beviljat bidrag till Hallands läns teaterförening för försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom i Hallands län.

Utskottet anser sig inte böra föregripa prövningen av den hos regeringen anhängiggjorda ansökningen från Jämtlands läns landsting. Motion 985 avstyrks därför. Vidare är utskottet inte berett att förorda en särskild anslagspost för den här aktuella försöksverksamheten (se F 20). Utskottet erinrar i sammanhanget om att frågan om stöd till regional teaterverksamhet även berörs av utskottet under avsnittet Övergripande kulturfrågor (s. 11).

I två motioner, 794 (s) och 1226 (c), framställs yrkanden om att bidrag från anslaget skall utgå till Immigrantinstitutet.

Immigrantinstitutet har sin huvudort i Borås. I huvudsak arbetar institutet med informationsverksamhet i invandrarfrågor. Institutet bedriver bl. a. en omfattande dokumentationsverksamhet rörande sådana frågor.

Immigrantinstitutet erhåller visst bidrag från invandrarverket. Som utskottet framhållit tidigare har regeringen år 1982 prövat frågan om bidrag till institutet för dess dokumentationsverksamhet men avslagit en bidragsframställning under hänvisning till de uppgifter riksarkivet har och till att riksarkivet var villigt att ge service på detta område. Utskottet, som också vill erinra om att invandrarpolitiska kommittén kommer att framlägga sitt huvudbetänkande inom kort, är mot bakgrund av det anförda inte berett förorda att bidrag lämnas till institutet från förevarande anslag och avstyrkes således motionerna.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 5 till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 37 960 000 kr.,
2. beträffande *regional teaterverksamhet i Jämtlands län*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:985,
3. beträffande *bidrag till Immigrantinstitutet i Borås*
   att riksdagen avslår motionerna 1983/84:794 och 1983/84:1226.

5. **Bidrag till samisk kultur.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 4 (s. 293) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till samisk kultur* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 1 960 000 kr.

6. **Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer.** Regeringen har under punkt F 5 (s. 294 och 295) föreslagit riksdagen att till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1984/85 anvisa ett anslag av 20 928 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

10. att riksdagen under anslaget Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1984/85 anvisar 3,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

Från anslaget utgår ersättning åt bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt (visningsersättning).

I propositionen förordas en uppräkning av anslagsbeloppet med hänsyn till prisutvecklingen. I enlighet härmed föreslås en medelsanvisning av 20 928 000 kr.

Med hänsyn till det rådande budgetläget kan utskottet inte ställa sig bakom ett förslag i motion 495 (fp) om en uppräkning av anslaget med ytterligare 3,5 milj. kr. (yrkande 10). Motionsyrkandet avstyrks därför och propositionen tillstyrks.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att, i enlighet med vad som anges i propositionen, föredragande statsrådet avser att föreslå regeringen att styrelsen för Sveriges bildkonstnärsfond ges i uppdrag att i anslutning till anslagsframställningen för budgetåret 1985/86 redovisa sin erfarenhet

av den pågående försöksverksamheten med s. k. grundersättning. Här finns också skäl nämna att utskottet avser att behandla en motion (1983/84:1649) om visningsersättningen i samband med en av regeringen aviserad proposition om beskattningen av kulturarbetare.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 10 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 20 928 000 kr.

7. **Bidrag till konstnärer.** Regeringen har under punkt F 6 (s. 295—298) föreslagit riksdagen att

1. godkänna i propositionen framlagt förslag till höjning av konstnärsbidragets maximibelopp,

2. till Bidrag till konstnärer för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 14 180 000 kr.

Utskottet

Från anslaget utgår bl. a. bidrag till konstnärer i form av konstnärsbidrag och projektbidrag.

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner att maximibeloppet för konstnärsbidrag höjs från 43 000 kr. till 53 000 kr. per år och mottagare.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsberäkning.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner i proposition 1983/84:100 framlagt förslag till höjning av konstnärsbidragets maximibelopp,
2. att riksdagen till *Bidrag till konstnärer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 14 180 000 kr.

8. **Inkomstgarantier för konstnärer.** Regeringen har under punkt F 7 (s. 298—300) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts om förslagsrätten i fråga om fördelning av inkomstgarantier för konstnärer,

2. till Inkomstgarantier för konstnärer för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 5 949 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:2281 av Erkki Tammenoksa (s) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av bestämmelserna om inkomstgaranti för innehavare av professurer vid konsthögskolan och musikhögskolan samt huvudlärare vid konstfackskolan i enlighet med vad som anförts i motionen.

Utskottet

Enligt gällande bestämmelser för inkomstgarantierna kan alla konstnärsgrupper komma i fråga för sådan garanti. Med hänsyn till att de litterära upphovsmännen inte är representerade i konstnärsnämnden anser föredragande statsrådet det rimligt att också styrelsen för Sveriges författarfond ges möjlighet att direkt till regeringen inge förslag eller yttrande över förslag till innehavare av inkomstgaranti. Det är emellertid angeläget med ett nära samråd mellan konstnärsnämnden och fondstyrelsen i syfte att komma fram till gemensamma ställningstaganden i dessa ärenden, anför han.

Utskottet har inte något att erinra mot vad som sålunda anförs om förslagsrätten i fråga om fördelning av inkomstgarantier för konstnärer.

Vid konsthögskolan och vid musikhögskolan i Stockholm finns tjänster som professor, vilkas innehavare förordnas på högst tio år. Förlängda förordnanden får ej meddelas. Även i fråga om huvudlärare vid konstfackskolan skall i regel förordnanden meddelas för högst tio år. Med hänsyn till den utredningsverksamhet rörande skolan som pågått under lång tid har emellertid — med stöd av 80 § provisoriska stadgan för konstfackskolan — de nuvarande innehavarna av angivna tjänster fått förlängda förordnanden för en tid av högst 15 år.

I propositionen anför föredragande statsrådet att han finner det angeläget att de personer som innehaft tjänst av berört slag som professor eller huvudlärare sedan deras förordnanden löpt ut skall kunna återuppta sin konstnärliga verksamhet utan oro för ekonomin. Under budgetåret 1984/85 kommer förordnandetiden att löpa ut för innehavarna av två tjänster. I propositionen förordas därför att två nya garantirum — det nuvarande antalet är 120 — beräknas för dessa personer. För ifrågavarande inkomstgarantier beräknas ytterligare 200 000 kr. under anslaget.

Vidare beräknas ett ökat medelsbehov av 181 000 kr. till följd av basbeloppets höjning och ett ökat ianspråktagande av befintliga garantier. I anslutning härtill bör nämnas att garantins maximibelopp för år 1984 uppgår till 101 500 kr. Detta maximibelopp minskas med innehavarens årsinkomst upp till ett basbelopp — för år 1984 20 300 kr. — och med 75 % av årsinkomsten därutöver.

I motion 2281 (s) framställs ett yrkande som kan sägas ha till syfte att regler skall utfärdas av innehåll att lärare tillhörande någon av de tre ovan angivna grupperna skall tillförsäkras inkomstgaranti då förordnandetiden löper ut.

Utskottet vill framhålla att det redovisade förslaget till medelsberäkning för nästa budgetår inte har ett vidare syfte än att de två lärare vilkas förordnandetid löper ut under budgetåret 1984/85 skall få inkomstgaranti. Utskottet tillstyrker medelsberäkningen med den angivna utgångspunkten. Den mera övergripande frågan om inkomst av lönegaranti för inne-

havare av lärartjänster inom konstnärliga utbildningar får prövas i samband med den fortsatta beredningen av lärartjänstutredningens betänkande (SOU 1980:3) Lärare i högskolan (se betänkandet s. 93). Motionen avstyrks således.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84:100 anförts om förslagsrätten i fråga om fördelning av inkomstgarantier för konstnärer,
2. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen till *Inkomstgarantier för konstnärer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 5 949 000 kr.,
3. beträffande *utredning om reglerna för inkomstgarantier till innehavare av vissa lärartjänster*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:2281.

9. **Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.** Regeringen har under punkt F 8 (s. 300—302) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts om biblioteksersättningens grundbelopp,

2. till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 42 525 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

9. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1984/85 höja biblioteksersättningens grundbelopp med 3 öre/hemlån utöver vad regeringen föreslagit.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

6. att riksdagen till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 43 525 000 kr.

I motion 1983/84:1673 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen — i avvaktan på upphovsrättsutredningens ståndpunktstaganden — uttalar att biblioteksersättningen ej ytterligare får urholkas utan i stället bör följa den allmänna löneutvecklingen,

2. att riksdagen beslutar att ersättningen åt författare m. fl. för utlåningen av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1984/85 skall utgå med 41 öre,

3. att riksdagen beslutar att med ändring av proposition 1983/84:100

under anslaget Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. upptar ett i förhållande till regeringens förslag med 6 000 000 kr. förhöjt belopp.

I motion 1983/84:2268 av Karl Boo m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

8. att riksdagen fastställer grundmultipeln i författarersättningen till 41 öre,

9. att riksdagen till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1984/85 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 475 000 kr. förhöjt anslag om 46 000 000 kr.

Gällande bestämmelser

Gällande bestämmelser om biblioteksersättning finns i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond (omtryckt 1979:394, ändrad senast 1983:613). Ersättning utgår för utlåning genom folkbibliotek och skolbibliotek av litterärt verk i original av svensk eller i Sverige bosatt upphovsman och litterärt verk i svensk översättning. Ersättning utgår även för böcker som ingår i folk- och skolbibliotekens referenssamlingar.

Från detta anslag överförs årligen till Sveriges författarfond medel motsvarande vissa grundbelopp för biblioteksersättningen. Innevarande budgetår uppgår grundbeloppen i fråga om originalverk till 37 öre för hemlån och till 148 öre för referensexemplar samt i fråga om översatt verk till 18,5 öre för hemlån och till 74 öre för referensexemplar. Av fondens medel utbetalas individuell författarpenning till författare av originalverk med 22 öre för hemlån och med 88 öre för referensexemplar. För författare med höga utlåningssiffror gäller vissa begränsningar. Styrelsen för Sveriges författarfond kan bestämma att författarpenning till viss upphovsman skall utgå med högre belopp än det statistiskt beräknade. Denna möjlighet används för att ge f. n. ca 190 upphovsmän, s. k. garanterad författarpenning, vilken för innevarande budgetår av styrelsen har fastställts till 48 000 kr. Återstoden av fondens medel, den s. k. fria delen, används efter styrelsens bestämmande till pensioner, understöd, stipendier och andra för författare, översättare m. fl. gemensamma ändamål.

En försöksverksamhet med översättarpenning bedrivs f. n. (KRFS 1981:31 och 1983:22).

Ersättning åt författare och översättare för utnyttjande av deras verk i form av talböcker och taltidningar fördelas av Sveriges författarförbund enligt regler som förbundet fastställer.

Biblioteksersättningen har för innevarande budgetår beräknats till 38 671 000 kr. För talboks- och taltidningsersättning har anvisats 1 697 000 kr.

Utskottet

Regeringens förslag i fråga om biblioteksersättningens grundbelopp innebär att grundbeloppet för hemlån av svenskt originalverk höjs med 1 öre och övriga grundbelopp i motsvarande mån. Detta innebär att grundbeloppen föreslås bli i fråga om originalverk 38 öre för hemlån och 152 öre för referensexemplar samt i fråga om översatta verk 19 öre för hemlån och 76 öre för referensexemplar. Medelsbehovet för biblioteksersättningen beräknas till 42 784 000 kr. för nästa budgetår. För ersättning åt författare och översättare för utnyttjande av deras verk i form av talböcker och taltidningar beräknas 1 748 000 kr., vilket innebär en ökning av anslaget med 51 000 kr.

I flera motioner föreslås en större uppräkning av biblioteksersättningen än vad regeringen föreslagit. Sålunda föreslås att — utöver vad som förordas i propositionen — grundbeloppen för hemlån av svenskt originalverk höjs med följande belopp, nämligen i motionerna 2268 (c), 495 (fp) och 1673 (vpk) 3 öre och i motion 1361 (m) 1 öre. Med utgångspunkt i att samtliga motioner syftar till en motsvarande höjning av övriga grundbelopp kan kostnaderna för motionsförslagen beräknas på grundval av att kostnaden för en höjning av grundmultipeln för hemlån av originalverk med 1 öre utgör 1 073 000 kr.

I propositionen anför föredragande statsrådet att han funnit det rimligt att ta samma hänsyn till prisutvecklingen som han gjort i fråga om flertalet bidragsanslag på kulturområdet. Uppräkningen av bidragsanslagen är i allmänhet omkring 3 %.

Enligt utskottets mening är det viktigt att man strävar efter att — i avvaktan på resultatet av upphovsrättsutredningens arbete — räkna upp biblioteksersättningens grundbelopp med beaktande av löneutvecklingen för andra grupper. Samtidigt måste beaktas att det med hänsyn till budgetläget måste iakttas stor återhållsamhet med ökade statsutgifter. Vid sina överväganden mot bakgrund av det anförda har utskottet funnit att grundmultipeln för biblioteksersättningen bör höjas med 2 öre utöver vad regeringen föreslagit. Anslaget bör med hänsyn härtill räknas upp med 2 150 000 kr. Utskottets förslag innebär således att biblioteksersättningen höjs med totalt 3 öre.

Utskottet anser att riksdagen inte bör binda sig i fråga om fortsatta uppräkningar av biblioteksersättningen på annat sätt än att riksdagen liksom föredragande statsrådet finner det rimligt att hänsyn till prisutvecklingen tas i samma utsträckning som gäller för flertalet bidragsanslag på kulturområdet. Utskottet avstyrker därmed motion 1673, såvitt däri förordas att riksdagen — i avvaktan på upphovsrättsutredningens ståndpunktstagande — skall uttala att biblioteksersättningen ej ytterligare får urholkas utan i stället bör följa den allmänna löneutvecklingen (yrkande 1).

Utskottet hemställer

1. beträffande *biblioteksersättningens grundbelopp*

Rättelse: S. 48, rad 15 Står: känna vad i motionen om Svensk Rättat till: känna att byggnadsstyrelsen omgående bör

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motionerna 1983/84:495 yrkande 9 i motsvarande del, 1983/84:1361 yrkande 6 i motsvarande del, 1983/84:1673 yrkande 2 och 1983/84:2268 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 samt motionerna 1983/84:495 yrkande 9 i motsvarande del, 1983/84:1361 yrkande 6 i motsvarande del, 1983/84:1673 yrkande 3 och 1983/84:2268 yrkande 9 till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 44 675 000 kr.,
3. beträffande *uttalande om framtida höjningar av biblioteksersättningen*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1673 yrkande 1.

10. **Ersättning till rättighetshavare på musikområdet. Lotterinämnden.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna F 9 och F 10 (s. 303 och 304) och hemställer

1. att riksdagen till *Ersättning åt rättighetshavare på musikområdet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 5 000 000 kr.,
2. att riksdagen till *Lotterinämnden* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 1 176 000 kr.

Teater, dans och musik

11. **Bidrag till Svenska riksteatern m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna F 11—F 13 (s. 305—312) och hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till Svenska riksteatern* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 104 976 000 kr.,
2. att riksdagen till *Bidrag till Operan* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 78 957 000 kr.,
3. att riksdagen till *Täckning av merkostnader för löner m. m. vid Operan* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

12. **Bidrag till Dramatiska teatern.** Regeringen har under punkt F 14 (s. 312—314) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Dramatiska teatern för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 70 359 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

2. att riksdagen till Dramatiska teatern för budgetåret 1984/85 anvisar 1 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

I propositionen föreslås att bidraget till Dramatiska teatern ökas med 3 533 000 kr.

Vid beräkningen av medelsbehovet har föredragande statsrådet utgått från att behovet av ökade resurser till en del kommer att kunna täckas genom en ökning av teaterns intäkter, nämligen med 780 000 kr., vilket motsvarar en tioprocentig ökning.

I motion 495 (fp) föreslås att 1 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit skall anvisas under anslaget.

Som anges i propositionen skulle en tillämpning av huvudförslaget innebära en anslagsminskning med ca 1,4 milj. kr. Detta skulle få betydande negativa konsekvenser bl. a. i fråga om antalet produktioner. Utskottet ansluter sig mot denna bakgrund till regeringens förslag som innebär att uttaget av huvudförslaget begränsas till 690 000 kr. Detta ställningstagande innebär samtidigt att motionsyrkandet avstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 2 till *Bidrag till Dramatiska teatern* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 70 359 000 kr.

13. **Rikskonsertverksamhet.** Regeringen har under punkt F 15 (s. 314—316) föreslagit riksdagen att till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 46 538 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

7. att riksdagen till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 41 538 000 kr.

I motion 1983/84:1672 av Sten Svensson (m) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om förslag till ändrad inriktning av statens stöd till fonogramproduktion i enlighet med vad som anförts i motionen.

Utskottet

Utskottet vill inledningsvis erinra om att regeringen avser att under våren 1984 lägga fram en proposition om vissa musikpolitiska frågor, vilka kommer att behandla bl. a. Rikskonserters roll i den regionala musikverksamheten.

Rikskonserter erhåller fr. o. m. innevarande budgetår medel till en basorganisation för sin fonogramverksamhet. För själva produktionen har Rikskonserter däremot att ansöka om medel hos kulturrådet från ett nytt

anslag hos kulturrådet — en anslagspost under anslaget F 21 Stöd till fonogramverksamhet — på i princip samma sätt som andra fonogramproducenter. För innevarande budgetår uppgår basresursen för vilken medel anvisas under förevarande anslag till 4 950 000 kr. I produktionsstöd har Rikskonserter tilldelats 1 750 000 kr. — av totalt tillgängliga 6,7 milj. kr. — för 29 fonogram. Försäljningsintäkterna kan beräknas till ca 1,6 milj. kr.

I motion 1361 (m) framställs ett yrkande som syftar till att stödet till den fonogramutgivning som Rikskonserter nu svarar för skall upphöra. Anslaget föreslås med hänsyn härtill bli bestämt till ett belopp som med 5 milj. kr. understiger det av regeringen föreslagna. Under anslaget F 21 yrkar motionärerna viss uppräkning av medelsanvisningen för att, om Rikskonserters fonogramutgivning upphör, det även i fortsättningen skall finnas en utgivning som tillgodoser en smal och begränsad marknad. Motion 1672 (m) innehåller ett likartat yrkande som det här aktuella i motion 1361. Motionären vill att regeringen skall lägga fram förslag om att den fonogramutgivning som Rikskonserter bedriver på märket Caprice skall brytas ut och i fortsättningen bedrivas av ett självständigt statligt fonogrambolag som har att konkurrera med övriga bolag på marknaden.

I budgetpropositionen föreslås endast den förändring i fråga om Rikskonserters fonogramverksamhet att stödet till produktioner som avses ingå i fonogramantologin Musica Sveciae fr. o. m. nästa budgetår fördelas av Musikaliska akademien; för innevarande budgetår har kulturrådet beviljat Rikskonserter produktionsstöd även för skivor som ingår i denna antologi.

Enligt vad utskottet inhämtat avser regeringen att i den aviserade propositionen om vissa musikpolitiska frågor behandla bl. a. frågor om Rikskonserters fonogramverksamhet. Med beaktande härav är utskottet inte berett att nu förorda en omprövning av Rikskonserters fonogramutgivning. Utskottet tillstyrker därför att medel i enlighet med regeringens förslag beräknas under anslaget. Motionerna avstyrks således (1361 yrkande 7 och 1672).

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 7 till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 46 538 000 kr.,
2. beträffande *viss utredning om Rikskonserters fonogramproduktion*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1672.

14. **Regionmusiken.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 16 (s. 316—318) och hemställer

att riksdagen till *Regionmusiken* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 96 322 000 kr.

15. **Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner.** Regeringen har under punkt F 17 (s. 318—320) föreslagit riksdagen att till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 199 685 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

3. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1984/85 inrätta 40 grundbelopp till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner utöver vad regeringen föreslagit.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

9. att riksdagen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 196 595 000 kr.

Gällande bestämmelser

Enligt förordningen (1974:451) om statsbidrag till teater-, dans- och musikinstitutioner samt regionala skådebanor (ändrad senast 1982:387) får institution, som bedriver yrkesmässig teater-, dans- eller musikverksamhet och som uppbär bidrag från kommun eller landstingskommun, statsbidrag till kostnader för verksamheten, om regeringen förklarat institutionen berättigad till sådant.

Statsbidraget utgår i form av grundbidrag och för teater-, dans- och musikinstitutioner även i form av tilläggsbidrag. Underlaget för beräkningen av grundbidraget utgörs av det antal grundbelopp som varje år fastställs för institutionen eller den regionala skådebanan. Enligt beslut av regeringen är f. n. 23 teater- och dansinstitutioner, 10 musikinstitutioner och 7 regionala skådebanor berättigade till bidrag. Grundbeloppet för teater- och dansinstitutioner samt för regionala skådebanor är innevarande budgetår 129 700 kr. och för musikinstitutioner 158 900 kr., varav 9 700 kr. resp. 11 900 kr. avser kostnader för lönekostnadspålägg. För institutioner där lönekostnadspålägg ej skall beräknas är grundbeloppet 120 000 kr. resp. 147 000 kr. Regeringen har bemyndigat statens kulturråd att besluta om fördelningen av grundbeloppen på de enskilda statsbidragsberättigade institutionerna och skådebanorna. Fördelningen skall redovisas för påföljande års riksmöte.

Bidragsunderlaget för varje institution motsvaras i första hand av de tilldelade grundbeloppen.

Statsbidrag utgår med 55 % av bidragsunderlaget. Till nyinrättade institutioner kan efter regeringens prövning statsbidrag utgå med 60 % av bidragsunderlaget under högst tre år.

Teater-, dans- eller musikinstitution med regional verksamhet av väsentlig omfattning kan efter prövning av statens kulturråd få tilläggsbidrag inom ramen för tillgängliga medel.

Under anslaget utgår vidare bidrag till nothyra och bidrag till tonsättare m. m.

Utskottet

Riksteaterns Växjö-ensemble kommer att omvandlas till en regional teater i Kronobergs län. För denna teater beräknas 25 grundbelopp. Medel motsvarande dessa grundbelopp överförs från anslaget till Riksteatern (F 13). I övrigt föreslås inte någon ändring av antalet grundbelopp. Detta innebär att regeringen beräknar medel för följande antal grundbelopp, nämligen för teater- och dansinstitutioner 1 920,5, för musikinstitutioner 629 och för regionala skådebanor 62.

I motion 1361 (m) föreslås bl. a. i besparingssyfte att medel för grundbelopp till regionala skådebanor inte skall beräknas för nästa budgetår, vilket skulle innebära en besparing om 4 092 000 kr. Som kompensation för det bortfall i marknadsföring av teaterverksamhet som ett genomförande av förslaget kan medföra föreslås i motionen att 1 milj. kr. skall anvisas för att fördelas av statens kulturråd till regionala och lokala teaterinstitutioner för marknadsföringsåtgärder. Motionärernas förslag skulle således innebära en nettobesparing av 3 092 000 kr.

Det nuvarande statliga stödet till Skådebanan — Stiftelsen Riksskådebanan och sju regionala skådebanor — infördes fr. o. m. budgetåret 1978/79 efter ett utredningsarbete av kulturrådet (prop. 1977/78:100 bil. 12 s. 41, KrU 1977/78:18, rskr 1977/78:153). Därvid framhölls bl. a. att Skådebanans möjligheter att samordna publikarbetet i regionerna och att göra särskilda insatser för att intressera nya grupper att delta i kulturlivet motiverar ett stöd från samhället. Mot nu angivna bakgrund och med hänsyn till den värdefulla insats som görs av bl. a. de regionala skådebanorna kan utskottet inte biträda kravet på att dessa inte skulle få stöd i form av grundbidrag under nästa budgetår. Som en följd härav avstyrks också att medel till en särskild anslagspost för marknadsföringsåtgärder anvisas.

Med hänsyn till den rådande budgetsituationen avstyrker utskottet att medel beräknas för fler grundbelopp än vad regeringen föreslagit. Ett yrkande i motion 495 (fp) om att 40 grundbelopp utöver vad regeringen föreslagit skall inrättas avstyrks därför (yrkande 3); kostnaden för motionsförslaget kan beräknas till ca 3,2 milj. kr. med utgångspunkt i att de nya grundbeloppen skulle jämnt fördelas mellan teater- och dansinstitutioner och musikinstitutioner.

Under avsnittet övergripande frågor har utskottet behandlat motion 788 (s). Motionen syftar till att ytterligare grundbelopp skall tillföras Jönköpings länsteater. Som utskottet anför i angivna avsnitt ankommer det på

kulturrådet att fördela grundbeloppen inom ramen för resurser som anvisats för ändamålet.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräknande av medel under anslaget för regionala skådebanor*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 9 i motsvarande del beslutar att regionala skådebanor skall kunna få grundbidrag även budgetåret 1984/85,
2. beträffande *antalet grundbelopp*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 samt med avslag på motionerna 1983/84:495 yrkande 3 och 1983/84:1361 yrkande 9, båda motionerna i motsvarande del, beslutar att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i det antal grundbelopp som anges i propositionen,
3. beträffande *beräknande av medel under anslaget för vissa marknadsföringsåtgärder*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1361 yrkande 9 i motsvarande del,
4. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 samt med avslag på motionerna 1983/84:495 yrkande 3, 1983/84:1361 yrkande 9, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 199 685 000 kr.

16. **Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper.** Regeringen har under punkt F 18 (s. 321 och 322) föreslagit riksdagen att till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 27 500 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

10. att riksdagen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 24 900 000 kr.

I motion 1983/84:1675 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

2. att riksdagen med ändring av proposition 1983/84:100 beslutar att under anslaget Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper uppta ett i förhållande till regeringens förslag med 20 000 000 kr. förhöjt belopp,

3. att riksdagen uttalar sig för att reglerna för utbetalning av statsbidraget till de fria grupperna bör ändras i enlighet med vad som anges i motionen.

Utskottet

För innevarande budgetår uppgår statsbidraget till teater-, dans- och musikverksamhet i mindre ensembler och fria grupper till 24 900 000 kr. Regeringen föreslår en ökning av anslaget med 2,6 milj. kr. I motion 1361 (m) föreslås av allmänna besparingsskäl att anslaget inte skall räknas upp för nästa budgetår (yrkande 10). I motion 1675 (vpk) föreslås däremot en betydande ökning av anslaget, nämligen med 20 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit (yrkande 2).

Utskottet anser i likhet med regeringen att det trots det ekonomiska läget är angeläget att öka stödet till de fria grupperna och att höjningen av anslaget bör bestämmas till 2,6 milj. kr. Likaledes i enlighet med regeringens förslag bör anslagsberäkning i första hand avse behovet att öka teaterverksamheten för barn och ungdom. Som en följd av det anförda avstyrks motionsyrkandena. Utskottet har inte något att erinra mot att reglerna för utbetalning av statsbidraget till de fria grupperna förblir oförändrade. Detta innebär att bidrag även i fortsättningen kommer att utbetalas endast en gång per år, nämligen i början av budgetåret.

I motion 1675 (vpk) framställs också ett yrkande som syftar till att åstadkomma förnyelse av de fria gruppernas verksamhet och förutsättningar även för nya grupper att växa fram också utanför storstadsområdena. Motionärerna uttalar i sammanhanget att elitiskt tänkande måste motarbetas då det gäller fördelningen av bidraget.

Utskottet vill erinra om att kulturrådet enligt de regler som gäller för bidragsfördelningen särskilt skall inrikta stödet mot grupper vilkas verksamhet kan bedömas vara av stort konstnärligt eller kulturpolitiskt värde så att dessa kan få bättre ekonomiska villkor för sin verksamhet. Det kvalitetskrav som innefattas i dessa fördelningsregler bör enligt utskottets mening bibehållas även i fortsättningen. Kravet står enligt utskottets mening inte i motsättning till intresset av en förnyelse av gruppernas verksamhet eller att nya grupper utanför storstadsområdena får stöd. I enlighet med det anförda avstyrks motion 1675 även i denna del (yrkande 3).

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motionerna 1983/84:1361 yrkande 10 och 1983/84:1675 yrkande 2 till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 27 500 000 kr.,
2. beträffande *kriterierna för bidragsfördelningen*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1675 yrkande 3.

17. **Bidrag till Musikaliska akademien.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 19 (s. 322) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Musikaliska akademien* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 1 589 000 kr.

18. **Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet.** Regeringen har under punkt F 20 (s. 323—325) föreslagit riksdagen att till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 9 568 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:494 av Jan-Erik Wikström (fp) och Karin Söder (c) yrkas att riksdagen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet för budgetåret 1984/85 anvisar, utöver vad som föreslås i budgetpropositionen, ett avseende föreställningsverksamheten vid Drottningholmsteatern med 325 000 kr. förhöjt reservationsanslag.

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

4. att riksdagen till försök med regional teaterverksamhet för bl. a. barn och ungdom för budgetåret 1984/85 under anslaget Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet anvisar 500 000 kr.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

11. att riksdagen till Bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 8 524 000 kr.

Utskottet

Under anslaget finns f. n nio anslagsposter. Två av dem — dels Teater- och musikorganisationer m. m. samt sommarspel, dels Daglig träning för frilansdansare — föreslås utgå samtidigt som ett belopp om 625 000 kr. förs över till en särskild anslagspost Till kulturrådets disposition under anslaget F 2. Utskottet har inte något att erinra häremot.

Under anslaget finns vidare bl. a. anslagsposten Stiftelsen Drottningholms teatermuseum för föreställningsverksamheten. Posten föreslås i propositionen bli uppräknad med 56 000 kr. till 1 944 000 kr. I slutet av förra året beslutade Stockholms kommun att bidrag för 1984 inte skall utgå till föreställningsverksamheten på Drottningholmsteatern. Utskottet anser med hänsyn till verksamhetens betydelse ur kulturell och turistmässig synpunkt att riksdagen bör räkna upp anslaget utöver vad regeringen föreslagit så att det blir möjligt för stiftelsen att fullfölja 1984 års sommarsäsong på teatern i planerad omfattning. Anslagsposten bör med bifall till motion 494 (fp, c) och med anledning av motion 1361 (m) yrkande 11 i motsvarande del räknas upp med 325 000 kr. utöver regeringens förslag.

Utskottet vill tillägga följande. Den omständigheten att utskottet i detta fall — för att inte Drottningholmsteaterns föreställningsverksamhet skall behöva skäras ned drastiskt under den instundande sommaren — ansett att staten för nästa budgetår bör öka sin medelsanvisning för ändamålet bör inte tas till intäkt för att staten är beredd att öka sitt ansvarstagande i förhållande till Stockholms kommun. Utskottet utgår från att förhandlingar tas upp mellan staten och Stockholms kommun om föreställningsverksamheten på Drottningholmsteatern.

Utskottet avstyrker motion 1361 (m) såvitt där föreslås att bidrag inte skall utgå till Stiftelsen Riksskådebanan för verksamheten (yrkande 11 delvis). I propositionen har föreslagits att anslagsposten för detta ändamål skall beräknas till 1 188 000 kr. Utskottet hänvisar till vad som anförts vid anslaget F 17 om Skådebanan.

Utskottet avstyrker även ett yrkande i motion 495 (fp) om att riksdagen till försöksverksamhet med regional teaterverksamhet för bl. a. barn och ungdom i län som f. n. saknar fast ensemble skall beräkna 500 000 kr. under förevarande anslag (yrkande 4). Som angivits vid anslaget F 3 anser utskottet att det inte bör anvisas medel under en särskild anslagspost för sådan försöksverksamhet.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till Stiftelsen Drottningholms teatermuseum för föreställningsverksamheten*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:494 och med anledning av motion 1983/84:1361 yrkande 11, båda motionerna i motsvarande del, för angivna ändamål beräknar ett belopp av 2 269 000 kr.,
2. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till Stiftelsen Riksskådebanan för verksamheten*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 11 i motsvarande del för angivna ändamål beräknar ett belopp av 1 188 000 kr.,
3. beträffande *beräknande av medel under anslaget för viss regional teaterverksamhet*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:495 yrkande 4 i motsvarande del,
4. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motion 1983/84:1361 yrkande 11 samt med bifall till motion 1983/84:494 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 4, samtliga motioner i motsvarande del, till *Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 9 893 000 kr.

19. **Stöd till fonogramverksamhet.** Regeringen har under punkt F 21 (s. 325—328) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts om behovet att få disponera en samlad medelsram för stöd till produktion och distribution av fonogram,

2. till Stöd till fonogramverksamhet för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 7 600 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

8. att riksdagen till Stöd för fonogramverksamhet för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 8 600 000 kr.

Utskottet

I propositionen redovisas att det inom regeringen pågår ett beredningsarbete beträffande fonogramdistribution m. m. Föredragande statsrådet räknar med att behov av vissa resurser för åtgärder på distributionsområdet kommer att uppstå innan riksdagen hunnit ta ställning till regeringens förslag i dessa frågor. Det föreslås därför att regeringen under nästa budgetår får disponera en samlad medelsram för stöd till produktion och distribution av fonogram. Ramen beräknas till 6 285 000 kr.

För stöd till utgivning av musikhistorisk fonogramantologi beräknas 1 315 000 kr.

Utskottet har inte något att erinra mot att regeringen får disponera en samlad medelsram för stöd till produktion och distribution av fonogram.

I motion 1361 (m) framställs ett yrkande om uppräkning av fonogramstödet med 1 milj. kr. Yrkandet har framställts som ett följdyrkande till krav om att Rikskonserters basresurser för fonogramutgivning skall upphöra. Eftersom utskottet avstyrkt nämnda yrkande (se F 15) bör inte heller det nu aktuella yrkandet bifallas. Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84:100 anförts om behovet att få disponera en samlad medelsram för stöd till produktion och distribution av fonogram,
2. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 8 till *Stöd till fonogramverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 7 600 000 kr.

Bildkonst

20. **Statens konstråd.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 22 (s. 329 och 330) och hemställer

att riksdagen till *Statens konstråd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 2 210 000 kr.

21. **Förvärv av konst för statens byggnader m. m.** Regeringen har under punkt F 23 (s. 330—332) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts angående beställningar av konst som föranleder utgifter under senare år än budgetåret 1984/85,

2. till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 26 000 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

8. att riksdagen uttalar att statens förvärv av konst för utsmyckning av offentliga lokaler fortsättningsvis skall uppgå till 1 % av den statliga byggnadsverksamheten.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

12. att riksdagen till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 22 950 000 kr.

Den s. k. enprocentsregeln, m. m.

Sedan slutet av 1930-talet har riksdagen — med undantag för åren under och närmast efter andra världskriget — årligen anvisat medel för konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader. Medlen budgeterades till att börja med i direkt anslutning till de statliga byggnadsanslagen under resp. huvudtitel, varvid 1 % av byggnadskostnaden utgjorde ett allmänt riktmärke för beräkningen av utsmyckningsbeloppet, den s. k. enprocentsregeln. Sedan slutet av 1940-talet har emellertid ett samlat belopp utan anknytning till några investeringsanslag anvisats för ändamålet. Beloppet uppgår innevarande budgetår till drygt 13 milj. kr. Med anlitande av dessa medel har statens konstråd under årens lopp kunnat tillföra den offentliga miljön betydande konstnärliga värden.

Kulturutskottet lämnade i sitt betänkande KrU 1983/84:24 (s. 43) en utförlig redogörelse för den s. k. enprocentsregeln med anledning av att det i en motion yrkades att riksdagen borde lägga fast en regel som innebär att för statens förvärv av konst till utsmyckning av offentliga lokaler årligen bör avsättas ett belopp som motsvarar 1 % av den statliga byggnadsverksamheten. Utskottet, som hänvisade till redogörelsen, anförde bl. a. följande med anledning av motionen.

Utskottet framhöll i betänkandet KrU 1975/76:35 att det fanns underlag för bedömningen att regelns största betydelse legat däri att den medverkat till att principen att samhällsmiljön skall inrymma konstnärliga inslag

numera kommit att allmänt accepteras. Som en av invändningarna mot enprocentsregeln anförde utskottet att man genom införande av en sådan regel riskerar att ställa de konstnärliga och miljöskapande aspekterna i bakgrunden till förmån för ett schablonmässigt betraktelsesätt. Vidare invändes bl. a. att procentregeln inte är tillämplig på redan existerande byggnader, vilka ofta är underförsörjda i konstnärligt avseende.

De angivna synpunkterna har enligt utskottets mening fortfarande giltighet. Detta hindrar emellertid inte att man som ett lämpligt mål för konstnärlig utsmyckning av nya statliga byggnader kan ställa upp att en medelsanvisning som motsvarar en procent av byggnadskostnaderna skall uppnås. En procentregel av angivet innehåll skulle enligt utskottets mening främst ha karaktär av beräkningsnorm för bestämmandet av det totala anslagsbeloppet i denna del. Då det gäller den enskilda byggnaden måste en individuell prövning ske, eftersom behoven i här aktuellt avseende är starkt skiftande. Både en byggnads användningsområde och andra omständigheter måste beaktas. En beräkningsnorm av angivet slag får emellertid inte leda till att de miljöskapande aspekterna trängs tillbaka. Dessa måste i regel beaktas på ett mycket tidigt stadium av planeringsprocessen.

Här finns också skäl framhålla att vid medelsanvisning till konstnärlig utsmyckning av statliga lokaler hänsyn även måste tas till behovet av att komplettera utsmyckningen av byggnader som är underförsörjda i detta hänseende. Vidare måste beaktas att staten i viss utsträckning förhyr lokaler. Slutligen bör här erinras om att statsmyndigheterna i viss utsträckning lånar in konst från utomstående. Riksdagen kommer senare att behandla en proposition som avser sådan inlåning (prop. 1982/83:98).

På hemställan av utskottet gav riksdagen som sin mening till känna vad utskottet anfört.

Utskottet

I propositionen föreslås att den del av anslaget som avser förvärv av konst till statens byggnader och andra lokaler för statliga myndigheter för nästa budgetår höjs med 9 190 000 kr. till totalt 22 950 000 kr. Vid beräkningen av anslagsposten har föredragande statsrådet utgått från att den konstnärliga utsmyckningen av lokaler för de affärsdrivande verken — liksom hittills — delvis skall bekostas av verken själva.

Utskottet hälsar med tillfredsställelse att regeringen i överensstämmelse med de synpunkter utskottet framförde förra året ansett det vara möjligt att genom omprioriteringar inom kulturområdet åstadkomma en så kraftig ökning av de statliga resurserna för konstnärlig utsmyckning och gestaltning. Utskottet tillstyrker förslaget, vilket innebär att insatserna för utsmyckning av nya statliga byggnader vid nästa budgetår kommer att uppgå till 1 % av de totala statliga byggnadsinvesteringarna. I överensstämmelse med vad riksdagen på hemställan av utskottet uttalade förra året bör även i fortsättningen gälla att det som ett lämpligt mål för omfattningen av konstnärlig utsmyckning av nya statliga byggnader ställs upp att en me-

delsanvisning som motsvarar minst 1 % av byggnadskostnaderna skall uppnås. Utskottet kan emellertid inte biträda ett yrkande i motion 495 (fp) som innebär att riksdagen skall slå fast att statens förvärv av konst för utsmyckning av offentliga lokaler fortsättningsvis skall uppgå till 1 % av den statliga byggnadsverksamheten. Yrkandet avstyrks (yrkande 8).

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner vad som i propositionen anförs om beställningar av konst som föranleder utgifter under senare år än budgetåret 1984/85.

Under anslaget finns en anslagspost för konstförvärv till samlingslokaler och folkparker. Posten föreslås bli uppräknad med ca 100 000 kr. till 3 050 000 kr.

I motion 1361 (m) framställs ett yrkande som innebär att medel inte skall beräknas för denna anslagspost.

Den bidragsdel som är avsedd för folkparkerna disponeras av Folkparkernas centralorganisation. Samlingslokalorganisationernas samarbetskommitté får bidrag som används för allmänna samlingslokaler anslutna till Folkets husföreningarnas riksorganisation (FHR), Bygdegårdarnas riksförbund och Riksföreningen Våra gårdar.

Utskottet, som inhämtat uppgifter om dispositionen av den här aktuella anslagsposten, anser att bidragen till folkparker och samlingslokaler är viktiga för att stimulera det lokala konstlivet. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att FHR, Bygdegårdarnas Riksförbund och Riksföreningen Våra gårdar ordnar gemensamma inköpsutställningar på olika håll i landet. Utställningarna — KONST ÅT ALLA — har förutom att vara organisationernas huvudsakliga inköpskälla för konst, en viktig funktion bl. a. som konstorientering för en stor publik. Utskottet avstyrker motionsyrkandet och tillstyrker regeringens förslag även i denna del.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84:100 anförts angående beställningar av konst som föranleder utgifter under senare år än budgetåret 1984/85,
2. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till samlingslokaler och folkparker*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 12 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 3 050 000 kr.,
3. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 12 i motsvarande del till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 26 000 000 kr.,
4. beträffande *den s. k. enprocentsregeln för statens förvärv av konst*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:495 yrkande 8.

22. **Bidrag till Akademien för de fria konsterna.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 24 (s. 332) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Akademien för de fria konsterna* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 1 138 000 kr.

23. **Vissa bidrag till bildkonst.** Regeringen har under punkt F 25 (s. 333 och 334) föreslagit riksdagen att till Vissa bidrag till bildkonst för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 7 423 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:1670 av Olle Svensson (s) och Lars Andersson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av statliga insatser för att garantera Svenskt barnbildarkivs framtid.

Utskottet

Från anslaget utgår verksamhetsbidrag till vissa organisationer med uppgifter inom konstbildning och konstförmedling samt formgivning. Bidrag utgår bl. a. till Eskilstuna kommun för Svenskt barnbildarkiv. För innevarande budgetår uppgår bidraget till 75 000 kr. Kulturrådet har föreslagit en uppräkning av bidraget med 185 000 kr. men regeringen har inte ansett det möjligt räkna upp bidraget med mer än 5 000 kr. I motion 1670 (s) framställs ett yrkande som syftar till att frågan om bidrag till Svenskt barnbildarkiv i fortsättningen skall ges en sådan prioritet vid regeringens budgetprövning att arkivets framtid blir garanterad.

En utförlig beskrivning av barnbildarkivet lämnas i motionen. Arkivet samlar in bl. a. teckningar och målningar utförda av barn och ungdom i Sverige och utomlands. Bilderna katalogiseras och arkiveras. Arkivet utnyttjas för olika forskningsuppgifter som syftar till att öka kunskapen om barns bildskapande och om barns beteende.

Utskottet anser att den dokumentationsuppgift som Svenskt barnbildarkiv fullgör tjänar ett viktigt syfte. Genom att barnbildarkivet också påtagit sig andra uppgifter av rikskaraktär — bl. a. att öka intresset för barns skapande verksamhet — är det enligt utskottets mening motiverat att regeringen redan vid budgetprövningen för budgetåret 1985/86 överväger möjligheterna att ge arkivet ökat stöd. Utskottet anser emellertid inte att det är erforderligt med någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 till *Vissa*

bidrag till bildkonst för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 7 423 000 kr.,

2. beträffande *Svenskt barnbildarkiv*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1670.

Arkiv

24. **Riksarkivet och landsarkiven.** Regeringen har under punkt F 26 (s. 335—339) föreslagit riksdagen att till Riksarkivet och landsarkiven för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 63 187 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:445 av Sven Henricsson (vpk) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Svensk arkivinformation i Ramsele.

I motion 1983/84:640 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att byggnadsstyrelsen omgående bör få i uppdrag att projektera utbyggnaden av mellanvallen vid Vadstena slott.

I motion 1983/84:1235 av Tore Nilsson (m) yrkas att riksdagen beslutar begära att regeringen utreder om en förenkling och besparing av statens heraldiska verksamhet kan ske i enlighet med motionens syfte.

I motion 1983/84:1664 av Sven-Erik Nordin (c) och Martin Olsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ytterligare medelstilldelning för verksamheten vid Svensk arkivinformation i Ramsele.

I motion 1983/84:1666 av Erik Olsson (m) och Tore Nilsson (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om registreringsbasen och Svensk arkivinformation i Ramsele.

I motion 1983/84:2270 av Ingemar Eliasson (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande Svensk arkivinformation i Ramsele.

Registreringsbasen samt Svensk arkivinformation i Ramsele (SVAR)

Sedan årsskiftet 1977-1978 finns i Ramsele i Sollefteå kommun en registreringsbas som för landsarkivets i Härnösand räkning upprättar register över skilda typer av handlingar ur bl. a. länsstyrelse- och kyrkoarkiv. Basen tillkom av arbetsmarknadsskäl och som ett samarbetsprojekt mellan landsarkivet, länsarbetsnämnden i Västernorrlands län och Sollefteå kommun. Landsarkivet tillför basen arbetsuppgifter samt svarar för administrationen medan länsarbetsnämnden står för drift- och lönekostnader och

kommunen för lokaler samt inventarier. Basen bedrivs som en beredskapsarbetsplats och har f. n. en fast anställd föreståndare och fyra lönebidragsanställda. Den övriga personalen utgörs av ett 20-tal beredskapsarbetare.

Projektet Svensk arkivinformation i Ramsele (SVAR) har vuxit fram ur ett utvecklingsarbete vid demografiska databasen vid universitetet i Umeå och ur det arbete som länsstyrelsen i Västernorrlands län genomfört för att utveckla verksamheten i Ramsele till att bilda ett rikstäckande genealogiskt centrum. SVAR har till uppgift att tillhandahålla registerförsedda kopior av arkivmaterial på mikrofilmkort, maskinläsbara och andra medier för forskning, utbildning och informationsverksamhet. Projektet har sedan september 1982 bedrivits som en försöksverksamhet med universitetet i Umeå som huvudman. En mindre ledningsenhet är förlagd till Härnösand medan produktionen sker i Ramsele. SVAR leds av en styrelse med representanter från universitetet, riksarkivet, landsarkivet i Härnösand, statens kulturråd, länsstyrelsen och länsarbetsnämnden i Västernorrlands län, Sollefteå kommun och SVAR:s ledningsenhet. Sollefteå kommun tillhandahåller lokaler och verksamheten finansieras med beredskapsmedel. Länsstyrelsen har finansierat vissa investeringar i arkivmateriel m. m. med regionalpolitiska projektmedel. Genom försäljning av mikrofilmkort ger verksamheten intäkter, vilka för perioden september 1982—juni 1983 uppgick till drygt 300 000 kr.

En arbetsgrupp inom regeringskansliet har haft i uppdrag att finna en organisatorisk och finansiell lösning för en permanentning av bl. a. verksamheterna i Ramsele. Av ett antal alternativa lösningar har arbetsgruppen därvid funnit att en anknytning till riksarkivet är lämpligast.

Utskottet

Registreringsbasen och SVAR-projektet i Ramsele

I propositionen framhålls att verksamheten vid registreringsbasen samt vid SVAR-projektet i Ramsele bidrar till att tillgängliggöra arkivmaterial för forskning och undervisning, underlätta arkivens och bibliotekens service samt medverka till att säkerställa förstörelsehotat arkivmaterial av vitalt intresse. Föredragande statsrådet finner det därför angeläget att de båda verksamheterna permanentas fr. o. m. den 1 juli 1984 och att de ges en samordnad organisation under riksarkivets förvaltningsansvar. Han anför vidare att den nya organisationen dock inte kan bli av samma omfattning som de båda verksamheternas samlade resurser i dag. För den permanenta verksamheten i Ramsele beräknas under förevarande anslag ett belopp av 700 000 kr. Propositionen utgår från att de personer som i dag innehar arvodestjänster med lönebidrag från arbetsmarknadsverket och som är stationerade i Ramsele och administrativt lyder under landsarkivet i Härnösand fr. o. m. den 1 juli 1984 knyts till riksarkivet, men fortfarande stationeras i Ramsele. Vidare kan arbetsmarknadsstyrelsen, om den finner

det lämpligt, avdela ytterligare platser med lönebidrag för den nya organisationen i Ramsele.

I fyra motioner — 445 (vpk), 1664 (c), 1666 (m) och 2270 (fp) — framställs yrkanden som sammanfattningsvis kan sägas ha till syfte att ge verksamheten i Ramsele en fast organisation som ger större sysselsättning än vad den i propositionen förutskickade organisationen kan bedömas leda till. I en av motionerna förordas att verksamheten skall kompletteras med andra närliggande arbetsuppgifter än dem som nu är aktuella.

Regeringen har tidigare i år gett riksarkivet i uppdrag att redovisa förslag om hur verksamheten i Ramsele skall utformas. Hänsyn skall tas till såväl möjligheten att främja samarbete med forskningen som att utveckla den kommersiella delen av verksamheten. Riksarkivet skall också beskriva möjligheterna till och formerna för samverkan med berörda lokala och regionala myndigheter och intressenter, bl. a. Sollefteå kommun, länsarbetsnämnden och länsstyrelsen i Västernorrlands län samt universitetet i Umeå och därvid i förekommande fall redovisa de förslag till avtal och överenskommelser som kan vara av betydelse för verksamheten. Riksarkivet bör vidare i samråd med berörda myndigheter redovisa de sysselsättningsmässiga effekterna av förslagen.

Utskottet anser det vara av värde att frågan om en permanentning av verksamheten i Ramsele nu synes närma sig sin lösning. Som framgår av uppdraget till riksarkivet skall myndigheten redovisa de sysselsättningsmässiga effekterna av de förslag som läggs fram. Förslagen bör inte föregripas. Utskottet vill med anledning av innehållet i motionerna också tillägga att frågan om verksamhetens omfattning i ett längre perspektiv naturligtvis i hög grad blir beroende av vilken efterfrågan som kommer att finnas på de tjänster som kan erbjudas. Utskottet, som inhämtat att riksarkivet kommer att redovisa sitt uppdrag i dagarna, anser att någon riksdagens åtgärd med anledning av motionerna inte är påkallad.

Statens heraldiska verksamhet

Utskottet behandlar här också motion 1235 (m) som avser den statliga heraldiska verksamheten. Motionären vill få till stånd en förenkling av verksamheten, liksom en besparing på området.

Då det gäller den heraldiska verksamheten vid riksarkivet hänvisar utskottet i första hand till den utförliga redovisning som finns i tidigare betänkanden av utskottet (KrU 1982/83:3 och 1982/83:24 s. 52). Härutöver finns skäl nämna följande. I enlighet med förslag av riksarkivet omorganiserades vid halvårsskiftet förra året den heraldiska verksamheten inom myndigheten. Den heraldiska sektionen avskaffades som självständig enhet och verksamheten överfördes till riksarkivets medeltidssektion. Statens heraldiska nämnd omvandlades samtidigt till en rådgivande nämnd inom riksarkivet. Som utskottet framhöll förra året får det förutsät-

tas att det med hänsyn till kostnadsutvecklingen görs successiva anpassningar av taxan för heraldiska uppdrag.

Då det gäller patent- och registreringsverkets befattning med heraldiska ärenden vill utskottet med anledning av motionen nämna följande.

Enligt lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar får registrering av svenskt kommunalt vapen ske efter skriftlig anmälan i register som förs för hela riket av patent- och registreringsverket. Registrering får ske endast om statens heraldiska nämnd (numera riksarkivets heraldiska nämnd) har avgivit yttrande i ärendet om antagande av vapnet. De flesta kommunvapen är numera registrerade. Endast ett fåtal ärenden förekommer varje år. Förra året var antalet ansökningar fyra. Patent- och registreringsverket yttrar sig vidare till kommerskollegium i ärenden om användande i näringsverksamhet av bl. a. statsvapen. Enligt vad utskottet inhämtat är tidsåtgången inom patent- och registreringsverket för de arbetsuppgifter som i enlighet med det sagda ankommer på myndigheten obetydlig.

Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1235.

Frågan om utbyggnad av Vadstena slott

I slutet av år 1983 avslog riksdagen på hemställan av utskottet (KrU 1983/84:4) en motion om vidareutbyggnad av slottet i Vadstena för landsarkivets räkning. Utskottet, som redovisade utbyggnadsläget, utgick från att berörda myndigheter kommer att uppmärksamma frågan om en fortsatt återuppbyggnad av vallarna vid Vadstena slott. Under hänvisning till vad utskottet sålunda anförde avstyrker utskottet en av samma motionär under den allmänna motionstiden väckt motion, 640 (c), om utbyggnaden av mellanvallen vid slottet.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen till *Riksarkivet och landsarkiven* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 63 187 000 kr.,
2. beträffande *registreringsbasen och Svensk arkivinformation i Ramsele*
   att riksdagen avslår motionerna 1983/84:445, 1983/84:1664, 1983/84:1666 och 1983/84:2270,
3. beträffande *statens heraldiska verksamhet*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1235,
4. beträffande *Vadstena slott*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:640.

25. **Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv.** Regeringen har under punkt F 27 (s. 339—342) föreslagit riksdagen att till Dialekt- och

ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 13 056 000 kr.

Ordbok över Sveriges dialekter

På initiativ av Kungl. Gustav Adolfs Akademien påbörjades år 1954 arbetet med att skapa en ordbok över Sveriges dialekter (OSD). Verksamheten har till allra största delen bekostats av anslag från staten, f. n. genom Humanistiskt-Samhällsvetenskapliga Forskningsrådet (HSFR).

HSFR:s uppgift är att initiera och finansiera mera kortsiktiga forskningsprojekt. Forskningsrådet tillsatte därför år 1978 en arbetsgrupp som fick i uppgift att bl. a. överväga frågan om OSD:s finansiering. År 1979 hemställde Gustav Adolfs Akademien att redaktionen för OSD så snart som möjligt skulle inordnas under DOVA-nämnden.

I sin anslagsframställning för budgetåret 1983/84 föreslog HSFR att en utredning borde göras med sikte på att överföra kostnaderna för OSD till annan myndighet.

Mot bakgrund av detta förslag har inom utbildningsdepartementet utarbetats en promemoria om OSD:s framtida verksamhet, Ordbok över Sveriges dialekter (OSD); ambitionsnivå, organisation och finansiering.

Sammanfattningsvis innebär utredningsförslaget att ordboksprojektet förs över från HSFR till DOVA som ett självständigt projekt under DOVA-nämnden. En rådgivande expertnämnd bör knytas till ordboksprojektet. Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala (ULMA) bör, liksom f. n., svara för vissa administrativa frågor. Projektet bör leda till att en ordbok över Sveriges dialekter ges ut. Ordboken bör omfatta högst 6 000 sidor. Utgivningen bör påbörjas budgetåret 1985/86. Medel för verksamheten bör föras över från HSFR till DOVA. Promemorian har remissbehandlats. Därvid har yttrande avgivits av Gustav Adolfs Akademien, HSFR, DOVA samt universiteten i Lund och Stockholm. Till utskottet har inkommit en skrivelse från professor Bo Ralph, som jämte professor Ingemar Olsson utarbetat yttrandet från Stockholms universitet.

Utskottet

I propositionen föreslås att medel för projektet Ordbok över Sveriges dialekter (OSD), som nu stöds av HSFR, beräknas. För ändamålet beräknas under förevarande anslag 710 000 kr. samt under anslaget Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m. m. 140 000 kr.

Det förutsätts i propositionen att ordboksarbetet bedrivs i huvudsak i enlighet med de förslag som förs fram i den ovan redovisade promemorian som utarbetats inom utbildningsdepartementet. Ordboksprojektet bör således innebära att en ordbok över Sveriges dialekter ges ut. Utgivningen bör påbörjas snarast. Ordboken bör utgöra ett självständigt projekt inom DOVA.

Vidare förutsätts i propositionen att de kostnader, som kan komma att uppstå till följd av det ändrade ansvaret för projektet, skall täckas inom ramen för de medel som beräknats. Det ankommer på regeringen att meddela erforderliga bestämmelser och träffa erforderliga avtal.

Utskottet har bl. a. mot bakgrund av vad som anförs i den i ärendet inkomna skrivelsen närmare informerat sig om ordboksprojektet. Vid sina överväganden har utskottet härefter stannat för att biträda regeringens förslag om medelsberäkning för projektet.

Utskottet anser att det ur allmänkulturell synpunkt är värdefullt att resultatet av ordboksarbetet publiceras i form av en tryckt ordbok så att allmänheten får tillgång till resultatet i lättillgänglig form. Att det är fråga om ett mycket långsiktigt arbete — enligt de till grund för medelsberäkningen liggande uppgifterna kommer ordboken att vara färdig först omkring år 2030 — förändrar inte denna inställning. Vad som anförts i den ovan nämnda skrivelsen liksom innehållet i bl. a. remissyttrandet från Stockholms universitet visar emellertid enligt utskottets mening att det är nödvändigt att det i ett fortsatt utredningsarbete klarläggs om en datorisering av ordboksarbetet lämpligen bör genomföras. Utskottet utgår därför från — i likhet med vad som föreslås i den inom utbildningsdepartementet utarbetade promemorian — att regeringen ger DOVA i uppdrag att i samråd med datateknisk expertis låta utreda datoriseringsfrågan. Vid utredningsarbetet bör särskilt klarläggas i vad mån datoriseringen kan bli av betydelse för att forskarna skall kunna utnyttja resultatet av ordboksarbetet.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsberäkning.

Utskottet hemställer

att riksdagen till *Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 13 056 000 kr.

26. **Svenskt biografiskt lexikon. Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna F 28 och F 29 (s. 342—345) och hemställer

1. att riksdagen till *Svenskt biografiskt lexikon* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 1 913 000 kr.,
2. att riksdagen till *Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 2 741 000 kr.

27. **Bidrag till vissa arkiv.** Regeringen har under punkt F 30 (s. 346 och 347) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa arkiv för budgetåret 1984/85 anvisa ett anslag av 2 141 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:639 av Jan Hyttring (c) yrkas att riksdagen beslutar att i statligt bidrag till Emigrantregistret i Karlstad utge 270 000 kr., vilket innebär en uppräkning av anslaget med 190 000 kr. i förhållande till regeringens förslag.

I motion 1983/84:2271 av Stina Gustavsson (c) och Martin Olsson (c) yrkas att riksdagen till centerrörelsens arkiv anslår 100 000 kr.

Utskottet

Från anslaget utgår bidrag till bl. a. Emigrantregistret i Karlstad. Bidraget uppgår innevarande budgetår till 78 000 kr. Regeringen har föreslagit en uppräkning med 2 000 kr.

I motion 639 (c) föreslås en uppräkning med ytterligare 190 000 kr. så att det skall bli möjligt att anställa en föreståndare på heltid för arkivet. Motionsyrkandet överensstämmer i princip med Emigrantregistrets anslagsframställning.

Utskottet anser liksom regeringen att det inte är möjligt att göra en uppräkning av bidraget till Emigrantregistret i vidare mån än vad som motsvarar uppräkningarna av andra likartade anslagsposter. Utskottet ansluter sig därför till regeringens förslag och avstyrker motionen.

I motion 2271 (c) föreslås att riksdagen skall anslå 100 000 kr. till centerrörelsens arkiv.

Med hänsyn till budgetsituationen kan utskottet inte tillstyrka motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till Emigrantregistret i Karlstad*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:639 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål skall beräknas 80 000 kr.,
2. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till centerrörelsens arkiv*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:2271 i motsvarande del,
3. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motionerna 1983/84:639 och 1983/84:2271, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till vissa arkiv* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 2 141 000 kr.

Kulturminnesvård

28. **Riksantikvarieämbetet: Förvaltningskostnader.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 31 (s. 348 och 349) och hemställer

att riksdagen till *Riksantikvarieämbetet: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 38 872 000 kr.

29. **Kulturminnesvård.** Regeringen har under punkt F 32 (s. 350—352) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts angående beslut om bidrag som föranleder utgifter under senare år än budgetåret 1984/85,
2. till Kulturminnesvård för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 23 468 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:795 av Sten Svensson (m) och Barbro Nilsson i Visby (m) yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om tilläggsdirektiv till utredaren om formerna för statens stöd till arkeologiska utgrävningar,
2. att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till nya riktlinjer för arkeologiska utgrävningar i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1983/84:1678 av Nils Åsling (c) och Rolf Rämgård (c) yrkas

1. att riksdagen uttalar sig för att riksantikvarieämbetet i sin bidragsgivning prioriterar timmerhusbebyggelse,
2. att riksdagen uttalar sig för att utvecklingsarbetet i byggnadsvården i ökad utsträckning ägnas timmerhusen.

I motion 1983/84:1679 av Rosa Östh (c) och förste vice talman Ingegerd Troedsson (m) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om begränsning av kostnaderna vid arkeologiska utgrävningar.

Arkeologiutredningen (U 1982:04)

Dåvarande utbildningsministern tillkallade efter regeringens bemyndigande år 1982 en särskild utredare med uppdrag att utreda formerna för statens stöd till arkeologiska undersökningar m. m., *arkeologiutredningen*.

Om det med anledning av ett allmänt eller större enskilt arbetsföretag som berör en fast fornlämning erfordras, att en särskild undersökning av fornlämningen företas eller att särskilda åtgärder vidtas för att bevara den, skall enligt 9 § fornminneslagen kostnaden för detta åvila företaget, om det inte på grund av särskilda förhållanden är obilligt. I utredningens direktiv (Dir 1982:42) ges en utförlig bakgrund till utredningsuppdraget innehållande en redovisning för bl. a. denna och andra bestämmelser i lagen och

för den arkeologiska utredningsverksamhetens utveckling. I direktiven anförs beträffande utredningsuppdraget bl. a. följande.

Synen på de fasta fornlämningarna som en gemensam tillgång har lång hävd i vårt land. Fornlämningarna är en viktig och för alla tillgänglig del av kulturarvet. Det är därför angeläget att de bevaras i den utsträckning som det är möjligt. Samtidigt finns det angelägna allmänna och enskilda intressen som kan motivera att fornlämningar tas bort. För att den information som fornlämningarna kan ge i största möjliga utsträckning skall kunna tas till vara, är det ett allmänt intresse att erfordeliga arkeologiska undersökningar föregår borttagandet. En allmän uppslutning kring ett sådant synsätt synes föreligga.

Utvecklingen av forskningen och undersökningsmetoderna har medfört att de kulturminnesvårdande myndigheterna har kunnat medverka till ett bättre underlag för bedömning av vad som bör bevaras för framtiden och vilka utgångspunkter som bör gälla för undersökningsverksamheten.

Både undersökningsmetodiken och kunskapen om olika fornlämningsformer har sålunda förändrats sedan den nuvarande fornminneslagen trädde i kraft. Genom att förekomsten av fornlämningar och behovet av undersökningar har kunnat beaktas på ett tidigt stadium i olika planeringssituationer har en rimlig avvägning mellan intresset att bevara fornlämningar och andra allmänna och enskilda intressen kunnat göras. Enligt riksantikvarieämbetets bedömning har kostnaderna för de arkeologiska undersökningarna också i allmänhet kunnat inrymmas i arbetsföretagens totalkostnad utan att detta inneburit någon allvarligare belastning eller gett några negativa konsekvenser för planering och byggande. En fortlöpande rationalisering av undersökningsverksamheten har också bidragit till att ökningen av undersökningskostnaderna har kunnat hållas tillbaka.

Förhållandena är emellertid mycket olikartade. Vissa arbetsföretag har fått vidkännas kostnader som både i absoluta tal och i relation till den totala kostnaden för arbetsföretaget framstår som höga. Detta har lett till att rådande fördelning av kostnadsansvaret har satts i fråga. Ibland är det nästan omöjligt att undvika att fornlämningar berörs i samband med förnyelse av befintlig bebyggelse eller vid nyexploatering. Detta gäller t. ex. inom delar av äldre städer och inom andra sedan gammalt exploaterade fornlämningsområden. Det kan också vara svårt att före en undersökning bedöma vissa fornlämningars omfattning och art, vilket skapar osäkerhet vid planering och ekonomiska ställningstaganden. Undersökningskraven kan därtill vara olika höga med hänsyn till bedömningen av det vetenskapliga värdet.

Av dessa skäl är det motiverat att se över möjligheterna att underlätta för arbetsföretagen att finansiera arkeologiska undersökningar. En särskild utredare bör därför tillkallas med uppgift att överväga frågan om undersökningarnas finansiering. Utgångspunkten för utredningsarbetet skall enligt min mening vara att fornminneslagens huvudprincip för kostnadsansvar för arkeologiska undersökningar bibehålls. Huvudregeln bör alltså vara att exploatören skall stå för kostnaden. Genom att exploatören ges ett kostnadsansvar skapas förutsättningar för att exploateringen av mark med fornlämningar begränsas. Denna huvudprincip kan dock inte tillämpas undantagslöst. Särskilda hänsyn kan t. ex. behöva tas när fast fornlämning påträffas i jordbruket eller vid smärre tillbyggnader av bostadshus. Därför innehåller fornminneslagen bestämmelser som gör det möjligt för staten att i vissa fall överta undersökningskostnaden. Utredaren bör redovisa hur

lagens bestämmelser vid beslut om bidragsgivning i praktiken har tillämpats i vad avser gränsdragningen mellan å ena sidan allmänt eller större enskilt arbetsföretag och å andra sidan övriga arbetsföretag. Utredaren bör vidare lämna förslag till riktlinjer för billighetsprövning enligt fornminneslagen samt föreslå de ändringar av lagen som kan följa härav.

Vid bedömning av effekterna av arbetsföretagens kostnadsansvar och behovet av stöd från samhällets sida måste också frågan om markvärdet för fastigheter med fornlämningar beaktas. Det har gjorts gällande (3 LU 1964:38) att förekomsten av en fast fornlämning bör verka sänkande på markpriset. Om en sådan sänkning kan utverkas vid markförvärv kan den inskränkning i förfoganderätten som lagskyddet innebär eller den ekonomiska belastning, som en eventuell framtida undersökning ger, kompenseras. Sambandet markvärde-taxeringsvärde är således av intresse och bör belysas av utredaren. I denna fråga bör utredaren samråda med riksskatteverket.

Det är viktigt att bearbetningen av undersökningsresultaten organiseras så att resultaten kan utnyttjas effektivt inom hela undersökningsverksamheten. Utredaren bör lägga fram erforderliga förslag härom. I detta sammanhang bör utredaren också beakta förutsättningarna för en fortlöpande utveckling och effektivisering av undersökningsmetoderna. Utredaren bör vidare bedöma hur statens och arbetsföretagens insatser skall vägas mot varandra när det gäller planeringen av undersökningarna och bearbetningen av resultaten samt kunskapsåterföringen.

Mot bakgrund av de ställningstaganden och övriga överväganden som nyssnämnda frågeställningar kan föranleda bör utredaren närmare klarlägga behovet av och formerna för statligt stöd till arkeologiska undersökningar. Om utredarens förslag kan föranleda merkostnader för staten ankommer det på utredaren att lämna förslag till finansiering.

I direktiven tas vidare upp vissa informationsfrågor då det gäller fornlämningsförekomster.

I mars 1983 fick utredningen i tilläggsdirektiv (Dir 1983:26) i uppdrag att också se över vissa frågor om användningen av metalldetektorer vid s. k. skattletning. Detta tilläggsuppdrag har redovisats i betänkandet (Ds U 1983:3) Metallsökare — bruk och missbruk. Som en följd av tilläggsuppdraget försköts tidpunkten för redovisningen av huvuduppdraget på så sätt att det skall redovisas före utgången av oktober 1984. Utskottet har inhämtat att redovisningen kommer att kunna ske senast under första kvartalet 1985.

Tidigare behandling av frågan om timmerhusbebyggelse och byggnadsvård

Hösten 1982 behandlade utskottet en motion (1982/83:1317) med yrkanden av samma innehåll som i motion 1983/84:1678. Utskottet avstyrkte motionen med följande motivering i sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1982/83:13.

Utskottet har inhämtat uppgifter från riksantikvarieämbetet beträffande de i motionen upptagna frågorna.

Det har därvid framhållits att myndighetens bidragsgivning baseras på länens planering och prioriteringar och att man f. n. kan utläsa en trend mot att satsa på framför allt de kulturhistoriskt värdefulla "överloppshusen", dvs. hus som saknar eller har ytterst ringa funktion. Dessa är ofta starkt hotade. I Jämtland har länsstyrelsen i sin planering formulerat just en sådan prioriteringsprofil för bidragsgivningen. Vidare har framhållits att vissa medel, som av arbetsmarknadsskäl beviljats de två senaste åren, till stor del använts för projekt i skogslänen i mellersta och norra Sverige och att timmerbyggnaderna därigenom blivit en tung bidragskategori.

Utskottet anser mot bakgrund av den information som inhämtats rörande bidragsgivningen till timmerhus och till andra projekt att det inte är motiverat att riksdagen tar något initiativ med anledning av motion 1317 i denna del (yrkande 1).

Beträffande det utvecklingsarbete som riksantikvarieämbetet bedriver innehåller de inhämtade upplysningarna bl. a. följande.

Myndigheten har begränsade resurser för utredningsarbete och forskning. Man har inom ramen för resurserna tvingats prioritera de mest akuta problemområdena. Problem som är förknippade med puts och avfärgning av puts har därvid ägnats särskild uppmärksamhet liksom målningsfrågor generellt. Vård och bevarande av timmerbyggnader har emellertid ofta anknytning till dessa frågor eftersom många äldre timmerhus är reveterade eller panelade och målade.

Riksantikvarieämbetet har också hänvisat till vissa projekt och rapporter på området, bl. a. ett projekt — Den nordiska trästaden — som utgjorde underlagsmaterial för insatserna under byggnadsvårdsåret 1975 och som kommer att följas upp vid riksantikvarieämbetets höstmöte. Vidare har riktlinjerna för ett nytt tvåårigt projekt lagts upp, Trä i äldre byggnader — anvisningar för underhåll och reparation.

Myndigheten har slutligen pekat på några initiativ som tagits på regional nivå när det gäller timmerbyggnadstraditionen. År 1981 hölls ett symposium i ämnet i Lillhärdal arrangerat av länsstyrelsen och länsmuseet i Jämtlands län. Delvis som en följd av detta symposium har Dalarnas länsmuseums forskningsråd tagit upp frågan om att inrätta ett institut för timmerbyggnadskonst, knutet till museet. I de överläggningar som förs har ämbetet därvid förutsatt att en sådan verksamhet skulle koncentreras kring den egna regionens byggnadstradition och därigenom ge möjlighet till breddad och fördjupad kunskap.

Den lämnade redovisningen visar att riksantikvarieämbetet — inom ramen för resurser som kunnat ställas till myndighetens förfogande för utvecklingsarbetet — ägnar timmerhusbyggnader en betydande uppmärksamhet. Med hänsyn härtill och med beaktande av att prioriteringar av det slag som här är i fråga i första hand bör ankomma på myndigheten anser utskottet att motion 1317 i här aktuell del (yrkande 2) inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet

Medelsanvisningen samt visst bemyndigande

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har i sin anslagsframställning hemställt att då det gäller anslagsposten Vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse — för nästa år beräknas för posten ett belopp av 13 815 000 kr. —

myndigheten skall medges att besluta om bidrag för utbetalning under följande budgetår intill hälften av det belopp som anvisas för ändamålet.

Under hänvisning till att den av RAÄ föreslagna ordningen skulle undanröja de svårigheter som nu föreligger för myndigheten att genomföra bidragsberättigade projekt under loppet av det budgetår då bidragsbeslut fattas, anförs i propositionen att det kan finnas anledning att överväga om RAÄ skall bemyndigas att besluta om bidrag för utbetalning under nästföljande budgetår.

Utskottet tillstyrker att regeringen får ge RAÄ ett sådant medgivande. I enlighet med myndighetens förslag bör den begränsningen göras att beslut om bidrag för utbetalning under följande budgetår får fattas såvitt avser belopp intill hälften av anslagspostens belopp.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Statens stöd till arkeologiska undersökningar m. m.

I två motioner 795 (m) och 1679 (c, m) framställs yrkanden som har samband med den pågående arkeologiutredningen. Direktiven för utredningen har redovisats i det föregående.

Motionärerna bakom motion 795 vill att förslag till nya riktlinjer för arkeologiska utgrävningar som syftar till att begränsa verksamhetens totala omfattning skall utarbetas och föreläggas riksdagen; det bör överlåtas åt kommande generationer att svara för de utgrävningar som med hänsyn till de samhällsekonomiska kostnaderna inte kan komma till stånd under de närmaste åren. Motionärerna anknyter i sin motivering till en utredning som gjorts av riksrevisionsverket. Motionärerna vill också att det för arkeologiutredningen skall utfärdas tilläggsdirektiv som innebär att utredningsmannen skall ha som målsättning att precisera vad som i framtiden skall anses som riksintresse samt att staten ensam skall svara för kostnaderna när detta riksintresse skall hävdas för att en utgrävning skall komma till stånd. Utredningsarbetet bör påskyndas.

Det i motion 1679 framställda yrkandet syftar till att samhället skall överta kostnadsansvaret för arkeologiska undersökningar i den mån kostnaderna överstiger belopp, som skäligen bör belasta byggherren eller annan exploatör.

Utskottet är för sin del inte berett att förorda att tilläggsdirektiv utfärdas för arkeologiutredningen eller att annan åtgärd vidtas med anledning av motionerna. Utskottet anser att de nuvarande direktiven står i god överensstämmelse med de överväganden som redovisats då riksdagen tidigare uttalat sig för den här aktuella översynen (KrU 1979/80:12, rskr 1979/80:51, KrU 1981/82:21, rskr 1981/82:230). Då det gäller det närmare innehållet i direktiven hänvisar utskottet i första hand till den redovisning som lämnats i det föregående. Utskottet vill särskilt peka på att utredaren skall lämna förslag till riktlinjer för billighetsprövning enligt fornminnes-

lagen samt föreslå de ändringar av lagen som kan följa härav. Utredaren skall också närmare kartlägga behovet av och formerna för statligt stöd till arkeologiska undersökningar.

Eftersom utredningsresultatet kommer att redovisas i början av nästa år finns det inte skäl att genom en särskild framställning till regeringen söka påskynda utredningsarbetet. I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Timmerhusbebyggelse och byggnadsvård

Motion 1678 (c) syftar till ökade insatser för att bevara timmerhusbebyggelse. Motionärerna vill dels att riksantikvarieämbetet i sin bidragsgivning skall prioritera timmerhusbebyggelse, dels att utvecklingsarbetet i byggnadsvården i ökad utsträckning skall ägnas timmerhusen.

Utskottet behandlade hösten 1982 en motion med samma yrkanden som den nu aktuella i sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1982/83:13, för vilket redogjorts i ett tidigare avsnitt.

Då det gäller bidragsgivningen från riksantikvarieämbetet har utskottet inhämtat kompletterande uppgifter från myndigheten, nämligen såvitt avser bidragsgivningen under tiden efter den tidigare riksdagsbehandlingen. Utskottet anser mot bakgrund av den information som sålunda inhämtats rörande bidragsgivningen till timmerhus och till andra projekt att det inte är motiverat att riksdagen tar något initiativ med anledning av motion 1678 i denna del (yrkande 1).

Då det gäller utvecklingsarbetet beträffande timmerhus inom byggnadsvården har utskottet inhämtat följande kompletterande upplysningar från riksantikvarieämbetet.

Under 1983 hölls en konferens i Dalarna kring timmerbyggnadskonsten. Konferensen var direkt kopplad till diskussionen om bildandet av ett timmerbyggnadsinstitut i Dalarna, en fråga som berörts i det nämnda utskottsbetänkandet. Konferensrapport är under utarbetande. Ämbetet har i ett remissvar rörande ett sådant institut framhållit att timmerbyggnadsfrågorna är av vitalt intresse för kulturminnesvården samt att arbetsfältet Dalarna är viktigt. Myndigheten anser därvid att en satsning på en verksamhet med förankring i länsmuseet och i första hand inriktad på den egna regionen är naturlig samt att en väsentlig del av arbetet bör vara upplysning och utbildning kring vård- och underhållsfrågor. I anslutning till en sådan verksamhet bör fortsatta diskussioner föras om ansvarsfördelningen inom ett vidare ansvarsområde än länet, anför riksantikvarieämbetet. Vidare har upplysts att forskningsrådet efter remissomgången och den nämnda konferensen har beslutat att avvakta något innan ett slutligt förslag till lämpliga former för forskning kring timmerbyggnadskonsten läggs fram. Utskottet vill här tillägga att även andra länsmuseer än Dalarnas museum visat intresse för vård av timmerhus och bedriver ett arbete av betydelse för sådan vård.

Utskottet vill här också nämna att det i Norge förbereds en satsning som innebär att en träbyggnadsundervisning skall etableras i Trondheim i samarbete med bl. a. ICCROM (det internationella centret för studium av skydd och restaurering av egendom med kulturvärde) i Rom. I Trondheim hålls i sommar en omfattande kurs i träkonservering.

Den lämnade redovisningen visar enligt utskottets mening att det inte heller då det gäller utvecklingsarbete rörande timmerhus är påkallat med något riksdagens initiativ med anledning av motionen (yrkande 2).

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *bidrag som föranleder utgifter under senare år än budgetåret 1984/85*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
2. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen till *Kulturminnesvård* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 23 468 000 kr.,
3. beträffande *statens stöd till arkeologiska undersökningar m. m.*
   att riksdagen avslår motionerna 1983/84:795 och 1983/84:1679,
4. beträffande *timmerhusbebyggelse*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1678.

30. **Riksantikvarieämbetet: Uppdragsverksamhet.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 33 (s. 352) och hemställer

att riksdagen till *Riksantikvarieämbetet: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Museer och utställningar

31. **Statens historiska museer m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker propositionen under punkterna F 34—F 47 (s. 353—378) och hemställer

1. att riksdagen till *Statens historiska museer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 29 005 000 kr.,
2. att riksdagen till *Statens konstmuseer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 33 978 000 kr.,
3. att riksdagen till *Utställningar av svensk konst i utlandet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 1 060 000 kr.,
4. att riksdagen till *Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 13 281 000 kr.,

5. att riksdagen antar vid proposition 1983/84:100 fogat förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde (bil. 1 till betänkandet),
6. att riksdagen till *Naturhistoriska riksmuseet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 33 242 000 kr.,
7. att vad i proposition 1983/84:100 anförs om statens sjöhistoriska museums organisation inte skall föranleda något riksdagens uttalande,
8. att riksdagen till *Statens sjöhistoriska museum: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 14 398 000 kr.,
9. att riksdagen till *Statens sjöhistoriska museum: Underhållskostnader m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
10. att riksdagen till *Etnografiska museet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 13 097 000 kr.,
11. att riksdagen till *Arkitekturmuseet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 1 443 000 kr.,
12. att riksdagen till *Statens musiksamlingar* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 10 490 000 kr.,
13. att riksdagen till *Statliga museer: Vissa kostnader för utställningar och samlingar m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 5 344 000 kr.,
14. att riksdagen till *Bidrag till Nordiska museet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 35 384 000 kr.,
15. att riksdagen till *Bidrag till Tekniska museet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 7 853 000 kr.,
16. att riksdagen till *Bidrag till Skansen* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 8 410 000 kr.

32. **Bidrag till vissa museer.** Regeringen har under punkt F 48 (s. 378—385) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts i fråga om bidrag till lokala arbetslivsmuseer,

2. att till Bidrag till vissa museer för budgetåret 1984/85 anvisa ett anslag av 9 014 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:791 av Paul Lestander m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen med ändring av proposition 1983/84:100 under anslaget Bidrag till vissa museer, upptar ett i förhållande till regeringens förslag med 1 000 000 kr. förhöjt belopp.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

13. att riksdagen till Bidrag till vissa museer för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 6 514 000 kr.

Utskottet

Ur anslaget utgår innevarande budgetår bidrag till sju olika museer med tillhopa ca 5 milj. kr. I propositionen föreslås bl. a. att det i fortsättningen skall utgå bidrag även till Stiftelsen Arbetets museum, som bildades år 1983. Stiftelsen, som bildats av LO, TCO, KF och ABF, skall inrätta ett museum i fastigheten Strykjärnet i Norrköping. Arbetets museum skall dokumentera arbetets och arbetarrörelsens historia och klargöra hur arbetets innehåll har förändrats och hur det påverkar våra levnadsvillkor. Statsbidraget föreslås bli 2,5 milj. kr.

I motion 1361 (m) yrkas avslag på regeringens förslag såvitt avser medelsanvisningen till Arbetets museum (yrkande 13). Motionärerna menar att det i första hand måste vara en uppgift för stiftelsens styrelse och arbetsmarknadens parter att skaffa medel till museets drift och att bidrag i övrigt för ändamålet bör kunna sökas inom ramen för bidraget till regionala museer.

Utskottet delar den uppfattning som föredragande statsrådet ger uttryck åt i propositionen (s. 385), nämligen att Arbetets museum kan få en viktig roll när det gäller dokumentation, insamling, presentation, forskning och studieverksamhet kring arbetets, arbetarnas och deras organisationers historia. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del och avstyrker motionsyrkandet.

Under anslaget beräknas fr. o. m. nästa budgetår medel — 750 000 kr. — för bidrag för film- och videoprogramproduktion inom museerna. Medel för detta ändamål har hitintills utgått från anslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål (se F 3). Utskottet tillstyrker regeringsförslaget.

I propositionen tas även upp frågan om bidrag till lokala arbetslivsmuseer. Det framhålls att det på flera platser i landet under senare år har vuxit upp en rad museer som har till syfte att genom en viss produktion bevara försvinnande yrkeskunskaper i en autentisk miljö. Investeringsstöd har utgått till museijärnvägar sedan budgetåret 1980/81 ur behållningen från de särskilda lotterier som årligen anordnats till förmån för konst, teater och andra kulturella ändamål. För innevarande budgetår utgår enligt vad utskottet inhämtat 225 000 kr. för ändamålet. I propositionen föreslås *att* stödet skall utvidgas till att omfatta även lokala arbetslivsmuseer, *att* det bör få ankomma på regeringen att bestämma vilken myndighet som skall pröva frågor om bidrag och *att* det även bör ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att besluta om vilka villkor som skall gälla för rätten att erhålla bidrag.

I motion 791 (vpk) yrkas att medelsanvisningen under anslaget skall bestämmas till ett belopp som med 1 milj. kr. överstiger det av regeringen föreslagna. Motionärerna vill genom uppräkningen av anslaget öka utrymmet för stöd åt lokala arbetslivsmuseer. I motionen nämns en rad museer i Norrbotten och Västerbotten som enligt motionärerna är i behov av stöd.

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner förslaget i propositionen i denna del men anser sig i rådande budgetsituation inte kunna förorda en särskild medelsanvisning till lokala arbetslivsmuseer. I överensstämmelse med regeringens förslag får medel tas ur behållningen från de angivna lotterierna. Utskottet avstyrker således motionen.

Utskottet utgår från att den nya bidragsformen inte leder till ett minskat bidrag till museijärnvägar.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till Stiftelsen Arbetets museum*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 13 i motsvarande del, beslutar att för angivna ändamål skall beräknas 2 500 000 kr.,
2. beträffande *bidrag till lokala arbetslivsmuseer*
   att riksdagen dels med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:791 i motsvarande del beslutar att medel till sådana bidrag inte skall beräknas under anslaget, dels godkänner vad i propositionen förordats,
3. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 13 och motion 1983/84:791, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till vissa museer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 9 014 000 kr.

33. **Bidrag till regionala museer.** Regeringen har under punkt F 49 (s. 386—388) föreslagit riksdagen att till Bidrag till regionala museer för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 28 780 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

5. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1984/85 inrätta 30 grundbelopp till regionala museer utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

Under anslaget anvisas medel till statsbidrag till f. n. 26 regionala museer. Bidrag utgår i form av grundbidrag. Underlaget för beräkningen av

statsbidraget är det antal grundbelopp som för varje år fastställs för museerna. Antalet grundbelopp för innevarande budgetår är 457. Bidragsunderlaget för varje museum motsvaras i första hand av summan av de tilldelade grundbeloppen. Statsbidragen utgår med 55 % av bidragsunderlaget.

För nästa budgetår föreslås i propositionen ett oförändrat antal grundbelopp. Vid beräkningen av medelsbehovet har föredragande statsrådet utgått från ett preliminärt beräknat grundbelopp av 114 500 kr.

I motion 495 (fp) föreslås att riksdagen skall inrätta 30 grundbelopp utöver vad regeringen föreslagit.

Kostnaderna för motionsförslaget kan beräknas till ca 1,9 milj. kr. Utskottet anser sig i rådande budgetsituation inte kunna förorda en utökning av antalet grundbelopp. Medelsberäkningen bör därför, som regeringen föreslagit, grundas på medelsbehovet för 457 grundbelopp. Motionen avstyrks således i aktuell del (yrkande 5).

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 5 till *Bidrag till regionala museer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 28 780 000 kr.

34. **Riksutställningar.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 50 (s. 388 och 389) och hemställer

att riksdagen till *Riksutställningar* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 18 411 000 kr.

35. **Inköp av vissa kulturföremål.** Regeringen har under punkt F 51 (s. 389 och 390) föreslagit riksdagen att till Inköp av vissa kulturföremål för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:1644 av Karin Ahrland (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förvärv av Carl Larssons målning Midvinterblot.

Utskottet

Ur anslaget utgår medel till inköp av kulturföremål för vilka risk föreligger att de kommer att föras ut ur landet och som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de behålls inom landet. Anslaget kan belastas med högre belopp än det som beräknats i statsbudgeten under förutsättning att regeringen i efterhand anmäler

medelsförbrukningen för riksdagen (prop. 1965:58, SU 1965:76, rskr 1965:204).

Utskottet tillstyrker att det under anslaget anvisas ett oförändrat belopp av 100 000 kr.

I motion 1644 (fp) förordas att staten skall förvärva Carl Larssons målning Midvinterblot och därigenom garantera att målningen stannar i Sverige och kan visas på en plats, till vilken alla har tillgång.

Midvinterblot var, då den målades, avsedd för utsmyckning av ett av fälten i övre trapphallen i Nationalmuseum. Tavlan har dock endast provhängts i museet. Midvinterblot deponerades år 1942 av dödsboet efter Carl Larsson hos arkiv för dekorativ konst i Lund. Sedan i slutet av förra året ingår målningen i utställningen Myter på historiska museet. Utförliga uppgifter om målningen och dess tillkomst m. m. finns i utskottets betänkande KrU 1982/83:9. I nämnda av riksdagen godkända betänkande — som avsåg frågan om en utredning om möjligheterna för Nationalmuseum eller arkiv för dekorativ konst att förvärva målningen — erinrade utskottet om förevarande anslag samt anförde att man inom Nationalmuseum övervägt frågan om förvärv av målningen. Utskottet var inte berett att förorda någon riksdagens åtgärd med anledning av det då behandlade motionsyrkandet.

Utskottet har nu inhämtat att det för någon vecka sedan träffats ett avtal mellan historiska museet och Carl Larssons släktförening om att Midvinterblot även efter det att utställningen Myter avslutats skall få ställas ut på historiska museet t. v. dock med rätt för släktföreningen att med omedelbar verkan säga upp avtalet. Utskottet anser under hänvisning till det träffade avtalet och till riksdagens ställningstagande vid den tidigare behandlingen av frågan om förvärv av Midvinterblot att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1644 till *Inköp av vissa kulturföremål* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 100 000 kr.,
2. beträffande *frågan om förvärv av Carl Larssons målning Midvinterblot*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:1644.

Stockholm den 10 april 1984

På kulturutskottets vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Karl Boo (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Tore Nilsson (m), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Berit Oscarsson (s), Gunnar Thollander (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp) och Carl-Henrik Hermansson (vpk).

Vid punkterna 13—35 ersattes Karl Boo (c) av Jan Hyttring (c).

Vid punkterna 18—35 ersattes Tore Nilsson (m) av Lars Hjertén (m).

Reservationer

1. Tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner (punkt 1, mom. 1)

Jan-Erik Wikström (fp) och Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Utskottet anser" och på s. 5 slutar "av huvudförslaget" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående redovisat att regeringens förslag innebär att huvudförslaget av kulturpolitiska skäl inte tillämpas fullt ut för vissa kulturinstitutioner. Detta är i och för sig glädjande. Genom att huvudförslaget under flera år tillämpats för en rad centrala kulturinstitutioner befinner sig dessa emellertid nu i den situationen att några nedskärningar inte är möjliga utan att verksamhetsgrenar måste skäras bort eller ambitionsnivån väsentligt sänkas. Detta kan enligt utskottets mening inte accepteras. Fortsatta besparingar hos de centrala institutionerna skulle leda till att de stora resurser som satsas på institutionerna inte kan utnyttjas effektivt. Utskottet anser därför att, som föreslås i motion 495 (fp), de centrala teater-, musik-, musei- och arkivinstitutionerna skall undantas från tillämpningen av huvudförslaget fr. o. m. nästa budgetår (yrkande 1). Kostnaderna för ett genomförande av förslaget kan beräknas till drygt 4 milj. kr. Regeringen bör i tilläggsbudget lägga fram förslag i enlighet med det anförda men bör vara oförhindrad att beakta ställningstagandet redan i regleringsbreven rörande institutionerna.

Utskottet vill i sammanhanget understryka att även andra kulturinstitutioner drabbas hårt av de tvåprocentiga årliga nedskärningarna. Svårigheterna att göra årliga nedskärningar ökas successivt för institutionerna. Regeringen måste därför även i fortsättningen för varje institution noga överväga konsekvenserna för verksamheten av ett uttag av huvudförslaget.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *tillämpningen av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Finansieringen av kulturverksamheten (punkt 1, mom. 2)

Ingrid Sundberg (m), Karl Boo (c), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Gunnel Liljegren (m) och Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Motionärerna bakom" och på s. 8 slutar "av kulturverksamheten" bort ha följande lydelse:

Beträffande *finansieringen av kulturverksamheten* finns skäl anföra följande.

Utskottet vill för sin del konstatera att höjda avgifter knappast kan medföra någon mera väsentlig ökning av kulturinstitutionernas inkomster. Däremot torde marginella men viktiga förstärkningar kunna uppnås. I det nuvarande ekonomiska läget torde en viss ökning av avgiftsfinansieringen inte kunna undvikas. Samtidigt är det angeläget att bevaka att intäkterna från avgifter inte äts upp av tillhörande administrationskostnader och att negativa kulturpolitiska effekter inte uppstår. Även genom effektiv marknadsföring av den egna verksamheten liksom försäljning av trycksaker och souvenirer av god kvalitet kan inkomstförstärkningar uppnås.

I det följande ställer sig utskottet positivt till sponsorverksamhet under vissa villkor.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att det är rimligt att — så som redan sker — kulturinstitutionerna prövar nya vägar att ekonomiskt förstärka sin verksamhet. Därvid är en självklar förutsättning att de kulturpolitiska målen städse beaktas och att effekterna på kulturlivet noga uppmärksammas.

Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motion 1361 yrkande 1, såvitt avser finansiering av kulturverksamheten, bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *finansieringen av kulturverksamheten*
   att riksdagen med anledning av motion 1983/84:1361 yrkande 1 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Sponsring (punkt 1, mom. 3)

Ing-Marie Hansson, Tyra Johansson, Lars-Ingvar Sörenson, Catarina Rönnung, Maja Bäckström, Berit Oscarsson och Gunnar Thollander (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet vill" och slutar "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som inte har något att erinra mot de synpunkter som framförts av statsrådet Göransson i budgetpropositionen, vill betona vikten av att olika former av stöd till kulturverksamhet från enskilda och från näringslivet inte leder till att verksamheten påverkas. Som utskottet tidigare framhållit (se bl a. KrU 1983/84:24 s. 5) visar erfarenheterna från andra länder att det främst är kulturinstitutionerna och den etablerade konsten som får sponsorstöd. Om så skulle bli fallet även i Sverige skulle ytterligare ekonomisk obalans kunna uppstå till nackdel för konst som söker nya vägar.

Utskottet vill i detta sammanhang nämna att det i den nyligen framlagda forskningspropositionen lagts fram förslag som syftar till att förbättra Tekniska museets möjligheter att få bidrag av näringslivet (prop. 1983/84:107, bil. 5, s. 161).

Som kulturrådet tidigare framhållit kan bidragsgivningen i form av sponsring sannolikt inte på ett väsentligt sätt bidra till ändrade ekonomiska förutsättningar för kulturverksamheten. Enligt vad utskottet tidigare uttalat anser utskottet att regeringen noga bör följa utvecklingen beträffande sponsorverksamhet. Det är härvidlag viktigt att de kulturpolitiska målen beaktas och att man uppmärksammar effekterna på kulturlivet.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motion 638, motion 1361 yrkande 3 och motion 2268 yrkande 6.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *sponsring*
   att riksdagen avslår motionerna 1983/84:638, 1983/84:1361 yrkande 3 och 1983/84:2268 yrkande 6,

4. Sponsring (punkt 1, mom. 3)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet vill" och slutar "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Då det gäller s. k. *sponsorverksamhet* vill utskottet anföra följande.

Näringslivet visar ett allt större intresse av att avsätta kapital för kulturändamål. Motiven för detta är att skaffa en kulturprofil, som kan ge ett bättre anseende hemma och utomlands. Vidare kan näringslivet genom sponsring öka kontrollen över kulturlivet genom att olika kultursatsningar görs beroende av företagens tycke och smak.

Uppkäftiga experiment, politiska manifestationer, kollektiva arbetarspel med stark dagsaktualitet skulle knappast få bidrag från näringslivet. Snarare ligger den trendmässiga och spektakulära kulturen i företagens intresse.

Företagens bidrag genom sponsring skall inte förväxlas med den konstälskande mecenatens personliga engagemang i kulturlivet. Alla eldsjälar är välkomna att bidra till kulturlivets utveckling. Däremot verkar stöd från enskilda företag med nödvändighet på ett nyckfullt sätt. Huruvida konsten skall kunna överleva ett ekonomiskt kärvt klimat kan inte få göras till en privatangelägenhet, vare sig det är företagen som skall stå för fiolerna eller enskilda med sitt privata engagemang.

S. k. sponsring är ett led i den marknadsföring som spelar en allt större roll i de transnationella företagens verksamhet. Denna avser bl. a. att påverka hela kulturmönstret och därmed företagens avsättningsmöjligheter. Att inbilla sig själv och andra att de stora företagens sponsring av

kulturlivet inte skulle påverka detta förefaller alltför ljusblått.

Utskottet avvisar därför bestämt förslaget i motion 1361 att riksdagen skulle uttrycka en positiv inställning till sponsorskap i kulturlivet och ansluter sig till kravet i motion 638 att riksdagen bör uttala att sponsring ej är förenligt med de antagna kulturpolitiska målsättningarna. Utskottets ställningstagande innebär att även motion 2268 yrkande 6 avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *sponsring*
   att riksdagen dels avslår motionerna 1983/84:1361 yrkande 3 och 1983/84:2268 yrkande 6, dels med bifall till motion 1983/84:638 som sin mening ger regeringen till känna att sponsring inte är förenligt med de av riksdagen antagna kulturpolitiska målsättningarna,

5. Riktlinjer för kulturpolitiken, i den mån frågan inte behandlas under mom. 2 (punkt 1, mom. 4)

Ingrid Sundberg, Tore Nilsson, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Vad som" och på s. 9 slutar "(yrkande 1 delvis)" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående (s. 6) redovisat de riktlinjer i övrigt för kulturpolitiken vilka förordas i motion 1361. Utskottet kan för sin del ansluta sig till det synsätt som där kommer till uttryck. Vad som i motionen anförts om riktlinjer för kulturpolitiken bör, med bifall till motion 1361 (yrkande 1 delvis), ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *riktlinjer för kulturpolitiken, i den mån frågan inte behandlats under mom. 2*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 1 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. En parlamentarisk kommitté för utvärdering av 1974 års kulturpolitiska beslut (punkt 1, mom. 5)

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Mot bakgrund" och slutar "motion 2266" bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av den omfattande utredningsverksamhet m. m. som i enlighet med den i det föregående lämnade redovisningen pågår eller

planeras, anser utskottet att det är nödvändigt att det tillsätts en parlamentarisk kommitté för utvärdering av 1974 års kulturpolitiska beslut. Det är nämligen enligt utskottets mening viktigt att vi får en samlad översikt av effekterna av beslutet så att det blir möjligt bl. a. att göra jämförelser mellan olika kultursektorer. Eftersom insatserna inom olika sektorer skilt sig från varandra både till omfattning och inriktning bör vi genom en övergripande utredning av det slag som föreslås av motionärerna kunna skaffa oss en god bild av bl. a. lämpliga metoder för att främja en utveckling av kulturpolitiken. De delutredningar som nu pågår är enligt utskottets mening inte ägnade att läggas till grund för jämförelser mellan insatsernas effektivitet inom olika sektorer. Det utredningsarbete m. m. som redovisas i det föregående bör kunna bli av stort värde för den av utskottet sålunda förordade parlamentariska utredningen. Den parlamentariska utredningens arbete — både resurs- och tidsmässigt — torde därför kunna begränsas avsevärt, eftersom materialinsamlingen i väsentliga avseenden redan har gjorts. I motion 2266 framförda tankegångar bör beaktas i direktiven till den förordade utredningen. Resultatet av utredningsarbetet bör kunna ge en god grund för fortsatta insatser på kulturområdet.

Utskottet tillstyrker således motion 2266.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *en parlamentarisk kommitté för utvärdering av 1974 års kulturpolitiska beslut*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2266 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. En utvärdering av det kulturpolitiska stödets fördelningspolitiska effekter (motiveringen till punkt 1, mom. 6)

Under förutsättning av bifall till reservation 6

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Även motion" och slutar "17: Fritidsaktiviteter" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående (reservation nr 6) uttalat sig för en parlamentarisk utredning för utvärdering av 1974 års kulturpolitiska beslut. Eftersom det måste ingå i utredningens uppgifter att göra en utvärdering av det kulturpolitiska stödets fördelningspolitiska effekter, påkallar motion 2268 inte någon riksdagens åtgärd, såvitt avser ett yrkande om en sådan utredning (yrkande 5).

8. Regional kulturverksamhet (punkt 1, mom. 7)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Med anledning" och på s. 13 slutar "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Som utskottet framhöll år 1983 råder det enighet inom utskottet om att de ytterligare resurser som kan tillföras institutioner som omfattas av grundbidragssystemet bör fördelas under stort hänsynstagande till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken. Den prioritering av utbyggnaden av kulturverksamheten i underförsörjda regioner, varom talas i budgetpropositionen, borde enligt utskottets mening också ta sig uttryck i handling.

Utskottet anser mot bakgrund härav att riksdagen i enlighet med vad som föreslås i motion 2274 bör begära förslag av regeringen till hur stödet till den regionala kulturverksamheten bör utformas med beaktande av vad som föreslås i motionen.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *regional kulturverksamhet*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2274 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Avveckling av statens kulturråd och sammansättningen av styrelsen för statens kulturråd (punkt 1, mom. 10 och 11)

Ingrid Sundberg, Tore Nilsson, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar "Förra året" och på s. 15 slutar "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att mångfalden inom kulturlivet skall främjas och att förutsättningarna för detta bl. a. är beroende av formerna för statens bidragsgivning. Statens kulturråds dominerande ställning är i detta sammanhang en fara. Flera — av varandra oberoende — bidragsgivare kan på ett bättre sätt garantera mångfalden. I ett längre perspektiv bör kulturrådet kunna avskaffas. Utskottet biträder även motionärernas önskemål om att rådet, så länge det finns kvar, bör ha en parlamentarisk sammansättning. I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion 1361 yrkande 2.

dels att utskottets hemställan under 10 och 11 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *avveckling av statens kulturråd*
    att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 2 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. beträffande *sammansättningen av styrelsen för statens kulturråd*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 2 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Försöksverksamhet med kommunal kulturskola för barn och ungdom (punkt 1, mom. 15)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar "Utskottet har" och slutar "anförda motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det mycket angeläget att alla barn ges en verklig möjlighet att utveckla sin skapande förmåga och vill här hänvisa till de riktlinjer för insatser på barnkulturområdet som riksdagen antog våren 1979:

— strävan att ge barn tillgång till all kultur — inte bara till en särskild barnkultur
— insatserna skall i största möjliga utsträckning sättas in i de miljöer där barn redan vistas
— barns egen skapande verksamhet måste främjas
— de eftersatta grupperna bland barn måste uppmärksammas särskilt.

En försöksverksamhet med en utvidgning av den kommunala musikskolan till en s. k. kulturskola skulle vara ett steg i riktning mot att uppfylla en del av ovanstående riktlinjer.

En kommunal kulturskola skulle kunna omfatta de mest skilda skapande verksamheter, som t. ex. dramatik, dans och rytmik, bild och ordskapande, keramik, målning, batik, textilkonst, smide osv.

En försöksverksamhet av liknande slag har föreslagits i Olofströms kommun och för att underlätta en dylik försöksverksamhet — av värde inte minst inför världsungdomsfestivalen 1985 — föreslår utskottet att ett särskilt anslag bör utgå för denna typ av verksamhet under en 10-årsperiod, varvid Olofströms kommun särskilt bör beaktas.

Utskottet tillstyrker i enlighet med det anförda motion 792.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *försöksverksamhet med kommunal kulturskola för barn och ungdom*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:792 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Medelsberäkning för kulturprojekt inom skolan (punkt 2, mom. 2)

Karl Boo (c), Stina Gustavsson (c) och Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar "Utskottet

anser" och på s. 17 slutar "anslaget F 1" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionen måste en större del av kulturinsatserna komma barn och ungdomar till godo. Detta kan i viss utsträckning ske genom omprioriteringar hos de institutioner som får statligt stöd. Därutöver är det emellertid nödvändigt att ytterligare resurser avsätts som kan bidra till att ge barn och ungdom värdefulla kulturupplevelser. Skolans insatser på området är viktiga. Enligt utskottets mening bör man i större utsträckning än hittills knyta samman kulturlivet och skolan, bl. a. genom att ge konstnärer, författare, musiker och andra kulturarbetare möjlighet att delta i skolans vardagsverksamhet. Framför allt i grundskolan finns resurser som kan användas på ett friare sätt och som skulle kunna utnyttjas till bl. a. detta. Eftersom resurserna i många skolor är knappa, anser utskottet emellertid att riksdagen — utöver vad som föreslås i budgetpropositionen — under en treårsperiod årligen skall anslå 5 milj. kr. för projekt av olika slag, i vilka enskilda kulturarbetare eller grupper av sådana knyts till skolor och andra ungdomsmiljöer. Deras uppgift skall vara att, som förordas i motionen, tillsammans med lärare och annan fast personal stimulera elevernas kulturintresse, framför allt genom egna aktiviteter av olika slag. Medlen bör fördelas av kulturrådet i samarbete med skolöverstyrelsen. Ansvaret för projekten bör dock i största möjliga utsträckning ligga på lokal nivå. I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion 495 i här aktuell del (yrkande 6). Av formella skäl redovisas motionen under anslaget F 1.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar "Under hänvisning" och slutar "i skolan" bort ha följande lydelse:

Under hänvisning till vad utskottet tidigare anfört tillstyrker utskottet yrkande 6 i motion 495. Yrkandet avser medelsanvisning till kulturprojekt i skolan.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräknande av medel under anslaget till kulturprojekt inom skolan*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 6 i motsvarande del beräknar 5 000 000 kr. under anslaget för angivna ändamål,

12. Medelsanvisningen till statens kulturråd (punkt 2, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 11

Karl Boo (c), Stina Gustavsson (c) och Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och

med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 6 i motsvarande del till Statens kulturråd för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 20 398 000 kr.,

13. Medelsanvisningen till Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer såvitt avser dels vissa centrumbildningar, dels kulturverksamhet bland språkliga minoriteter samt inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till sådan kulturverksamhet (punkt 3, mom. 1 och 2)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 23 börjar "Utskottet vill" och på s. 24 slutar "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att centrumbildningarna utgör en positiv motvikt mot bl. a. kommersialiseringen av arbetsförmedlande verksamhet inom kulturlivet. Arbetslösheten bland kulturarbetare är stor. Utskottet menar mot bakgrund av detta att en ökad satsning på centrumbildningarna är angelägen för att möjliggöra en utökad verksamhet och anser det därför befogat med en ytterligare höjning av anslagsposten med 3,5 milj. kr. Utskottet tillstyrker således motion 1675 i detta avseende (yrkande 1).

I vänsterpartiet kommunisternas motion 732 föreslås att en särskild anslagspost avseende kulturverksamhet bland språkliga minoriteter införs under anslaget för kulturverksamhet inom organisationer. Utskottet vill i denna fråga erinra om att statens kulturråd under en följd av år begärt detta. Rådet har funnit detta angeläget eftersom man vet att inom de generella bidragen har invandrarändamålen haft svårt att hävda sig i konkurrensen.

Utskottet menar att ökade möjligheter för invandrare att ta del av och utveckla sin kultur är nödvändiga för att stärka framför allt invandrarbarnens och invandrarungdomens identitet och självkänsla. I den processen måste naturligtvis invandrarnas egna organisationer inta en central roll. I dessa organisationer har invandrarna en möjlighet att känna sin nationella grupptillhörighet och organisationerna kan också fungera som en länk mellan invandrarna som grupp och det svenska samhället.

Ett särskilt bidrag för kulturverksamhet bland språkliga minoriteter skulle kunna innebära möjligheter för kulturrådet att stödja viktiga projekt bland invandrarorganisationerna som i dag inte är möjliga.

Utskottet biträder på grund av det anförda förslaget i motion 732 om att en speciell anslagspost inrättas för kulturell verksamhet bland språkliga minoriteter (yrkande 1). I motionen framförs också att det är önskvärt att medlen fördelas av en speciell nämnd inom statens kulturråd, där invandrarnas egna organisationer är företrädda. Utskottet menar att det är av vikt att invandrarorganisationerna får ett avgörande inflytande över medlens användning och tillstyrker därför även motionen i denna del (yrkande 2).

dels att utskottets hemställan under 1 och 2 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motionerna 1983/84:732 yrkande 1 och 1983/84:1675 yrkande 1 till *Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 19 825 000 kr.,
2. *beträffande inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till kulturverksamhet bland språkliga minoriteter*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:732 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

14. Medelsanvisningen till Bidrag till särskilda kulturella ändamål, såvitt avser anslagsposten Till regeringens disposition (punkt 4, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Tore Nilsson, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar "Utskottet anser" och på s. 27 slutar "(yrkande 5)" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det anmärkningsvärt att ett belopp på ca 1,6 milj. kr. ställs till regeringens disposition för icke specificerade ändamål, trots att en särskild anslagspost ställs till kulturrådets förfogande i samma syfte. Även om kulturrådets myndighetsansvar inte omfattar hela kulturområdet synes avsikten vara att även regeringens medel skall kunna utnyttjas inom den sektor för vilken kulturrådet svarar. Ett dubbelarbete kan därmed lätt uppstå. Motionsyrkandet om en nedskärning av anslaget med 1 milj. kr. tillstyrks därför (yrkande 5).

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 5 till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 36 960 000 kr.,

15. Särskild anslagspost för viss regional teaterverksamhet (motiveringen till punkt 4, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 27 börjar "Utskottet anser" och slutar "kulturfrågor (s. 11)" bort ha följande lydelse:

Försök med regional teaterverksamhet med huvudsaklig inriktning på barn och ungdom pågår i flera län, som f. n. inte är beredda att upprätta fasta regionala ensembler. Försöken är intressanta och av värde bl. a. för kommande överväganden rörande stöd till den regionala teaterverksam-

heten. Utskottet tillstyrker mot den redovisade bakgrunden motion 495, såvitt däri föreslås att riksdagen för nästa budgetår skall anvisa 500 000 kr. för försök av angivet slag (yrkande 4). Av formella skäl redovisas motionsyrkandet vid anslaget F 20 (se reservation 31).

Utskottet anser sig inte böra föregripa prövningen av den hos regeringen gjorda ansökningen från Jämtlands läns landsting om fortsatt stöd för försöksverksamhet med barn- och ungdomsteater. Motion 985 avstyrks därför. Genom utskottets ställningstagande i det föregående bör önskemålet i motionen i vart fall kunna bli tillgodosett genom bidrag från den förordade nya anslagsposten under F 20.

16. Regional teaterverksamhet i Jämtlands län (punkt 4, mom. 2)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 27 börjar "Utskottet anser" och slutar "kulturfrågor (s. 11)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det viktigt att den inledda försöksverksamheten med barn- och ungdomsteater utan avbrott kan fortsätta i Jämtlands län. I enlighet med vad som föreslås i motion 985 bör fortsatt statsbidrag utgå till denna verksamhet från förevarande anslag. Detta ställningstagande innebär att det inte krävs någon särskild anslagspost under anslaget F 20 för sådan försöksverksamhet.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *regional teaterverksamhet i Jämtlands län*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:985 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

17. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (punkt 6)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 28 börjar "Med hänsyn" och slutar "propositionen tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Beslut om införande av visningsersättning, som fattades våren 1982 efter förslag av dåvarande regeringen, innebar att ett viktigt steg togs då det gäller att förbättra villkoren för bild- och formkonstnärerna. I avvaktan på resultatet av upphovsrättsutredningens arbete är det enligt utskottets mening angeläget att visningsersättningen i vart fall behåller sitt realvärde sett i relation till löneutvecklingen för andra grupper. Utskottet tillstyrker därför motion 495 i här aktuell del (yrkande 10).

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 10 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 24 428 000 kr.,

18. Biblioteksersättningens grundbelopp (punkt 9, mom. 1)

Ing-Marie Hansson, Tyra Johansson, Lars-Ingvar Sörenson, Catarina Rönnung, Maja Bäckström, Berit Oscarsson och Gunnar Thollander (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 33 börjar "Enligt utskottets" och slutar "3 öre" bort ha följande lydelse:

Årets budget medger resursförstärkningar för kulturen trots en i övrigt mycket sträng budgetbehandling. När de nya resurserna har fördelats har prioritet getts åt ett fåtal områden som sedan länge varit eftersatta. Högsta prioritet har bildkonsten som i mycket begränsad omfattning har uppmärksammats i reformarbetet under den gångna tioårsperioden.

Som tidigare redovisats föreslås en viss uppräkning av biblioteksersättningen, nämligen med 1 öre till 38 öre för hemlån av svenskt originalverk och motsvarande höjning av övriga grundbelopp. Utskottet anser sig mot bakgrund av det inledningsvis anförda inte kunna förorda en högre — och i och för sig önskvärd — uppräkning av biblioteksersättningen än vad regeringen föreslagit. Utskottet avstyrker därför de aktuella motionsyrkandena och tillstyrker regeringens förslag.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *biblioteksersättningens grundbelopp*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motionerna 1983/84:495 yrkande 9 i motsvarande del, 1983/84:1361 yrkande 6 i motsvarande del, 1983/84:1673 yrkande 2 och 1983/84:2268 yrkande 8 godkänner vad som anförts i propositionen,

19. Medelsanvisningen till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (punkt 9, mom. 2)

Under förutsättning av bifall till reservation 18

Ing-Marie Hansson, Tyra Johansson, Lars-Ingvar Sörenson, Catarina Rönnung, Maja Bäckström, Berit Oscarsson och Gunnar Thollander (alla s) anser att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 samt med avslag på motionerna 1983/84:495 yrkande 9 i motsvarande del, 1983/84:1361 yrkande 6 i motsvarande del, 1983/84:1673 yrkande 3 och 1983/84:2268 yrkande 9 till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 42 525 000 kr.,

20. Uttalande om framtida höjningar av biblioteksersättningen (punkt 9, mom. 3)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 33 börjar "Utskottet anser" och slutar "(yrkande 1)" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motion 1673 framförda uppfattningen att upphovsmännens krav på någon form av värdesäkring av utgående ersättning är välgrundat. Genom att anknyta den till utvecklingen av arbetskostnadsindex har upphovsmännen visat sig beredda att ta ett ansvar av samma slag som löntagarna. Urholkningen av biblioteksersättningen får inte fortsätta. Med hänsyn härtill är det betydelsefullt att riksdagen — i avvaktan på upphovsrättsutredningens ståndpunktstaganden — med bifall till motion 1673 yrkande 1 uttalar att biblioteksersättningen ej ytterligare får urholkas utan bör följa den allmänna löneutvecklingen.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *uttalande om framtida höjningar av biblioteksersättningen*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1673 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

21. Medelsanvisningen till Bidrag till Dramatiska teatern (punkt 12)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 35 börjar "Som anges" och slutar "motionsyrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Dramatiska teatern befinner sig i en svår ekonomisk situation. Om teatern inte får en resursförstärkning kan det ifrågasättas om den har möjlighet att leva upp till de krav man med fog kan ställa på en nationalteater. Att en sådan situation uppstått är en följd av de besparingar som varit nödvändiga under senare år, av de ökade intäktskraven och av att utbetalningsreglerna för det statliga bidraget skärpts. Utskottet anser det nödvändigt dels att Dramaten helt undantas från den tvåprocentiga resursnedskärning som huvudförslaget innebär (se reservation 1), dels att teatern tillförs 1 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker därför motion 495 i aktuell del (yrkande 2).

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 2 till *Bidrag till Dramatiska teatern* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 71 359 000 kr.,

22. Medelsanvisningen till Rikskonsertverksamhet, såvitt avser fonogramproduktion, samt viss utredning om Rikskonserters fonogramproduktion (punkt 13, mom. 1 och 2)

Ingrid Sundberg, Tore Nilsson, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 36 börjar "I budgetpropositionen och slutar "och 1672)" bort ha följande lydelse:

Det statliga stödet till Rikskonserters fonogramutgivning har enligt utskottets uppfattning visat sig vara ett dyrbart och föga verksamt sätt att främja utgivning av fonogram som tillgodoser en smal och begränsad marknad. Anslaget till Rikskonserter bör därför minskas med 5 milj. kr. Yrkande 7 i motion 1361 tillstyrks således. Det bör ankomma på Rikskonserter att utveckla former för fortsatt fonogramutgivning i ovannämnda syfte. Medel kan därvid sökas ur anslaget F 21. Vad utskottet anfört om Rikskonserters fonogramutgivning bör med anledning av motion 1672 ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 och 2 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 7 till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 41 538 000 kr.,
2. beträffande *viss utredning om Rikskonserters fonogramproduktion*
   att riksdagen med anledning av motion 1983/84:1672 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

23. Bidrag till skådebanor, m. m. (punkt 15, mom. 1, 2 och 3)

Ingrid Sundberg, Tore Nilsson, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 38 börjar "Det nuvarande" och slutar "marknadsföringsåtgärder anvisas" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att bidraget i form av 62 basbelopp till regionala skådebanor bör upphöra. Marknadsföringsinsatser i institutionernas egen regi torde på ett effektivare sätt kunna bidra till utvidgade publikkontakter. Utskottet biträder därför även förslaget i motionen att statens kulturråd tillförs 1 milj. kr. att fördelas till regionala och lokala teaterinstitutioner för marknadsföringsåtgärder.

dels att utskottets hemställan under 1—3 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *beräknande av medel under anslaget för regionala skådebanor*

att riksdagen med avslag på proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 9 i motsvarande del beslutar att regionala skådebanor inte skall kunna få grundbidrag budgetåret 1984/85,

2. beträffande *antalet grundbelopp*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 9 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 3, båda motionerna i motsvarande del, beslutar att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i det antal grundbelopp som framgår av motion 1983/84:1361,
3. beträffande *beräknande av medel under anslaget för vissa marknadsföringsåtgärder*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 9 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål skall beräknas 1 000 000 kr.,

24. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 15, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 38 börjar "Med hänsyn" och slutar "och musikinstitutioner" bort ha följande lydelse:

Som framhållits i motion 495 av företrädare för folkpartiet behövs ett nätverk av fasta teater-, musik-, dans- och museiinstitutioner för att människor i alla delar av landet skall ha möjlighet till kulturella upplevelser och aktiviteter. Sådana institutioner är viktiga inte bara genom sin föreställningsverksamhet utan också genom att de kulturarbetare som verkar på institutionerna kan berika och stimulera det lokala kulturlivet. Utbyggnaden av det regionala kulturstödet är långtifrån avslutad. De regionala institutionerna är fortfarande på många håll alltför små för att kunna bedriva en verksamhet med tillräcklig bredd och stadga, och i vissa län saknas fortfarande t. ex. en fast regional teaterensemble. Utskottet har i avsnittet om övergripande frågor (s. 12) framhållit vikten av stort hänsynstagande till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken. Eftersom utskottet samtidigt tagit avstånd från tanken att överföra resurser från centrala institutioner till institutioner utanför storstadsområdena, är det enligt utskottets mening nödvändigt att anvisa medel för ett ökat antal grundbelopp. I detta sammanhang behandlas teater-, dans- och musikinstitutionerna.

Det är enligt utskottets mening viktigt att ytterligare ett antal grundbelopp tillkommer, bl. a. för att göra det möjligt att bygga ut de mindre institutionerna. Utskottet förordar därför att antalet grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner ökar med 40

utöver vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker således motion 495 i aktuell del (yrkande 3).

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *antalet grundbelopp*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 3 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 9, båda motionerna i motsvarande del, beslutar att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i ett antal grundbelopp som med 40 överstiger det i propositionen angivna,

25. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 15, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 23

Ingrid Sundberg, Tore Nilsson, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 9 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 3, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 196 595 000 kr.,

26. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 15, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 24

Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 3 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 9, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 202 885 000 kr.,

27. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (punkt 16, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Tore Nilsson, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 40 börjar "Utskottet anser" och slutar "av budgetåret" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i propositionen framförda uppfattningen att teaterverksamheten för barn och ungdom bör öka. Detta skall dock, enligt utskottets uppfattning, ske inom ramen för nuvarande anslag. Mot denna bakgrund tillstyrks motion 1361 yrkande 10 medan motion 1675 yrkande 2 avstyrks. Utskottet har (= utskottet) av budgetåret.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 10 och med avslag på motion 1983/84:1675 yrkande 2 till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 24 900 000 kr.,

28. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (punkt 16, mom. 1)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 40 börjar "Utskottet anser" och slutar "av budgetåret" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett kraftigt ökat stöd till de fria grupperna är angeläget. Fria teater-, dans- och musikgrupper är ett mycket viktigt inslag i svenskt kulturliv, speciellt för barn och ungdom. Regeringen instämmer i detta i budgetpropositionen och föreslår därvid ett förhöjt anslag med 2,6 milj. kr. Enligt utskottets mening är denna ökning långt ifrån tillräcklig för att de grupper som i dag finns skall kunna fortsätta sin verksamhet. Förslaget kan t. o. m. innebära att ett antal grupper tvingas minska eller lägga ned sin verksamhet. Utskottet vill också i detta sammanhang peka på de orättvisor som finns i bidragsgivningen mellan de fria grupperna och den mer institutionella verksamheten.

Under hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet förslaget i motion 1675 (yrkande 2) om en höjning av anslaget med 20 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit. Detta innebär att motion 1361 i denna del avstyrks (yrkande 10).

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:1675 yrkande 2 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 10 till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 47 500 000 kr.,

29. Kriterierna för bidragsfördelningen under anslaget Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (punkt 16, mom. 2)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets ytrande som på s. 40 börjar "Utskottet vill" och slutar "(yrkande 3)" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte instämma i regeringens förslag angående inriktningen på stödet till de fria grupperna, dvs. att bidragen skall koncentreras till ett mindre antal grupper med "föreställningar av hög konstnärlig kvalitet". Utskottet menar att det är av synnerlig vikt att bidragen fördelas så att en utveckling mot en ökad spridning av grupper utanför storstadsområdena och en ökad bredd stimuleras.

Utskottet tillstyrker med hänvisning till det anförda motion 1675 yrkande 3.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *kriterierna för bidragsfördelningen*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1675 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

30. Medelsberäkning för bidrag till Stiftelsen Riksskådebanan (punkt 18, mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 42 börjar "Utskottet avstyrker motion" och slutar "om Skådebanan" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker motion 1361 (m) såvitt där föreslås att bidrag inte skall utgå till Stiftelsen Riksskådebanan för verksamheten (yrkande 11 delvis). Utskottet hänvisar till vad som anförts vid anslaget F 17 om Skådebanan (reservation 23).

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till Stiftelsen Riksskådebanan för verksamheten*
   att riksdagen med avslag på proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 11 i motsvarande del beslutar att medel för angivna ändamål inte skall beräknas under anslaget,

31. Medelsberäkning för viss regional teaterverksamhet (punkt 18, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 15

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 42 börjar "Utskottet

avstyrker även" och slutar "sådan försöksverksamhet" bort ha följande lydelse:

Utskottet har vid anslaget F 3 (reservation 15) — med tillstyrkande av motion 495 (fp) yrkande 4 — förordat att 500 000 kr. anvisas under en särskild anslagspost för försöksverksamhet med regional teaterverksamhet för bl. a. barn och ungdom i län som f. n. saknar fast teaterensemble. Medel för anslagsposten bör, som också där angivits, anvisas under förevarande anslag.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *beräknande av medel under anslaget för viss regional teaterverksamhet*
   att riksdagen med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 4 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 500 000 kr.,

32. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (punkt 18, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 30

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motion 1983/84:1361 yrkande 11 samt med bifall till motion 1983/84:494 och med avslag på motion 1983/84:495 yrkande 4, samtliga motioner i motsvarande del, till *Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 8 705 000 kr.,

33. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (punkt 18, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 15 och 31

Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motion 1983/84:1361 yrkande 11, med bifall till motionerna 1983/84:494 och 1983/84:495 yrkande 4, samtliga motioner i motsvarande del, till *Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 10 393 000 kr.,

34. Medelsanvisningen till Stöd till fonogramverksamhet (punkt 19, mom. 2)

Under förutsättning av bifall till reservation 22

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 43 börjar "I motion 1361" och slutar "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

I motion 1361 (m) framställs ett yrkande om uppräkning av fonogramstödet med 1 milj. kr. (yrkande 8). Yrkandet har framställts som ett följdyrkande till krav om att Rikskonserters basresurser för fonogramutgivning skall upphöra. Eftersom utskottet tillstyrkt nämnda yrkande (se reservation 22) bör även det nu aktuella yrkandet bifallas. Utskottet har i övrigt inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 8 till *Stöd till fonogramverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 8 600 000 kr.

35. Medelsberäkning för bidrag till samlingslokaler och folkparker (punkt 21, mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 45 börjar "Utskottet hälsar" och på s. 46 slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet hälsar med tillfredsställelse att regeringen i överensstämmelse med de synpunkter utskottet framförde förra året ansett det vara möjligt att genom omprioriteringar inom kulturområdet åstadkomma en kraftig ökning av de statliga resurserna för konstnärlig utsmyckning och gestaltning. Utskottet tillstyrker i huvudsak regeringens förslag under anslaget, vilket bl. a. innebär att insatserna för utsmyckning av nya statliga byggnader under nästa budgetår kommer att uppgå till 1 % av de totala statliga byggnadsinvesteringarna. I överensstämmelse med vad riksdagen på hemställan av utskottet uttalade förra året bör även i fortsättningen gälla att det som ett lämpligt mål för omfattningen av konstnärlig utsmyckning av nya statliga byggnader ställs upp att en medelsanvisning som motsvarar ca 1 % av byggnadskostnaderna skall uppnås. Utskottet kan (= utskottet) budgetåret 1984/85.

Under anslaget finns en anslagspost för konstförvärv till samlingslokaler och folkparker. Posten föreslås bli uppräknad med ca 100 000 kr. till 3 050 000 kr.

I motion 1361 (m) framställs ett yrkande som innebär att medel inte skall beräknas för denna anslagspost.

Den bidragsdel som är avsedd för folkparkerna disponeras av Folkparkernas centralorganisation. Samlingslokalorganisationernas samarbetskommitté får bidrag som används för allmänna samlingslokaler anslutna till Folkets husföreningarnas riksorganisation (FHR), Bygdegårdarnas riksförbund och Riksföreningen Våra gårdar.

Utskottet finner det naturligt att de berörda organisationerna själva finansierar sina konstinköp. Motion 1361 yrkande 12 tillstyrks därför.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till samlingslokaler och folkparker*
   att riksdagen med avslag på proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 12 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål medel inte skall beräknas under anslaget,

36. Medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. (punkt 21, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 35

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 12 i motsvarande del till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 22 950 000 kr.,

37. Medelsberäkning för bidrag till Emigrantregistret i Karlstad (punkt 27, mom. 1)

Stina Gustavsson (c) och Jan Hyttring (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 54 börjar "Utskottet anser" och slutar "avstyrker motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett ökat statligt stöd till Emigrantregistret i Karlstad är välmotiverat. Intresset för emigrantforskningen ökar, vilket är positivt, och Emigrantregistret har som en följd därav fått en mycket pressad arbetssituation. Det är enligt utskottets mening nu nödvändigt att en föreståndare anställs på heltid.

Utskottet tillstyrker i enlighet med det anförda motion 639.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till Emigrantregistret i Karlstad*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:639 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål skall beräknas 270 000 kr.,

38. Medelsanvisningen till Bidrag till vissa arkiv (punkt 27, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 37

Stina Gustavsson (c) och Jan Hyttring (c) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:639 och med avslag på motion 1983/84:2271, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till vissa arkiv* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 2 331 000 kr.,

39. Medelsberäkning för Stiftelsen Arbetets museum (punkt 32, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 63 börjar "Utskottet delar" och slutar "avstyrker motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Utskottet noterar att Arbetets museum i såväl statens kulturråd som regeringskansliet blivit föremål för en för museet gynnsam särbehandling i förhållande till andra, likartade institutioner. Detta är, enligt utskottets uppfattning, inte motiverat. Fråga om bidrag till denna verksamhet bör beredas i sedvanlig ordning och bidrag ges inom ramen för stödet till regionala museer. I propositionen föreslaget anslag på 2,5 milj. kr. bör ej utgå, varför motion 1361 i här aktuell del tillstyrks (yrkande 13).

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *beräknande av medel under anslaget för bidrag till Stiftelsen Arbetets museum*
   att riksdagen med avslag på proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 13 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål medel inte skall beräknas under anslaget,

40. Bidrag till lokala arbetslivsmuseer (punkt 32, mom. 2)

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 64 börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "således motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet menar att särskilda insatser är nödvändiga för att kunna dokumentera och åskådliggöra arbetets och arbetarrörelsens historia. Utskottet är också av den meningen att en särskild medelsanvisning är nödvändig för att möjliggöra för t. ex. de i motion 791 nämnda museerna i Väster- och Norrbotten att utveckla sin verksamhet.

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner förslaget i propositionen men tillstyrker också att en särskild medelsanvisning till lokala arbetslivsmuseer görs. Utskottet tillstyrker således motion 791.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *bidrag till lokala arbetslivsmuseer*
att riksdagen dels med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:791 i motsvarande del beslutar att till angivna ändamål 1 000 000 kr. skall beräknas under anslaget, dels godkänner vad i propositionen förordats,

41. Medelsanvisningen till Bidrag till vissa museer (punkt 32, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 39

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 13 och med avslag på motion 1983/84:791, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till vissa museer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 6 514 000 kr.,

42. Medelsanvisningen till Bidrag till vissa museer (punkt 32, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 40

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med bifall till motion 1983/84:791 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 13, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till vissa museer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 10 014 000 kr.,

43. Bidrag till regionala museer (punkt 33)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 65 börjar "Kostnaderna för" och slutar "(yrkande 5)" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i ett tidigare avsnitt (se res. 24) framhållit betydelsen av en fortsatt utbyggnad av de regionala kulturinstitutionerna. Vad utskottet där anfört gäller även de regionala museerna. Under hänvisning till de argument som sålunda framförts av utskottet tillstyrker utskottet motion 495 i aktuell del (yrkande 5). Medel bör således anvisas för 30 grundbelopp utöver vad som innefattas i regeringens förslag. Kostnaden kan beräknas till 1 889 000 kr.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 5 till *Bidrag till regionala museer* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 30 669 000 kr.

Särskilda yttranden

1. Tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner (punkt 1, mom. 1)

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anför:

Utskottet har i betänkandet (s. 5) understrukit att svårigheterna för kulturinstitutionerna att göra årliga procentuella nedskärningar successivt ökar och att regeringen därför även i fortsättningen för varje institution noga måste överväga konsekvenserna för verksamheten av ett uttag av huvudförslaget. Vi vill för vår del särskilt understryka att det sagda gäller med särskild styrka för små institutioner, exempelvis vissa regionteatrar och länsmuseer.

2. Arkitektkompetens inom statens kulturråd (punkt 2, mom. 4)

Jan-Erik Wikström (fp) anför:

I betänkandet understryker utskottet med rätta behovet av väl utbildade arkitekter både för vården av våra äldre byggnader och kvaliteten på nybyggnader och ombyggnader (s. 21). Jag förutsätter mot denna bakgrund att regeringen i lämpligt sammanhang överväger om det är motiverat att arkitekturen som konstart bör bli företrädd i statens kulturråd.

Bilaga 1

Förslag till lagändring som framlagts av regeringen och som tillstyrkts av utskottet (vid F 38. Naturhistoriska riksmuseet).

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs att i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde skall införas en ny paragraf, 10 c §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	10 c §
	Svenska gruvföreningen utser och entledigar en ledamot i nämnden för isotopgeologi vid naturhistoriska riksmuseet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

Bilaga 2

Sammanställning av motionärernas/huvudmotionärernas namn och resp. motionsnummer

Namn	Motion nr
Ahrland, Karin (fp)	1644
Andersson, Axel (s)	794
Andersson, Karin (c)	1226
Andersson, Lars (s)	1670
Anér, Kerstin (fp)	462
Boo, Karl (c)	2266, 2268
Carlsson, Sivert (c)	2272
Eliasson, Ingemar (fp)	2270
Elm, Ingegerd (s)	788
Gustavsson, Stina (c)	2271
Göthberg, Kerstin (c)	2272
Hemmingsson, Margareta (s)	1654
Henricsson, Sven (vpk)	445, 985
Hjelmström, Eva (vpk)	638, 792
Hyttring, Jan (c)	639
Håkansson, Per Olof (s)	1656
Johansson, Marie-Ann (vpk)	2274
Josefsson, Inger (c)	1226
Karlsson, Marianne (c)	640, 2277
Lestander, Paul (vpk)	791
Måbrink, Bertil (vpk)	792
Nilsson, Barbro, i Visby (m)	795
Nilsson, Tore (m)	1235, 1666
Nordin, Sven-Erik (c)	1664
Olsson, Erik (m)	1666
Olsson, Martin (c)	1664, 2271
Rämgård, Rolf (c)	1678
Silfverstrand, Bengt (s)	794
Sundberg, Ingrid (m)	1361
Svensson, Nils (s)	1654
Svensson, Olle (s)	1670
Svensson, Sten (m)	795, 1672
Söder, Karin (c)	494
Tammenoksa, Erkki (s)	2281
Troedsson, Ingegerd (m)	1679
Werner, Lars (vpk)	732, 1673, 1675
Wikström, Jan-Erik (fp)	494, 495
Åsling, Nils (c)	1678
Östh, Rosa (c)	1679

Bilaga 2

Översikt över motionernas behandling

Motion nr		Motionsyrkandena behandlas på nedan angivna ställen i			
		utskottets yttrande s.	utskottets hemställan punkt och moment	reservation nr	särskilt yttrande nr
445		50	24 mom. 2		
462		21	2 mom. 4		2
494		41	18 mom. 1, 4	32, 33	
495	yrk. 1	4—5	1 mom. 1	1	1
	yrk. 2	35	12	21	
	yrk. 3	38	15 mom. 2, 4	23, 24, 25, 26	
	yrk. 4	27, 42	18 mom. 3, 4	31, 32, 33	
	yrk. 5	65	33	43	
	yrk. 6	16, 21	2 mom. 2, 3	11, 12	
	yrk. 8	46	21 mom. 4		
	yrk. 9	33	9 mom. 1, 2	18, 19	
	yrk. 10	28	6	17	
638		6—8	1 mom. 3	3, 4	
639		54	27 mom. 1, 3	37, 38	
640		51	24 mom. 4		
732	yrk. 1	24	3 mom. 1	13	
	yrk. 2	24	3 mom. 2	13	
788		13, 38	1 mom. 8		
791		64	32 mom. 2, 3	40, 41, 42	
792		17—18	1 mom. 15	10	
794		27	4 mom. 3		
795		59—60	29 mom. 3		
985		27	4 mom. 2	15, 16	
1226		27	4 mom. 3		
1235		50—51	24 mom. 3		
1361	yrk. 1	6—9	1 mom. 2, 4	2, 5	
	yrk. 2	14—15	1 mom. 10, 11	9	
	yrk. 3	6—8	1 mom. 3	3, 4	
	yrk. 5	26—27	4 mom. 1	14	
	yrk. 6	33	9 mom. 1, 2	18, 19	
	yrk. 7	36	13 mom. 1	22	
	yrk. 8	43	19 mom. 2	34	
	yrk. 9	38	15 mom. 1, 2, 3, 4	23, 24, 25, 26	
	yrk. 10	40	16 mom. 1	27, 28	
	yrk. 11	41—42	18 mom. 1, 2, 4	30, 32, 33	
	yrk. 12	46	21 mom. 2, 3	35, 36	
	yrk. 13	63	32 mom. 1, 3	39, 41, 42	
1644		66	35 mom. 1, 2		
1654		17	1 mom. 14		
1656	yrk. 4	24	3 mom. 4		
1664		50	24 mom. 2		
1666		50	24 mom. 2		
1670		47	23 mom. 2		
1672		36	13 mom. 2	22	
1673	yrk. 1	33	9 mom. 3	20	
	yrk. 2	33	9 mom. 1	18	
	yrk. 3	33	9 mom. 2	19	
1675	yrk. 1	23	3 mom. 1	13	
	yrk. 2	40	16 mom. 1	27, 28	
	yrk. 3	40	16 mom. 2	29	
1678		60—61	29 mom. 4		
1679		59—60	29 mom. 3		
2266		9—11	1 mom. 5	6	

Motion nr		Motionsyrkandena behandlas på nedan angivna ställen i			
		utskottets yttrande s.	utskottets hemställan punkt och moment	reservation nr	särskilt yttrande nr
2268	yrk. 1	15	1 mom. 12		
	yrk. 2	16	1 mom. 13		
	yrk. 3	15	1 mom. 12		
	yrk. 5	11	1 mom. 6	7	
	yrk. 6	6—8	1 mom. 3	3, 4	
	yrk. 7	13—14	1 mom. 9		
	yrk. 8	33	9 mom. 1	18	
	yrk. 9	33	9 mom. 2	19	
2270		50	24 mom. 2		
2271		54	27 mom. 2, 3	38	
2272		23	3 mom. 3		
2274		11—13	1 mom. 7	8	
2277		18—19	1 mom. 16		
2281		30—31	8 mom. 3		

Innehåll

Inledning 1

Sammanfattning 1

Allmän kulturverksamhet m. m.

Övergripande frågor 2
Motioner 2
Utskottet 4
Inledning 4
Frågan om tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner, m. m. 4
1974 års kulturpolitiska beslut, m. m. 5
Vissa frågor om de kulturpolitiska målen 6
Frågan om utvärdering av effekerna av 1974 års kulturpolitiska beslut, m. m. 9
Vissa frågor om regional kulturverksamhet 11
Den centrala kulturorganisationen, m. m. 14
Kultur för barn och ungdom 16
Hemställan 19
Statens kulturråd 20
Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer m. m. 21
Bidrag till särskilda kulturella ändamål 25
Bidrag till samisk kultur 28
Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer 28
Bidrag till konstnärer 29
Inkomstgarantier för konstnärer 29
Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. 31
Ersättning till rättighetshavare på musikområdet 34
Lotterinämnden 34

Teater, dans och musik

Bidrag till Svenska riksteatern 34
Bidrag till Operan 34
Täckning av merkostnader för löner m. m. vid Operan 34
Bidrag till Dramatiska teatern 34
Rikskonsertverksamhet 35
Regionmusiken 36
Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner 37
Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper 39

Bidrag till Musikaliska akademien 40
Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet 41
Stöd till fonogramverksamhet 43

Bildkonst

Statens konstråd 43
Förvärv av konst för statens byggnader m. m. 44
Bidrag till Akademien för de fria konsterna 47
Vissa bidrag till bildkonst 47

Arkiv

Riksarkivet och landsarkiven 48
Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv 51
Svenskt biografiskt lexikon 53
Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel 53
Bidrag till vissa arkiv 53

Kulturminnesvård

Riksantikvarieämbetet: Förvaltningskostnader 55
Kulturminnesvård 55
Riksantikvarieämbetet: Uppdragsverksamhet 61

Museer och utställningar

Statens historiska museer 61
Statens konstmuseer 61
Utställningar av svensk konst i utlandet 61
Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet 61
Naturhistoriska riksmuseet 62
Statens sjöhistoriska museum:
Förvaltningskostnader 62
Underhållskostnader 62
Etnografiska museet 62
Arkitekturmuseet 62
Statens musiksamlingar 62
Statliga museer: Vissa kostnader för utställningar och samlingar m. m. 62
Bidrag till Nordiska museet 62
Bidrag till Tekniska museet 62
Bidrag till Skansen 62
Bidrag till vissa museer 62

Bidrag till regionala museer 64
Riksutställningar 65
Inköp av vissa kulturföremål 65

Reservationer

1. Tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner (fp, vpk) 68
2. Finansieringen av kulturverksamheten (m, c, fp) 68
3. Sponsring (s) 69
4. Sponsring (vpk) 70
5. Riktlinjer för kulturpolitiken i den mån frågan inte behandlats under mom. 2 (m) 71
6. En parlamentarisk kommitté för utvärdering av 1974 års kulturpolitiska beslut (c) 71
7. En utvärdering av det kulturpolitiska stödets fördelningspolitiska effekter (c) 72
8. Regional kulturverksamhet (vpk) 73
9. Avveckling av statens kulturråd och sammansättningen av styrelsen för statens kulturråd (m) 73
10. Försöksverksamhet med kommunal kulturskola för barn och ungdom (vpk) 74
11. Medelsberäkning för kulturprojekt inom skolan (c, fp) 74
12. Medelsanvisningen till statens kulturråd (c, fp) 75
13. Medelsanvisningen till Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer såvitt avser dels vissa centrumbildningar, dels kulturverksamhet bland språkliga minoriteter samt inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till sådan kulturverksamhet (vpk) 76
14. Medelsanvisningen till Bidrag till särskilda kulturella ändamål, såvitt avser anslagsposten Till regeringens disposition (m) 77
15. Särskild anslagspost för viss regional teaterverksamhet (fp) ... 77
16. Regional teaterverksamhet i Jämtlands län (vpk) 78
17. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (fp) 78
18. Biblioteksersättningens grundbelopp (s) 79
19. Medelsanvisningen till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (s) 79
20. Uttalande om framtida höjningar av biblioteksersättningen (vpk) 80
21. Medelsanvisningen till Bidrag till Dramatiska teatern (fp) 80
22. Medelsanvisningen till Rikskonsertverksamhet, såvitt avser fonogramproduktion, samt viss utredning om Rikskonserters fonogramproduktion (m) 81
23. Bidrag till skådebanor, m. m. (m) 81

24. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (fp) 82
25. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (m) 83
26. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (fp) 83
27. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (m) 83
28. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (vpk) 84
29. Kriterierna för bidragsfördelningen under anslaget Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (vpk) 85
30. Medelsberäkning för bidrag till Stiftelsen Riksskådebanan (m) 85
31. Medelsberäkning för viss regional teaterverksamhet (fp) 85
32. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (m) 86
33. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (fp) 86
34. Medelsanvisningen till Stöd till fonogramverksamhet (m) 87
35. Medelsberäkning för bidrag till samlingslokaler och folkparker (m) 87
36. Medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. (m) 88
37. Medelsberäkning för bidrag till Emigrantregistret i Karlstad (c) . 88
38. Medelsanvisningen till Bidrag till vissa arkiv (c) 89
39. Medelsberäkning för Stiftelsen Arbetets museum (m) 89
40. Bidrag till lokala arbetslivsmuseer (vpk) 89
41. Medelsanvisningen till Bidrag till vissa museer (m) 90
42. Medelsanvisningen till Bidrag till vissa museer (vpk) 90
43. Bidrag till regionala museer (fp) 90

Särskilda yttranden

1. Tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner (c) . 91
2. Arkitektkompetens inom statens kulturråd (fp) 91

Bilagor

1. Förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde som framlagts av regeringen och som tillstyrkts av utskottet (vid F 38. Naturhistoriska riksmuseet) 92
2. Sammanställning av motionärernas/huvudmotionärernas namn och resp. motionsnummer samt översikt över motionernas behandling 93

Liber Tryck Stockholm 1984